

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Oroszházi HARANGSZÓ

XVI. évfolyam 2. szám · 2009 pünkösdje

Isten nélkül nem megy!

Nagyon nehéz időszakot él át Magyarország, szeretett hazánk. Bennünket az sem vigasztal, hogy a gazdasági válság – állítólag – világjelenség. Mértekkadó közgazdászok szerint – sajnos – nálunk a legrosszabb a helyzet. Különösen akkor látszik ez, ha a szlovák vagy horvát gazdasági lehetőségekkel hasonlítjuk össze magunkat, de a korábban nagyon lemaradt román testvéreink is beérték bennünket. A gyopárosi szupermodern strandunk parkolójában több a román rendszámú autó a magyarnál. Nekik jobban telik erre a luxusra.

Különösen mulatságos a hazai média erőfeszítése, hogy német, angol, amerikai viszonyokat úgy állítsanak be, mintha ugyanolyan gondokkal küzdenének az ottani lakosok, mint mi. Ezt csak azokkal lehet elhíttetni, akik még sohasem jártak határainkon kívül, akik még nem tapasztalták meg, hogy mennyivel magasabb szinten él az osztrák, a német nyugdíjas, mint a tizenharmadik havi nyugdíjút is megfosztott magyar. S ha olyan rossz lenne Angliában vagy Amerikában, mint ahogy a hazai kormánypárti propaganda állítja, akkor itthonról egyetlen fiatal sem törekedne annyira oda, esetleg egyetemi diplomával élettermi felszolgálóként dolgozni. Bárcsak nálunk lenne olyan válság, mint ami ott van! Jobban kibírható lenne az itthoni gond.

Nagyon nehéz időszakot él át Magyarország, szeretett hazánk. Tönkretett egészségügy, sarokba szorított oktatás, lepusztult mezőgazdaság, fogyó lakosság, fokozódó rosszkedv, romló egészségi állapot, mindegyik kétségbeejtő és tragikus helyzet jele. Erkölcsei káosz, tönkrement családok, árva és félárva gyerekek, önmagával kezdeni mit sem tudó, szegény fiatalok önsorsrontása, önpusztítása, az alkohol, a dohány, a drog fogságá-

ban, kiüresedett tekintettel, artikulálatlan hangkiadással. Tisztelet a kivételnek!

Nagyon nehéz időszakot él át Magyarország, szeretett hazánk. Van-e kiút ebből? Kell lennie! A reménységet nem szabad feladnunk, hogy egyszer mégiscsak bekövetkezik egy olyan fordulat, változás, ami – az eddigiekhez képest – egy teljesen más politikai gyakorlatot és gazdaságfilozófiát alkalmazva megtalálja annak lehetőségét, hogy kivergődjünk ebből a temetői hangulatú árokból, és újra felemelhesük a fejünket. Kell lennie jövőnek! Nemcsak az a szomorú jövő, hogy emelkednek az árak és romlik az életszínvonalunk. Mert ahogy a jegenyék sem nőnek az égig, a romlás sem végteleníthető. Kell lennie reménységnek!

Egy neves hazai lélekgyógyász szerint krízisünk egyik legfőbb jelensége az emberek közötti „bizalmi tőke” hiánya. Ember az emberben nem bízik. Mi ennek az oka? Úgy jártunk, mint az a pók, amelyiket csintalan gyerekek megréftáltak. A pók hálójára merőleges tartószálat – biológiai kísérletként – elvágták, és döbbenetes látvány volt, ahogy a pók beletekeredett a saját hálójába. Vesztét okozta a tartószál elszakítása. Így járt az ember is. Az Istenhez fűző tartószálat elvágtuk és belebonyolódtunk életünk hálójába – ez a tartószál-nélküliség lett a katasztrófánk. Isten nélkül nem megy az életünk. Legfeljebb egy rövid ideig, ahogy a tőkéről levágott szőlővesszőben is van még egy ideig élet. De a központi kapcsolat nélkül elszárad a vessző. Isten nélkül elfonnyad az ember.

Nemcsak az egyén, hanem az egész társadalom megszenvedi az istennélküliséget. Ahol nincs meg a szülők tisztelete, ahol nem tisztelik a másik életét, vagyónát, jó hírét, házastársát, ott az egész társadalom megszenvedi a lelki nyomort.

Nem prófétai szóként, mert arra nem kaptunk felhatalmazást, de szívbeli meggyőződéssel állítjuk – sokakkal együtt –, hogy a legkedvezőbb politikai fordulat sem fogja meghozni a pozitív gazdasági változást mindaddig, amíg vissza nem térünk Himnuszunk tanításához, amíg nem kapaszkodunk újra Isten szavába, amíg meg nem térünk és meg nem bánjuk azt a szégyent, hogy évtizedeken keresztül hivatalosan és esztelenül tagadtuk Istent, és kizártuk az életünkben. Isten pedig udvariasan félreállt és megengedte, hogy saját fejünk után tegyük tönkre a házasságunkat, az egészségünket, hogy tékozló fiúként szétziláljuk magánéletünket és szegény magyar valóságunkat.

A tékozló fiú atyja pedig türelemmel és szeretettel várakozik!

Mi a titka ennek a lelki képletnek? A válasz egyszerű: az, hogy ha nem térünk vissza Istenhez, szavához, szent rendjéhez, akkor nem számíthatunk Isten áldására. Áldás nélkül pedig áldatlan a helyzet. Ha mi nem borulunk le hittel és bizalommal Istenünk színe előtt, akkor holt-pontjainkról tovasegítő isteni áldásban sem lesz részünk. Ezért a végső tragikus következtetés, hogy Isten nélkül nem megy; az Ő áldása nélkül nem jutunk előre a gazdasági élet területén sem. Ha ezt mi, magyarok, itt a Kárpát-medencében nem értjük meg, nem szívleljük meg, akkor a hírhedt német, Herder barátságatlan jóslata a magyar nemzet haláláról, s nyelvünk kiveszéséről nem fog elkerülni bennünket.

A herderi jóslat demográfiai alapja drámaian adott. Itt van az ideje, hogy a nemzet jobbik részében végre felébredjen a felelősség. Az Isten színe előtti felelősség. A tékozló fiú atyja végtelen türelemmel és szeretettel várakozik!

RIBÁR JÁNOS

Pünkösti prédikáció autósoknak...

... és azoknak, akik ünnep első napján inkább az autójukat mossák

„Azután kitöltöm majd lelkeket minden emberre. Fiaitok és leányaitok profétálni fognak, véneitek álmokat álmodnak, ifjaitok látomásokat látnak. Még a szolgálókra és szolgálókra is kitöltöm lelkeket abban az időben. Csodás jeleket mutatok az égen és a földön: vért, tüzet és füstoszlopokat.”
[Joel 3,1–3]

Drága egyháztag testvérem! Ha neked semmit sem jelent pünkösd ünnepe, és első napján inkább otthon piknikeznél a családdal, netalán autót mosnál, vagy kirándulni indulnál, akkor te vagy az én emberem, és személyesen neked szól ez a cikk. Igénk azzal kezdődik: azután. Miután? – kérdezhetjük. A megtérés után. Joel 2,12-ben olvasunk a megtérésre hívó szóról. Hogyan térjek meg és hogyan legyen enyém a Szentlélek ajándéka az idej pünkösdön? Ez a jelenlegi legfontosabb kérdésünk.

Egyik nap az udvaron ültem és néztem, ahogy a nyitott garázsban levő autón valami furcsa van. Nem jöttem rá azonnal, hanem egy jó ideig néztem, akkor tudatosult bennem az, ami bosszantott. Orral előre volt beállva, ami megszokott – arccal kifelé – állapotban. Pedig még az iskolában is tanítják, hogy a járművet mindig orral kifelé kell a garázsban tartani, hogy adott esetben riadóstarttal tudj kijönni vele. Amikor így áll, a lámpái olyanok, mint a szemek és az orra egy kissé lefelé, akár egy fémből készült házőrző. Valósággal biztonságérzetet sugall, amikor néz ki a garászból és figyel az udvarra.

Most azonban háttal áll és a fara egy kissé felfelé; kimondottan bosszantó, ahogy ez a házőrző hátat fordít. Már-már a nyelvemen volt, hogy rászóljak, forduljon meg, térjen meg, de azután rájöttem, hogy nálam nélkül semmit sem tud cselekedni. De hát van benne benzin, ami forgatja a motort. Van élet benne. Mégsem él.

Van élet bennünk, biológiai értelemben, és mégsem megy a megtérés az életünkben, a visszafordulás gazdánk felé. Pedig mi jó keresztyények vagyunk. Annak tartjuk magunkat. Nekem is van keresztlevelem, amit egy iratos dobozban tartok. Mellette van az autó keresztlevele is. Neki is van ám okmánya. Bele van írva a típusa, a neve, kinek a tulajdona. Én is Isten tulajdona vagyok, így és így hívnak. Mégsem tud megfordulni az autó egyszóval.

Nekem még van konfirmációs oklevelem, emléklapom, igazolásom. Ezek hivatalosan igazolják, hogy vallást tettem hitemről a gyülekezet előtt és annak elöljárói megengedték, hogy úrvacsorával éljek és keresztszüelő lehessen. Van ilyen az autónak is. Benne vannak az igazolások, pecsétek, hogy van műszaki vizsgálata.

Tudjuk, hogy megy át a műszaki vizsgán, nem felel meg a követelményeknek, és sírva, de átmegy a füstteszten is, a rázóasztalon is. Mint a konfirmálás. Valahogy átmegy a gyerek rajta. Sírva, nem sírva, de átmegy. Régen nem kellett. Régen az autó is új volt, átment, mert új volt, mert más volt, mint mostanság. Nem hajtották annyit. De ezekkel a pecsétekkel együtt sem tud megtérni az autó a garázsban. De nekem még van valamim. Elismervényem, hogy kifizettem az egyházfenntartói járulékot. Az autónak is van ilyenje. Útadó, benzinadó. Biztosítás, hogy a közúton járhatson. Mégsem tud kijönni a garászból.

Én vagyok a gazdája. Az enyém, én felelek érte. Szeretem. Oda kell menjek hozzá, és a benne levő életet munkába állítom. Isten eljött hozzám. Ez történt karácsonykor. Be kell fogadjam az autót, magába kell zárjam és engedelmeskednie kell a parancsaimnak. Valami, ami kívülről jön, a Szentlélek a bennem levő életet megmozgatja, hogy szolgálhassam a gazdát. Szolgálati autó. Így is nevezik. Hogy szolgálja az egyházközösséget.

Hogyan tér meg? Mi a megtérés? Beülünk az autóra. Sebességbe van kapcsolva, nehogy elguruljon. Kézifék behúzza, hogy a hátsó kerekek blokkolva legyenek. A bűnbánat, alázat megszünteti ezt a blokkolást, görcsöt, gátlást a mi lelki életünkben is. Ezek nélkül is lehet menni, gurul az autó behúzott kézifékkal is, csak nehezen – és a végén használhatatlan lesz. A bűnbánat alkalmassá tesz arra, hogy kövessük Isten akaratát. De ez még mindig nem a legfontosabb rész. Mert sokszor azt gondoljuk, elég a bűnbánat és az alázat a megtéréshez. De nem ez a megtérés. Ez csak előkészület. Most

elképzeljük, hogy valamilyen csoda folytán beindul az autó és néhány másodperc alatt feltúrazza magát százra és elindul. Fellelkesülünk egy-egy ünnepen, igehirdetés, evangelizáció alkalmával és elindulunk. Szárnyalni, szolgálni akarunk egy-egy őszinte bizonyosságtétel hallatán. Azonnal kézifék kiengedve, a motor jár, elindul, megy szolgálni a szolgálati autónk. Megy másfél métert és egyenesen neki a cementfalnak, összetöri magát. Nem kell már senkinek. Nevét kiradírozzák a nyilvántartásból, őt pedig vihetik a kohóba, a tűz távába. Vagyis megtérés nélkül, iratokkal, igazolásokkal a tűz távába lehet kerülni. Milyen szomorú vége van. Pedig az enyém. De nem hallgatott rám.

Mi a megtérés leglényegesebb pillanata, ami megfordítja az autót? A motor jár, benzin van, kapjuk az evangéliumot, Biblia, tévé, rádió, minden, ami kell. Benyomom a kuplungpedált, magyarul tengelykapcsolót. Szétkapcsolom a tengelyt a motortól. A motor a szív. Ha a szívem az Úré, akkor úgy kell forgatnia az életemet, annak tengelyét, kerekét, ahogy a szívem diktálja. Ha nem az Úré, akkor is forog valamilyen irányba, valamilyen útra elvisz. Ahhoz, hogy megtérjen, a sebességváltót kell használni. Nem a kormányt. Egyelőre. Megvan a rés a cselekedet és a szív között. Szét van kapcsolva. Az ember szíve majd megszakad. Ez a megtérés. De kell ez a szétszakadás a régi élettől, iránytól, hogy az új és jó irányba fordítható. Mindezeket az Isten Lelke végzi el bennem. Most már együtt rákapcsolva az irányra lassan felengedem a kuplungot. Lassan. Fokozatosan elfogadom Isten parancsolatait, dolgait és megtérés lesz az életem, szolgálhatok az Úrnak. Vannak olyan autótípusok, amelyeknél hirtelen felengedheted a kuplungot és nem fullad le a motor, de nem mindegyiknél. Van, aki azonnal mindent elfogad, átad Istennek. De nem ez a szabály. Az ő kezében van a kormány, az irányítás, ő diktálja az iramot.

Most már csak az maradt hátra, hogy pünkösd másodnapján elmenj a tempomba, és mindazt, amit itt olvastál, hagyd megtörténni. Menj el és hagyd, hogy megtörténjen veled. Ne görcsös igyekezettel, hanem lazán engedd oda magadat Istennek. A többi az Ő dolga. Már ma kiáll az útra és vár téged nagy szeretetével. Ámen!

HORVÁTH CSABA

Fény az alagút végén

„Jaj azoknak, akik azt mondják, hogy a rossz jó, és a jó rossz, és akik azt állítják, hogy a sötétség világosság és a világosság sötétség!” [Ézs 5,20]

Hallgatom a rádiót. Válság itthon, válság a világban, válság mindenütt... Szakértőt faggat a riporter hazánk gazdasági helyzetéről, a sok bejelentett és ki tudja mennyi további, még ismeretlen megszorításról. Homályos, nehezen értelmezhető, másra mutogató mondatok után végül felteszi a frissen divatba jött kérdést: „Látszik-e már a fény az alagút végén?”

A válasz hümmögéssel kezdődik: „Ööö... igazából” – körülményesen magyarázgatja a semmit. Mi mást is tehetne, amikor ebben a mostani válságban mély és teljesen vak sötétség vesz minket körül. Olyannyira, hogy ha alagútról beszélünk, azt kell gondolnunk, az alagút másik végét befalazták. Onnan bizony egy szikrányi fényt sem látni!

Nem látszik a fény, mert ma már olyan mérhetetlenül elhatalmasodott az önzés, az anyagiasság, hogy a pénz, a haszon és a hatalom vágya irányít mindent. A legfőbb érték a gazdagság, ennek megszerzése a legfőbb cél, nélküle az ember könnyen eltaposható... A társadalom kettészakadt. A szakadék egyre mélyül, a sötétség pedig sűrűsödik.

Hiába mondogatják sokan, hogy minden a legnagyobb rendben megy, hogy ütemesen, dübörgő léptekkel haladunk a kilábalás felé. Hogy sötétség nincs is, ami annak látszik, az csak „sötéten látás”. Márpedig sötét van, és a legnagyobb baj az, hogy ez a nagy sötétség nem csupán, és főleg nem elsősorban az anyagi, pénzügyi, gazdasági csődhelyzetet, de nem is csak az ezzel járó társadalmi, közéleti kulturális zűrzavart jelenti.

Mindezeknél nagyobb veszedelem az a lelki, érzelmi, erkölcsi válság, ami éppen a többi bajgyökere.

Eltévesztettük a helyes irányt, felborítottuk a Teremtő Isten által megszabott

értékrendet, fittyet hánytunk az Úr parancsolataira, önfejtően a magunk útját jártuk, és most itt állunk tehetetlenül. Be kell látnunk, hogy ebből az alagútból emberi erő vagy bölcsesség már nem található kiutat.

A segítség egyedül az Úr Istentől jöhet, tőle kérhetjük! Ehhez azonban el kell ismernünk, hogy tévúton járunk, vissza kell fordulnunk, meg kell térnünk! Nem mondhatjuk többé a sötétségre, hogy világosság és az embertelenségre, hogy az a jó és helyes magatartás.

Nemrég a ProChrist műholdas evangelizáció szólított meg számtalan nézőt és hallgatót, de kisebb közösségekben és otthonunk csendjében naponta szól hozzánk az Úr Isten, csak figyelniünk kell rá.

Pünkösd közeledtével különösen is kérjük Isten Szent lelkét, hogy jöjjön közeink, vegyen szállást lelkünkben, vezessen ki az alagútból és mutassa meg az igazi, az egyetlen világosságot! Adja meg, hogy többé soha ne járjunk sötétben!

FÜRST ENIKŐ

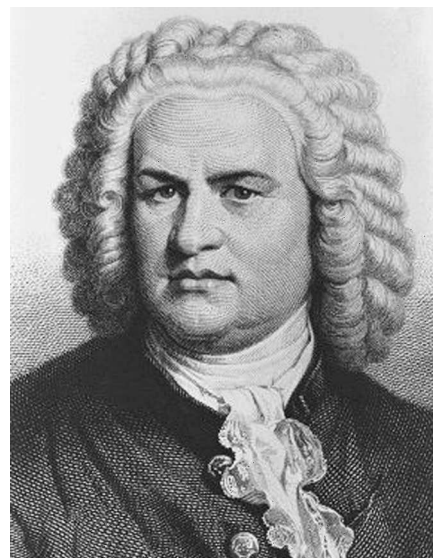
Az ötödik evangélista

Johann Sebastian Bach (1685–1750) születésének 300. évfordulóján, 1985-ben jelentette meg könyvét Gáncs Aladár lelkész, organista, az egyházi zene elméletének kutatója, megszámlálhatatlan cikk és tanulmány, több kötet szerzője „Az ötödik evangélista?” címmel. A könyv kérdőjeles címet visel. Szerzője mindezt így indokolja előszavában: „Mióta Söderblom Nathan (1866–1931) svéd érsek ezt a kitélt alkalmazta Johann Sebastian Bachra, azóta sokan használják ezt.

De vajon megilleti-e Bachot ez? Szűkebb értelemben biztos, hogy nem sorolható Bach az »evangélisták« közé. Zenéje nem forrás és nem kinyilatkoztatás úgy, mint akár a négy evangélium vagy a Biblia bármelyik könyve.

Nevezhető evangélistának abban a tágabb értelemben, hogy zenéjének eszmei tartalma – a fiatalkori korárelőjátékoktól kezdve a nagy passiókig vagy a h-moll miséig: az evangélium. Bach mondani akar valamit. Küldetése van. Próféta és apostoli megbízatása. És mondanivalója nem önmaga, nem saját érzései, gondolatai, bölcs élettapasztalata, derús vagy sötét életfilozófiája, hanem az ígét akarja

hirdetni. Szó szerint úgy, ahogyan 200 évvel előtte Luther Márton, a zenekedvelő reformátor megfogalmazta: »Isten a zene által is hirdeti az evangéliumot«.

Hadd idézzem a nagyszerű zeneszerző, Szokolay Sándor gondolatát, mely engem is újra és újra Bach életművének kutatására sarkall: »Bach Luther zenei meg-

fogalmazója, s ezzel felerősítője is. Nagy dolog, hogy vallásunk Bach vallásává magasztalódott formában is él! Johann Sebastian Bach művészete: igehirdető művészet. Istent dicsőítő művészet. A Könyvek Könyve mértékével: Bach a Zenék Zenéje, mert – Schumann kifejezésével – valóban mindennapi kenyerünk.«

Johann Sebastian Bach pályája, jelleme a fegyelem, a tanulás, a munka és a szilárd akarat példáját mutatja. Ezért is tartotta őt a jogtudós, egyben híres orgonaművész, majd érett fejjel az afrikai szegényeket önkéntes orvosként segítő Albert Schweitzer a mesterének. A zeneszerzőről írt könyvében objektív művésznek nevezi, akinek nem tudnánk többet művei keletkezéséről, indíttatásáról akkor sem, ha az összes levele, feljegyzése megmaradt volna, mivel életműve nem személyes, hanem az egyes ember felett álló egyetemes forrásból táplálkozó, az emberi lelkeket megtermékenyítő patak. Bach nevének jelentése „patak”. Beethoven találóan fogalmazott Bachról: „Nem pataknak, tengernek kellene hítni!” Ne feledjük, hogy Johann Sebastian Bach hithű lutheránus volt, s biblikus hite adta nem egy művéhez az inspirációt.

✎ Örökség és tanulás

Johann Sebastian Bach 1685. március 21-én született a tübingiai Eisenachban, a család nyolcadik gyermekeként. A legalább négy generációra visszavezethető zenészelődők között volt városi muzsikus, orgonista, kántor és udvari zenész egyaránt. E ritkaságszámba menő örökség birtokosaként Bachban már igen kicsi gyermekként megmutatkozott a tehetség, a tudásvágy és a zene szeretete. A leírásokból kiderül, hogy őt nem tanítani kellett, hanem sokkal inkább csillapítani óriási tudásszomját. A karvezetősdió játzó négyéves fiút, aki a zenemester édesapja templomi kara által énekel többszólamú korált első hallásra megjegyezte, szinte el kellett tiltani a csembalótól, hogy ne fogjon túl korán a nemes hangszer tanulmányozásához. Nem volt szükség arra, hogy messziről hívjanak hozzá mestert, mert apja maga is zenetanító volt. A hatgyermekes család kitűnő kórust és zenekart adott ki, amelyben boldogan játszott kis hegedűjén a legkisebb is.

Tízéves korától, amikor árvaságra jut, egyik zenész testvére nevelte. Óriási lépésekkel és töretlen szorgalommal haladt előre tanulmányaiban. Bár abban a korban nem lehetett meglepő, hogy a mesteriség kitanulása céljából a zenészek is úgy kelnek útra, mint az iparos legények, feltűnő a még igen fiatal Bach törekvése, hogy mesterektől, elsősorban neves orgonaművészekről tanuljon. Később, amikor már maga is mesternek számított, szinte minden évben vállalkozott egy-egy tanulóútra. Élete végéig jellemző nyitottsággal igyekezett meghallgatni minden jelentős kortársat, és jó ismerője volt az itáliai és francia mestereknek is. Idős korában is szívesen másolta saját kezűleg mások műveit.

Már 15 évesen a muzsikálással kereste meg kenyerét. Anyagi fedezet híján nem ment egyetemre, de valószínűleg nem is akart, mert alig várta, hogy megkezdhesse igazi zenei hivatását. Karvezetői állások után udvari muzsikus és orgonista lett.

1723-ban Bach átvette a lipcsei Tamás-templom és iskola kántori és zeneigazgatói tisztjét, majd huszonhét éven át, élete végéig töltötte be ezt a fontos és megtisztelő pozíciót. A tanítás és a komponálás mellett az orgona fejlesztésének is nagy figyelmet szentelt. Legkimagaslóbb kórusművei Lipcsében születtek. Munkája elismeréseképpen a mester 1736-ban elnyerte a szász választófejedelem udvari komponistájának címét. Élete utolsó éveiben Bach látása többszöri műtéti beavatkozás ellenére is teljesen megromlott. Utolsó remekműve, „A fűga művészete” ezért maradt befejezetlen. Az idős mestert agyvérzés következtében érte a halál. 1750. július 28-án, Lipcsében halt meg.

Az ember

Életrajzírói szerint Bach egyik legfőbb jellemvonása az igazsághoz való ragaszkodása volt. Szigorúságát, pontosságát bizonyítja, hogy kikezdehetetlen orgonaszakértőnek tartották, aki tiszteletet kellett pártatlanságával. Nem állotta a közepszerűséget, annál többre becsülte a tehetséget, de csak akkor, ha szorgalommal párosult. Semmiféle simulékonyosság nem volt rá jellemző, így a városi hatóságok és más feljebbvalói nem szívelték az ingerlékeny és „szent haragú” zeneigazgatót. Gondossága, precizitása kitűnt abban is, ahogy a háztartást és családja életét szervezte: takarékoság, szerénység, bármiféle kényelemkeresés és művészi allűr nélkül. Bár feletteseivel önérzetesen lépett fel, köztudott volt szerénysége: nem érezte tudásbeli fölényét. Nem beszélt sikereiről sem, nem említette például, hogy Marchand, a francia udvar Bachnál sokkal ismertebb orgonistája „zenei párbajra” hívta ki, de meghallván a német Meister játékát, nem merete felvenni vele a versenyt. Korában orgonaszakértőnek és virtuóz játékosnak ismerték el, zeneszerzőként azonban alig volt ismert, művei nagy részét ki sem nyomtatták. Napjai szerényen és szigorú munkarendben teltek. Lipcsei karnagyként minden vasárnap és egyházi ünnepen új kantátát kellett bemutatnia, így ebben a korszakában mintegy 300 művel adakozott az egyházi évre. Kántorlakása az iskolában volt, és a dolgozószoba fala a hatodik osztály szomszédságában. Mekkora önfegyelem kellett, hogy az áthallatszóló zsvivaj mellett remekműveket alkosson! Nyilvánvaló tehát, hogy nem a pillanatnyi siker, nem az elismerés és hiúság vezette. Zenéjéhez méltatlan lett volna a mulandó szolgálata. Amikor megkérdézték tőle, minek köszönheti, hogy ilyen magasra jutott a művészetben, csak ennyit válaszolt: „Szorgalmasnak kellett lennem, eljuthat eddig más is, aki ilyen szorgalmas.”

A zene feladata

Bach egy-egy művét, például a híres g-moll toccata és fűgát „gótikus kőcsipkéhez” hasonlítják, életművét pedig egy méltóságteljes és csodálatos katedrális-hoz. A komponista tudatosan építkezett. Ahogy minden templom célja az is, hogy az embert az istenire emlékeztesse, és vele kapcsolatot teremtsen, a bachi életművet is tekinthetjük egy ilyen kapcsoltnak. A művei nagyobb részét kivevő egyházi zene (korál, korálelőjáték, motetta, passió, oratórium) közvetlenül Isten szolgálatára született, de talán világi művei kapcsán sem túlzás szolgálatról beszélni.

Bach nemcsak a családi hagyományokat követi, hanem kifejezetten Luther Márton örökösének mondható. A Lutherféle zenefelfogás gyökere a 4. században

élt Augustinus „De musica” (A zenéről) című művében megfogalmazott tétel: a zene feladata Isten dicsérete (laudatio Dei) és a szív felélénkítése (recreatio cordis). A muzsika a harmóniájával hat a lélekre, és azt az isteni rendezhez vezeti. „A zene: a helyes rend érzelemmel telített megértése. Az értelemmel megáldott halandó ember számára az isteni nagylelkűség adománya abból a célból, hogy a magas dolgok felé tekintsen.” – írja Augustinus. Luther is isteni adománynak nevezi a muzsikát, amely felderíti a kedvet, elűzi az „ördögöt”, ártatlan örömet okoz, segít elcsendesíteni a dühöt, a vágyakat és a fennhéjázást. „Ha szomorú vagy, ülj le a házi orgona mellé: játsszál és énekelj addig, míg a szomorú gondolatok el nem távoznak” – írja egyik levelében. Bach feladatának azt tartotta, hogy zenéjével az Istent dicsérje. Az Orgelbüchlein címlapjára a következőket írta: „A legmagasabb Isten tiszteletére, és hogy embertársainkat okítsuk belőle.” A zeneszerző saját mindennapi kompozícióit is teljesen Istentől való függésében alkotta és azt nyilvánosan is vallotta. Még nem egyházi jellegű partitúrái elejére is a „J.J.” betűket írta: „Jesu juva” (Jézus, segíts!). Pál apostol szavaival: „Mindent, amit csak cselekesztek szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézusnak nevében cselekedjétek, hálát adván az Istennek és Atyának Óáltala.” [Kol 3,17]. Így tudta Bach világi zenéjét is Jézus szolgálatába állítani. Számára a zene végső célja Isten dicsőítése volt, ezért írta művei végére is mindig az S.D.G. betűket: „Soli Deo Gloria” (Egyedül Istené a dicsőség).

Műveinek mintegy fele maradt az utókorra. Életében alig nyomtatták ki kompozícióit, ám így is ezernél több darabját ismerjük. Hosszú időre elfelejtették, noha darabjait Mozart és Beethoven is tanulmányozta. Újrafelfedezése Felix Mendelssohn-Bartholdy érdeme, aki 1829-ben előadta a Máté-passiót. Művészte azóta is folyamatosan hódít, hatása felmérhetetlen az európai zenekultúrára.

Bach művészetéről 2005-ben a Deák Téri Evangélikus Templomban rendezett Bach-hét kapcsán dr. Kamp Salamon országos egyházzenei igazgató így fogalmazott: „Johann Sebastian Bach zenéje nem zene, művészete nem művészet. Réges-rég maga mögött hagyta e sápadt zene-történeti kategóriákat. Hangja a kinyilatkoztatás erejével megszólaló istenbizonyíték. Az egyedül hiteles nyelv. Engedjük hát közel magunkhoz és öleljük szívünkhöz a mester hangjait, mert Johann Sebastian Bach művészetének közelében lenni nem zenehallgatás, hanem felkészülés az öröklétre.” S ha így tekin-tünk művészetére, mégis méltán nevezhetjük őt az ötödik evangélistának. „Isten a zene által is hirdeti az evangéliumot.”

DEÁK GABRIELLA

Kiüresedett szavak

Szentlélek

Egy régi, gyerekkori emlékem jutott eszembe. Még abból az időből, amikor a naponkénti áramszünetek rendszerek voltak, órára pontosak. Egy-egy meghitt, gyertyafényes este alkalmával a hirtelen felvillanó villanyfény örömmel töltött el bennünket. Volt valami ünnepélyesség abban, hogy amit úgy vártunk, megérkezett. Még akkor is, ha az a valami magától értetődő, természetes volt. Várakozással telve szemléltem a villanykörtét: mikor halad át rajta a titokzatos energia, s járja át a volfrámszálat az áram, ami távoli üzemek bűvös gépeiben termelődik, megmagyarázhatatlan módon.

A szál hihetetlenül kemény. Önmagában azonban képtelen világosságot adni. Csak akkor, ha valami, a villanyáram áthalad rajta. Valami, ami nem az ő burokba, üvegburába zárt világából való, bár ez a búra átlátszó, mégis korlátozza szabadságát. Két vékony acélszál között lebeg, pontosabban fogalmazva reszket, s hajszálvékony kampók (mankók) óvják, hogy idő előtt el ne szakadjon. Élet és halál között. Hisz bármikor kiég. Ki válalna manapság garanciát egy villany-

égőért? Ma működik, holnap kiég, eldohatod. Csodamód csak akkor tud még világítani ez az égő, ha légritka közegben van. Nem teljes vákuumban, mert az lehetetlen, de minél kevesebbet kell tartalmaznia a külvilág vagy a világ levegőjéből, ami a szál halálát jelenti. Felvillan ugyan, mert oxigénben nagyon jól ég minden, még a volfrámszál is, csak el is ég, nem világít. Pillanatnyi felvillanások, fellángolások legfeljebb a fényképész vakujában, a káprázat, elkápráztatás világában értékelhetők. Vajon tudja-e az égő, hogy felülről függ? Léte csak akkor hasznos, ha fel van függesztve. Ha a levegőben lebegne, a súlytalanságban, sehová sem tartozva, csatlakozva, függetlensége, szabadsága értelmetlenné és haszontalanná tenné.

Titokzatos módon érkezik az energia. Még csak nem is kérte. Valaki rendelkezett róla, hogy érkezzon, hogy megkapja, részesüljön belőle. Nem tudja, honnan jön, de működésbe hozza. Nem változtatja meg. Sőt kiteljesíti, visszaadja neki igazi értelmét. Piciny, értéktelen eszköz, mégis nélkülözhetetlen.

Vannak pillanatok, amikor van világy, mégsem világít az égő. Nincs kontaktusban a világosságot teremtő forrassal. Nincs érintkezés. Ilyenkor tekerünk egyet rajta, szorosabban legyen a foglatban, hogy ismét világíthasson. Gyakran megrozsdásodnak az érintkezések, meg kell tisztítani, mert a rozroszda egyenirányítónak válik és zárlatot okozhat. Egyenirányít, magam felé. Nincs átfolyás, hanem ellenállás van, s az ellenállásból, az ilyenfajta ellenőrizhetetlen ellenállásból tragédiák szülehetnek. Jézus, amikor a Szentlelket ígérte, rákapsolt valamennyiünket erre a kimeríthetetlen forrásra. Csak világítanunk kell.

A maga helyén minden égő nélkülözhetetlen. Utánozza a Nap fényét, azt akarja reprodukálni, közénk hozni. A fény hiánya rettegéssel tölt el. A homály bizonytalanságot áraszt. Szentlélek. Nem ebből a világából való. De Isten világának leltárhoz tartozó. Személy, a Szentháromság harmadik személye, de nem úgy személy, ahogy mi, emberek. Általa világítunk.

HORVÁTH CSABA

KITÜNTETETTJEINK

ANyugat-Békési Egyházmegye orosházi gyülekezete iskolafenntartó is, sikeresen és eredményesen működtet óvodát, általános iskolát és gimnáziumot is, több mint 15 éve. Ennek kiemelkedő eredményessége nagymértékben függ JANTOS ISTVÁNNÉ igazgatóasszony személyétől, aki idén – az egyházi vezetés javaslata alapján, s ismerve munkásságát – megkapta az Év Pedagógusa címet, amit 2009. május 23-án, a Kerületi Missziói Napon vehetett át Kondoroson. Az ő határozott irányításának köszönhető, hogy az épület falai között a hajdani pogány szellemű iskola helyett egy keresztyén lelkesítő intézmény jött létre, valamint egységes tantestület alakult ki. Elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy Orosházán újra megteremtette a keresztyén lelkesítő iskolai oktatást. A kitüntetéshez szívből gratulálunk, s Isten áldását kívánjuk az elvégzett munkára. Ez a kitüntetés és általa az elismerés olyan körben is kedvesen időzített, hogy Jantos Istvánné igazgatóasszony nyugdíjazása felé közeledik, és tisztelettel állapítandó meg, hogy egy nagyszerűen kialakított – immáron összevont – intézményt hagy utódára.

A mecénás Prónay Sándor báró 1760. április 7-én született Acsán. Már fiatalon is aktív szellemben tevékenykedett evangélikus egyházunk érdekében: a bécsi udvarnál apjával együtt dolgozott a türelmi rendeletet előkészítő munkálatokban. 1790-ben megválasztották az evangélikus iskolák fő-, egyházunknak pedig segédfelügyelőjévé. Az 1791-es zsinatnak pedig ő volt az elnöke, alig túl a 30. életévén. 1819-től haláláig egyházunk egyetemes felügyelője (világi elnöke) volt. Ebben az ugyancsak nem könnyű korszakban az egyháznak nagy szüksége volt Prónay Sándor hitére, hűségére, bölcsességére, tapasztalatára. Az összes korabeli országgyűlés főrendi házának tagja volt. Egyházunk ügyének igaz szószólója.

Élete és szolgálata példája miatt döntött úgy az Országos Presbitérium, hogy Prónay Sándor díjat alapít, ezért a következő szabályrendeletet hozta:

2. § (1) „Az Országos Presbitérium Prónay Sándor-díjat alapít, mely díjat azok a magyar és külföldi, világi személyek kaphatják, akik kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással állnak a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett.”

KOSZORÚS OSZKÁR egyházmegyei felügyelőnek, orosházi helytörténésznek és presbiternek szívből gratulálunk abból az alkalomból, hogy 2009. május 23-án a Kerületi Missziói Napon, Kondoroson átvehette a Prónay Sándor-emléklakettet hűségese egyházi szolgálatáért.

Mindannyian jól ismerjük testvérünk egyházi elkötelezettségét, tevékenységét, és valóban méltó elismerés ez abból az alkalomból is, hogy 40 esztendeje kezdte meg presbiteri szolgálatát az orosházi evangélikus egyházközösségben. Harangszó újságunknak is állandó, aktív munkatársa.

Isten áldását kérjük életére, munkásságára, szeretteire, és reméljük, hogy még sok-sok évig szolgálhatja gyülekezetünk, városunk, egyházmegyénk életét.

Székács József emberi arca – I. rész

Minél jobban megismerem Székács Józsefet, a Pesti Evangélikus Egyház 1837–1876 közötti években szolgált egykori lelkészét, a Bányai Egyházkerület 1860–1872 években volt püspökét, annál kevésbé tudom kivonni magamat személyének hatása alól. Az egymásról alkotott véleményünk gyakran szubjektív, egyoldalú, sokszor elfogult. De amit róla el tudok mondani, azt írásai, művei, és nem utolsósorban kortársi vélemények igazolják. Arról szólok most, ahogyan mindezekből kirajzolódott előttem és bennem Székács József egyénisége, emberi arca.

Széles szellemi látókörű ember volt, egyedülálló képességekkel

Ismerte az ókori nyelveket, kitűnően beszélt latinul, görögül. A Magyar Tudományos Akadémia (akkor: Magyar Tudós Társaság) 27 évesen választotta levelező tagjai közé Plutarkhosz ókori görög író „Párhuzamos életrajzok” című művének fordításáért, amely görög és latin hadvezérek, költők, politikusok egymással párhuzamba állított életrajzai. Az Akadémia Székács későbbi munkásságát tiszteleti tagsággal jutalmazta. A latin és görög mellett beszélt németül, szerbül, társalgot franciául és tótul, de tanult angolul is. Filozófiai doktorátust a lipcsei egyetemen szerzett, a jénai egyetemről tiszteletbeli teológiai doktori címet kapott. Képzett jogász volt, elvégezve korának jogi tanulmányait. Munkásságát számon tartja az irodalomtörténet. A Karadzics szerb költő által gyűjtött „Szerb népdalok és hősregék” című fordításgyűjteménye pesti lelkésszé választása előtt, 1836-ban jelent meg. A fordítás értékét és jelentőségét nemcsak annak lelkes fogadtatása mutatja, hanem az is, hogy 1887-ben Gyulai Pál az Olcsó Könyvtárban ismét kiadta, majd 1986-ban, a megjelenés 150. évfordulóján hasonló kiadásban újból megjelent Újvidéken. A hasonló kiadás két tanulmánykötet kíséretében jelent meg, mindkettő szerb és magyar nyelven, az egyik egy szerb szerző tollából. Székács József egyéb verseit és fordításait korabeli folyóiratok közölték, tagja volt a Kisfaludy Társaságnak. Közéletiségére számos példa említhető folyóiratok szerkesztésétől kezdve az orosházi választókerületben országgyűlési képviselőnek történt megválasztásáig.

Kiemelkedő volt szónoki képessége, hosszú beszédeit mindig kívülről mondta. Mindent megjegyző memóriájára jellemző, hogy elég volt egy prédikációt vé-

gighallgatnia ahhoz, hogy utána pontosan el tudja mondani. Ez a valóságban is megtörtént akkor, amikor Székács Józsefet Podmaniczky János báró megkérte leánya esketésére. A báró Rákoskeresztúron lakott. A helybeli lelkészt Melczer Jánosnak hívták, aki Székácsal baráti kapcsolatot tartott. Székács az esketést azzal a feltétellel vállalta el, ha ehhez a helyi lelkész írásban hozzájárulását adja, s ennek tudatában utazott el Rákoskeresztúrra. Ennek az írásos engedélynek a kérését a báró azonban elfelejtette. Székács az esküvő előtt természetesen beköszönt a parókiaira. A lelkész nejét az udvaron találva megkérdezte: hol van a férje? Ő a méhesre mutatott: az esketési beszédet tanulja. Székács odament köszönni, tudomásul véve, hogy mégsem ő végzi az esketést. Odaérve hallja, amint Melczer lelkész hangosan újra elkezdi: „Keresztényen jegyesek, kedves Atyámfiak...” Székács végighallgatta a prédikációt, majd elköhintette magát, mintha most érkezett volna: „Mivel foglalkozol János barátom?” „Az esketőbeszédet tanulom” – hangozott a válasz. Akkor nem is háborgatlak, az ebédnél úgyis találkozunk – köszönt el Székács. Végül is ő esketett, addigra megszületett az írásos engedély. És ő némi tanakodás után a végighallgatott prédikációt mondta el. Jobban is tetszett a sajátjánál annak személyesebb mondanivalója miatt is, s nem akarta, hogy kárba vesszen. Az esketésen ott volt Melczer János is. A saját prédikációját pontról pontra hallva először hátravetette majd csóválta a fejét, végül összecsapta a kezét is, s nyugtalanul alig bírta magával. Az esküvő után természetesen rögtön megkérdezte Székácsot: „Hol vetted a beszédet?” Mire

ő: „Ne árulj el, én ezt németből fordítottam.” Melczer: „Lehetetlen! Ez az én beszédem, ezt én neked írásban is megmutatom!” Végül abban maradtak, hogy ez a szóról szóra megvalósuló csoda nem más, mint nagy szellemek találkozása.

Van olyan Székács-életrajz, amelyik itt megáll. Csupán az egyedülálló memóriát érzékelteti, az egyetlen végighallgatásra pontosan megjegyzett prédikáció elmondásának esetét így értékelve: „Egyedülálló epizód Székács életében a keresztúri papnak a megtréfálása”^[1]. De ezzel a tréfával Székács még hazugságban maradt. A történetnek azonban nincs vége azzal, hogy lelkésztársa előtt németből történt fordításnak minősítette a prédikációt, tehát nem mondott igazat. Visszaemlékezéseiben megírja azt is, hogy az esküvői vacsorán a pohárköszöntők között utoljára ismét ő kért szót: „Azon férfiúért emelem poharamat, kinek mai napon azon vallásos ihlettségért, mellyel a mai esketés végbement, mindnyájan lekötöztünk vagyunk, s e férfiú nem én vagyok, hanem a jelenlévő helybeli lelkész, kedves tisztitársam Melczer úr. – Ámulat mindenfelől. – Sohase álmélgodjanak oly nagyon, a dolog igen egyszerű. S itt elbeszéltem, hogyan hallgattam el Melczer beszédét a méhesben, s minthogy nagyon megtetszett, s minthogy nem akartam, hogy e jeles beszéd veszendőbe menjen, s hogy megháláljam neki azon szívességét, mely szerint a boldog házaspár megesketésére felhatalmazott – magam beszéde helyett az övét mondtam el. Erre aztán kitört a vidámság, a jókedv és nevetés...”

A történet Székács szeretetére is példa: lelkésztársa ne érezze mellőzöttnek, megaláztattnak magát, a szolgálata felkészülten is félreállítottnak az utolsó pillanatban. De példa Székács József kivételes szellemi képességeire is, amelyek birtokában azt is megoldotta, hogy ne maradjon tüske szolgatársa szívében.

Tehetségét és ebből fakadó világos látását sokak mellett József nádor is elismerte. Pesti lelkésszégének első időszakában József főherceg volt az ország nádora, királyi helytartója, aki nagyon sokat tett Pest és Buda fejlődéséért. A Belvárosban a József nádor tér és a téren álló hatalmas bronzszobra hirdeti emlékét. Két felesége elhalálása után elvett harmadik felesége evangélikus volt, Mária Dorotytya. A nádornénak Székács javasolta a budai evangélikusok önálló gyülekezetté szerveződését, majd sikerült őt és a budai gyülekezetet is meggyőznie arról, hogy a budai templomot nem valahol a Tabán

Székács Józsefné (Vörös Júlia)

☞ városrészben, hanem a Várban kell felépíteni. Külön gond volt a telek megszerzése. Amikor kiderült, hogy az evangélikus templom épülne fel rajta, a telket mindig más szerezte meg, s ebben nem volt nehéz felfedezni a római katolikus klérus mögöttes, a templomépítést meggátolni akaró szándékát. Végül Székács ötlete segített a telek megszerzésében: egy evangélikus polgár volt a névleges vásárló, majd ajándékozási szerződéssel került a telek az egyház tulajdonába. Az előzetes tervbe Mária Dorottya beavatta a férjét is. József főherceg ezt válaszolta a feleségének: „Csináljatok, amit akartok, engemet hagyjatok ki a játékból, hanem hogy tudjad hányadán vagy, megjegyzem, hogy Székács prédikátor úrnak a kisujjában több ész van, mint a ti fejetekben együttvéve.”

Rendkívüli tehetséghez rendkívüli szorgalom párosult

Nemcsak Székács József tehetségére nézhetünk fel, hanem a szorgalmára is. Amit elért, kisdiaákkorától kezdve kemény munkával érte el. Az, hogy a hat év gimnáziumot Mezőberényben négy év alatt végezte el, tehetsége mellett szorgalmán múlott. Pedig mostoha diáksors volt még az övé. „Az első évben a nevezett csaplárosnál hárman laktunk egy kicsin szobában, míg a tágas termet a borivók foglalták el. Szerencsére megszoktam a szabad levegőt s így nyáron a kertben tanultam, télen pedig a színben (kocsiszín) s csak addig voltam a szobában, amíg írtam, ha pedig fáztam, meghúztam magamat a sutban és nem lábatlankodtam.” Majd egy Szanszky Ádámné nevű rokon vette magához: „Nála laktam három esztendeig, s igen jó dolgom volt nála. De ő sem bánta meg, nem csak mert én minde-nese, kertőrzője, pincemestere, tojás-szedője, számtartója, múlatója, imádkozó és éneklő társa voltam, hanem azért is, mert mindig volt egy-két jól fizető kosztosa, kiket csak azért adtak oda, mivel a tanárok jónak látták, hogy velem lakjanak.”

Példának lehet hozni a soproni éveket is. Saját tanulmányai mellett tanítványai voltak: „El voltam tehát három évig úgy foglalva, hogy a négy iskolai órán kívül még öt magánórát adtam, s ezt nevezem én az isteni gondviselés kitűnő rendelkezésének felőlem. Mert ha lelkiismeretesen akartam betölteni állásomat, a naponkénti 9 óra után nem értem rá – mint némely társaim tevék – ide s tova kószálni, s a névnap estvéken az olcsó, de erős soproni bort fogyasztani. [...] Reggel fél nyolczkor az Ihász háznál kellett megjelenem, hol rántott leves és egy darab kenyér volt a reggelim; háromnegyed nyolczra mentünk az iskolába, hol tízig maradtunk; tíz órakor be kellett várnom Rudolfot, s vele mennem haza; 10–12-ig

magánórát adtam: 10–11-ig Rudolfnak, 11–12-ig a két Ihásznak, kik már felsőbb grammatikai iskolába jártak. 12 órakor fél egy táján ebédeltünk s nekem vagy csak az ebéd előtti, vagy csak az ebéd utáni időm maradt szabad a délutáni tanulására. Három negyed kettőre indultunk, 4-kor kijöttünk 4–5-ig Rudolf, 5–6-ig Jancsi és Dani, 6–7-ig Turner, 7–8-ig vacsora s én csak ekkor vonulhattam vissza korán reggel elhagyott szobámba. Ezen rend három évig folyvást így tartott, kivéve szerda, szombat délutánt és vasárnapot. A szerda–szombat délután a magyar társaságnak volt szentelve, melynek én buzgó tagja, könyvtárnoka, stb. voltam, – a még megmaradt időt sétára kellett fordítanunk. Vasárnap délelőtt templom, délután séta, aztán szabadság. [...] És így én – akkori felfogás szerint – gavallérosan megéltem s apámtól – s ez volt legnagyobb büszkeségem – nem kértem semmit.”

A kemény munka, a percekre beosztott életvitel nemcsak diákkorát jellemezte, hanem egész életét is. „Minden idejét a munkának, a közügynek s az irodalomnak szentelte, sokszor megtörtént, hogy valami funkcióra készülve, már reverendában volt, de valami külső ok, például az illetők elmaradása miatt késlekednie kellett, így papi ruhában ült vissza íróasztalához s folytatta megkezdett munkáját” – emlékeznek rá kortársai.^[2]

Markáns vonásai közé tartozott szerénysége

A rangkórság hiányának is nevezhetném. Nem vágyott emberi babérokra, elismerésre. Önmagát így jellemzi: „soha nem tartozott gyengéim közé, hogy feltoljam magam”. Ezt az önjellemzést még diákkorában írta magáról, de hitelessé egész élete teszi. Erre egyik példa házitánító éveiből való. Az országba 1831-ben Oroszországból Galicián keresztül kolera tört be. A járvány miatt abban az évben országgyűlést sem tartottak, a Felvidéken pedig a kolera következtében parasztlázadás is kitört. Székács ekkor Rudnán, Temes megyében, a Nikolics családnál volt nevelő. Visszaemlékezéseiben a kolerajárványról is megemlékezik: „Általános rettegéssel várta mindenki. Mi is megtettük a magunkét Rudnán. Beszerztük az orvosságokat, a falut felosztottuk három részre, az inasokat betanítottuk az orvoslás kezelésére és felettök én vállaltam el az ellenőrködést. Mindennap kétszer jártuk be a falut, s hol choleraeset mutatkozott, azonnal hozzáálltunk a dörzsöléshez, stb. A kastélyban pedig az asszony felügyelése alatt a betegek számára főztek, úgy hogy a felüdülőknél innen hordták az ételt. Aránylag sokan betegedtek meg, de aránylag többen gyógyultak meg, mint az egész megye bár-

melyik falvában. Gyergyánfy alispán a járvány megszűnte után ájtott Rudnára, megdicsért és azt kérdezte vajjon nem óhajtanék-e valamely kitüntetésért folyamodni, ő a megye nevében ajánlani fogna. Szemébe nevettem, s aztán ő is nevetett, s ő, sem senki, egy szót sem szóltott többé a kitüntetésről, melyért még folyamodni is kellene. Mi hálát adtunk Istennek, hogy egyesek életét megmenthettük.” A kitüntetést megkapta volna: „A nagy lármát valami Reisinger nevű megyei orvos ütötte és pedig az által, hogy valamelyik járásbeli orvosnak, ki célszerűtlenül és hanyagon járt el a gyógyítás körül, azt mondta: 'hogy a rudnai nevelő nem orvos és mégis iskolába járhatna hozzá az Úr'. Ezt aztán több helyütt ismételve oly nagy hírre vergődtem a megyében, hogy a rudnaiak és a környékbeli parasztként mint orvoshoz jártak hozzám, s nem hitethettem el velök, hogy nem az vagyok.” – Kitüntetés, amelyikért még folyamodni is kellene? Mindössze 22 éves volt még ekkor. Huszonéves korban sokak számára lenne természetes egy ilyen, egyébként teljesen megszolgált elismerés. Neki elég, hogy hálát adhatott Istennek a megmentett életekért.

Székács megválasztott pesti lelkész-ként a nádornét vonakodott meglátogatni. Amikor erre végül sor került, a nádorné neheztelését hallva késedelmet így okolta meg Mária Dorottya előtt: „Bocsásson meg, Fenséged, de én semmi hivatást nem érzek magamban az udvari élethez, én ilyesekben ügyetlen és tanulatlan vagyok, s aztán itt ezek a parquettekoczkák rám nézve nagyon fényesek és sikamlósak is, s ezekhez járul, hogy minden udvarnál fordulnak elő cselszövények s én sokkal büszkébb vagyok, hogy azoknak vagy szövője, vagy tárgya óhajtanék lenni”. Majd beszélgetésük a hit kérdéseiben mélyült el, amely után Mária Dorottya a párbeszéd folytatását kérte. A lelkész azonban véleményének fenntartása mellett tiszteletben kívánta tartani a nádorné meggyőződését is, előre elhárítva a hit kérdéseiben az esetleges összeütközést: „Én ezt kerülni akarom kíméletből Fenséged hitbeli meggyőződése iránt, mely előttem mindig szent marad, és kíméletből magam iránt, mint ki nem szeretnék később kegyvesztetten lépni vissza azon termékből, melyekbe Fenséged saját legkegyelmesebb szavai szerint is, eddig legalább soha be nem tolokodtam”.

Az önteltség, a rangkórság nélküli életre mezőberényi diákkorában Benka Ádám tanára jelentett számára egész életre szóló példát. Amikor meghalt, Székács „Benka halálára” címmel írt ódájával búcsúzott el tőle. Ez az első, nyomtatásban megjelent verse, amely 1830-ban a Vörösmarty Mihály szerkesztette „Tudományos Gyűjtemény”-hez csatolt „Koszorú-☞

„rú”-ban megjelent. Ebben egykori tudós tanárának sok nemes vonása mellett szerénységét is kiemelve őt így méltatja: „A méltóság csillamát kerülted / Nem hajhászván tarka rongyait”. Tanárának példáját pedig úgy szeretné követni, ha lelke által javallottan „pályám hozzád méltóan futom”.

Egyenes szívű, őszinte ember volt

Ezt Mária Dorottya mondta szemébe az idézett első beszélgetés végén, mint másoktól már hallott véleményt, de amelyről most személyesen is meggyőződhetett. Székács József falusi tímármester fiaként nem érezte többnek azt, ha valaki bárónak született vagy magas hivatalt viselt. A tiszteletet megadta, de véleményéből semmit nem hallgatott el. Ha igaza volt, nem nézte, hogy igaza kimondásának milyen hátrányos következményei lehetnek saját magára nézve.

A Deák téri templom 1830-ban

Konfliktusai báró Podmaniczky Jánossal, egyházunk tagjával, a rákoskeresztúri egyház felügyelőjével egy esperességi gyűlésen kezdődtek, ahol a rákoskeresztúri tanító ellen a gyülekezet panaszt emelt. Az iratok felolvasása után a tanítót az esperesség közgyűlésileg akarta hivatalától elmozdítani. „Én, mint jegyző oda súgok az esperesnek, hogy hisz ez consistorium (egyházi bíróság) elébe tartozik, közgyűlésileg a vádlott kihallgatása nélkül ilyesmit nem határozhatunk. Az esperes pedig visszasúg, hogy János báró kívánja, s őt csak meg nem bánthatjuk, aztán meg báró Podmaniczky Lajos is ezt akarja, azt sem sérthetjük meg, mint elnököt. Ez felháborított és tüzes természetemnél fogva felugrom és dörgő hangon aposztrofálok e merényletet, kiemelvén, hogy ha ma consistoriális ítélet nélkül csapnak el egy tanítót, holnap ezt a lelkész, holnap után az esperessel tehetik. A nagy többség velem szavazott, az elnökség szólani sem mert, s el lett határozva a consistorium. Ez a tanítót elmozdította ugyan Rákoskeresztúrról, de további hivataloskodásra egyebütt alkalmatlannak nem nyilvánította. S mint hogy ki tudja mennyi ideig maradhat ke-

nyér nélkül, s mert némely követelése is voltak a gyülekezeten, ezt a consistorium 400 forintban marasztalta el a tanító javára.”

Podmaniczky bárót éppúgy, mint egyházunk több más akkori főrangú nemesi vezetőjét is sértette, hogy – „az egyház téren a nagy urak által évek hosszú során át gyakorolt önkény ellen kikeltem – folytatja Székács – és nagyobbára sikerrel és ha kellett, minden tekintet és tekintély mellőzésével. Nem örömet tettem ezt, mert én a kegyelet barátja voltam. De annyi volt e téren a visszaélés, hogy itt a tekintély előtt meglapulni, az egyház ügyeinek elárulása lett volna. Én tehát minden alkalommal felvettem a kesztyűt, ha becsülettel ki nem térhettem előle.”

Sokszor nem térhetett ki előle személyes beszélgetésekben sem. Amikor Podmaniczky báró leányainak vallásoktatása miatt felkereste, s jobb tárgyalási pozíciót akarván, mindjárt a beszélgetés elején beléköltött abba, hogy a papja drágább posztóból készült ruhát visel, mint ő, a válasz így hangzott: „az én finomabb posztóm alatt több alázatosság lakik, mint az ő daróc posztója alatt, mely alól kirí a feltűnni akarás.” Majd a báró a vallástanítási könyvben talált kivételről, a hittan és az erkölcsstan sorrendjét akarván benne megváltoztatni. Ismét Székács válasza: „Ezt én jobban tudom; e részben nem fogadhatok el tanácsot Méltóságodtól éppen oly kevéssé, mint Méltóságod fogadna el tőlem, ha Keresztúron a szántást-vevést kritizálnám. Ezt Méltóságod érte jobban, azt meg én. Úgy van-e?” A válasz nem lehetett más, mint a visszavonulás: „Nem hittem volna, hogy oly érzékeny, – no hát legyen.”

Kettőjük között sok konfliktushelyzet adódott abból, hogy Podmaniczky báró egyházi előjáróként sokszor nem tudott dönteni, végsőkéig halogatta az ügyeket, még saját jó ötleteinek végrehajtását is. Amikor egy alkalommal megkérdezte Székácsot, mi az oka annak, hogy nem élhetnek tartós barátságban egymással, a válasz itt is kendőzetlenül őszinte és egyenes volt: „Méltóságod folyvást ígér és soha sem ér rá üdvös ígéreteit bevéltani, úgy annyira, hogy majd azt prédikálják koporsójánál, 80 évig akarta a jót, de nem ért rá, mert korán halt meg.”

Nyíltan szembeszállt az 1859. szeptember 1-jén megjelent császári rendelettel. A pápens, a protestáns egyházak működését meghatározni akaró rendelet az egyházak autonómiáját, önrendelkezési jogát sértette. A pápens elleni egyházi szervezkedés élére Székács József állt. Írásban korábban is védte az egyház autonómiáját^[3], majd szóban is, egyházi gyűléseken és magas császári hivatalokban egyaránt. A bécsi kultuszminisztériumban a pápent kidolgozó Zimmer-

mann kultuszminiszter előtt ki merte mondani: „Uram, ha a pápens törvény én el nem fogadom soha, még ha az egész egyházban magam állnék is a véleményemmel, mert én mindörökké tagadom az állam azon jogát, hogy az az egyház megkérdése és beleegyezése nélkül törvényt hozhasson, az egyház számára.” Meggyőződését hajlíthatatlan keménységgel képviselte egyházunk engedékenységére hajló vezetői, vagy éppen a dán nagykövet előtt is: „mi nem ismerjük el az állam azon jogát, hogy nekünk nélkülünk törvényt szabjon; [...] inkább nyomorgunk és szenvedünk tehát, hogy szabadok maradjunk, – semhogy [...] eláruljuk apáink hitét és egyházunk vérele szerzett jogait”.

1860 májusától Albrecht főherceg helyét Benedek Lajos tábornagy foglalta el, mint Magyarország katonai és polgári kormányzója. Ő történetesen evangélikus volt. Az őt köszöntő egyházi küldöttségünk egyik tagjaként Székács József is jelen volt, de külön később nem ment hozzá, akkor sem, „ha a tolokodás természetemhez tartozott volna” – jegyzi meg Székács. Pedig Benedek nagyon elvárta, hiszen jól tudta, hogy a pápens elleni harcnak Székács a prominens vezetője, akit az év júniusában nagy szótöbbséggel püspökké is választottak. Végül Benedek hívta magához. A beszélgetés elején a püspökre förmedt: „Mi az ördög az, hogy Ön hozzám nem jó? [...] nekem Önre szükségem van ebben az átkozott protestáns dologban.” – A szelíden határozott válasz így hangzott: „Ha Exczellenciád így jellemzi azon protestáns ügyet, mely szentebb is, magasabb is, fontosabb is, mint bármely ügy, melynek szolgálatában Exczellenciád valaha állott, – úgy kár volt velem most is parancsolni. [...] Én ott, hol hitem ügyét valaki úgy jellemzi, mint Exczellenciád, hallgatni nem fogok soha, mert a mi ügyünk nem átkozott, hanem áldott ügy, s kétszeresen fáj, hogy ezt Exczellenciád szájából kell hallanom, aki evangélikus keresztény, s mint ilyen most az én kerületem tagja s így az egyháziakban alattam áll.” – Az egyenes válasza az országkormányzó tábornagy is stílust váltott: „No, no, ne vegye a kifejezésemet oly komolyan, nem akartam én vele egyebet mondani, mint hogy a protestáns ügy nekem sok bajt okoz s legjobb akarattal sem tudok azon kérdéseknél eligazodni, melyek körül felmerülnek.” Innentől a beszélgetés, éppen úgy, mint a kettőjük közötti további megbeszélések is, már egyre testvéribb hangon folytatódott, egészen a barátságos mélyült kapcsolatig.

A császári rendelettel való szembehelezkedéséért felségárulási per indult ellene, ki is hallgatták. A börtönt csak azért kerülhette el, mert a császári ház akkor

☞ már a kiegyezés felé hajlott, a vádat ejtették, a pátenst visszavonták, megengedve az egyházkerületeknek a gyűlések tartását és a tisztségekre történő szabad választásokat. Köszönhető volt mindez Székács József egyenes, következetes és bátor magatartásának is.

A sok lehetséges példa közül még egy utolsó. Báró Prónay Gábor is egyházunk kompromisszumok felé hajló világi vezetői közé tartozott. Egyik tanácskozás összehívására Bécsből küldött táviratot azzal, hogy a pesti papokat hagyják ki belőle. Székács erre így emlékezik vissza: „Ezt én megtudtam és feltettem magamban, hogy én ezen meg nem hívatást nyugodtan fogom viselni. Hanem aztán Ő Méltóságának tetszett személyesen megjelenni és a tanácskozányra meghívni. De meg is mondtam neki az igazat s szemére lobbantottam azon olcsó hazafiságát, melyet kétértelmű magaviseletével üz. [...] Megmondtam neki, hogy egyszer mindenkorra, ha van ellenem észrevétele azt adja

elő négy szem közt, vagy nyilván a gyűlésben, s én helyt állok; ha hibázom, bevallom. De hogy engemet kizárással fenyegetsen oly gyűlésből, melybe az egyház bizodalma választott, ehhez nincsen joga.”

Hogyan is mondta Mária Dorottya Székácsról? „Személyesen győződtem meg arról, mit másoktól hallottam, hogy Ön egyenes szívű, őszinte férfiú”. Ezzel a következetes magatartással mégsem ellességeket szerzett, hanem barátokat, de személye iránti tiszteletet mindenképpen. Mert Székács József nem állt meg ott, hogy Prónay bárónak olcsó hazafiságot vetett a szemére, hanem végül karonfogva mentek a tanácskozásra. Benedek Lajossal a kapcsolata pár hónap alatt annyira testvéri lett, hogy amikor a táborszernagyot Olaszországba helyezték, Székács Józseftől fényképet kért, amit magával vihet, a búcsúzáskor pedig biztosította őt különös jóindulata és szeretete felől. S Podmaniczky báróval kapcsolatban Székács

nemcsak a kemény vitákról ír, hanem hálás elismeréssel a következőt sem hallgatja el: „midőn engemet a Haynau-féle rendelet nyílt megtámadásáért a katonai politzia elé idéztek, s félő vala, hogy baj ér, báró Podmanitzky János házról házra járt – anélkül, hogy erről egy szót tudtam volna – és mellettem informált.”

ZÁSZKALICZKY PÉTER

^[1] Törteli Lajos: Székács József élete és működése. In: Székács-Emlékkönyv, Pozsony–Budapest, 1912, 114.

^[2] Törteli Lajos: i.m. 109.

^[3] Székács József: Igénytelen vélemények a két evangyéliumi egyház ügyeinek igazgatását tárgyazó miniszteri törvényjavaslat felett. Pesten, 1856.

A lábjegyzet nélkül közölt idézetek forrása: Székács József püspök visszaemlékezései, szerk. Kertész Botond, Budapest, 2009.

Gyermektáborok a leánygyülekezetekben

A gyülekezetek jövője a gyermekekben van. Ha vannak olyan fiatalok, akik önkéntesen járnak az egyházi alkalmaikra, akkor lesz a gyülekezetnek jövője. Nemzetközi felmérések szerint a keresztyének többsége már a 18. életéve előtt is kapcsolódott valamilyen gyülekezethez. Isten a kövekből is tud támasztani gyermekeket, de megszólítani általában hűvös embereket szokott. Istentől jövő bölcsesség szükséges ahhoz, hogy a gyermekekkel megszeretessük az egyházi életet, hogy később élő, személyes kapcsolatuk legyen magával Jézus Krisztussal és az ő egyházával.

A leánygyülekezetekben évek óta rendezünk táborokat vagy oly módon, hogy elvisszük őket máshová, vagy az előző esztendőhöz hasonlóan, amikor Szentetornyan volt ilyen.

Idén Szentetornyan és Lucfalván veszünk rész gyermektáboron. A szentetornyai 2009. június 22-től 26-ig fog tartani, ennek részvételi díja 1500 Ft. Ezt jelképesnek is mondhatjuk, de annyiban szükség van rá, hogy rendezettebb legyen a tábor, mint az előző esztendőben. Akkor előfordult olyan, hogy az egyik nap húszan voltunk, másnap már negyvenen. Ez örövendetes szaporulat volt, de igazi célunkat, a lelki csendességet, az Istenre figyelmet kevésbé tudtuk elérni.

A táborban elsősorban szentetornyai és rákóczi-telepi gyermekek fognak részt venni, de orosháziak is jönnek. A költségek nagy részét a Rákóczi-telepi Leány-

egyház vállalja magára. Az előző esztendőben külső, pályázati pénzforrásból is kaptunk támogatást, de idén, a válság miatt ez elapadt. A szentetornyai körülmények nem ideálisak, mégis lehetővé tesz, hogy megrendezzük a tábor. A se-

gítők az előző évhez hasonlóan ingyen vállalják a szolgálatot. Az idei tábor vezérfonala Fehérke, a kis bárány története lesz. Részletes tájékoztató a 06 20/824-5749-es telefonszámon kapható.

LACZKI JÁNOS

Közérdekű „telefonszámok”

- Ha szomorú vagy, hívd a Jn 14-et!
- Ha valaki cserbenhagy, hívd a Zsolt 27-et!
- Ha bűnt követtél el, hívd a Zsolt 51-et!
- Ha veszélyben vagy, hívd a Zsolt 91-et!
- Ha aggódsz valami miatt, hívd a Mt 6,19–34-et!
- Ha honvágyad van, hívd a Zsolt 121-et!
- Ha hitednek erősítésre van szüksége, hívd a Zsid 11-et!
- Ha magányos vagy, hívd a Zsolt 23-at!
- Ha hasznosabb, termékenyebb szeretnél lenni, hívd a Jn 15-öt!
- Ha Istent távolinak érzed, hívd a Zsolt 139-et!
- Ha keserű és kritikus lettél, hívd az 1Kor 13-at!
- Ha szeretnél megnyugodni, hívd a Mt 11,25–30-at!
- Ha a világ nagyobbtnak tűnik Istennél, hívd a Zsolt 90-et!
- Ha imáid gyengék és önzőek, hívd a Zsolt 67-et!
- Ha bátorításra van szükséged, hívd a Józs 1-et!
- Ha depresszióba estél, hívd a Zsolt 27-et!
- Ha elvesztetted a bizalmadat az emberekben, hívd az 1Kor 13-at!
- Ha az emberek rosszindulatúnak tűnnek, hívd a Jn 15-öt!
- Ha elcsüggedtél a munkádban, hívd a Zsolt 126-ot!

Fontos, hogy ezeket a sürgős hívószámokat személyesen, magunk hívjuk! Mind-egyik vonal 0–24 óráig „ingyenesen hívható”. Életet, lelki életet menthet egy-egy bibliai vers, ige. Olvassuk a Szentírást továbbra is, és osszuk meg ismerőseinkkel.

Forrás: internet

Kálmán Rezsőre és Fabriczy Pálra emlékezünk

*Emlékező Keresztyén Gyülekezet!
Kedves Vendégek! Tisztelt Orosházaiak!*

Az orosházi honfoglalókra emlékezünk ma. Azokra a hitükért üldözött egykori evangélikusokra, akik pontosan 265 éve, 1744. április 24-én értek célba. Megalapították Orosházát és egyúttal egyházközségünket is.

A lakatlan orosházi pusztá megszállóinak élete túlságosan küzdelmes volt, de mindnyájan állták a kemény próbákat. Előzőleg férfiásan dolgoztak Dőry báró zombai birtokán, nem kímélték erejüket a munkában, teljesítették vállalt kötelezettségeiket.

Mikor azonban akadályozták őket isentiszteleteik megtartásában, s mikor megfosztották őket imaházuktól, betelt a pohár. Legdrágább kincsükből, evangélikus hitükből nem engedtek, ebben nem ismertek tréfát. Inkább új hazát kerestek. Bátrak voltak és elszántak. A dimbesdombos Tolna vármegyéből reménykedve indultak útnak. A békésnek tűnő jövő érdekében vállalták a hosszú vándorutat, az otthontalanságot, a szenvedéseket. Hetek teltek el, meg-megálltak, távolodtak régi otthonuktól, közeledtek új hazájukhoz. Átkeltek a Dunán és a Tiszán, s Dénes Sándor tanító vezetésével vándoroltak tovább és tovább, mint Mózes a pusztában.

1743 kora őszen a harminc dunántúli család először az Orosházával szomszédos Békéscsabára érkezett. Az evangélikus csabai tótok saját otthonaikba fogadták hittestvéreiket. Megosztották velük egyszerű szállásaikat, elhelyezhették náluk szekereiket, jószágaikat, magukkal hozott terményeiket és a zombai harangot. Jutott nekik a csabai kenyérből is. A téli hónapokban a férfiak segédkeztek a ház körüli munkában, etették az állatokat, fát vágtek, az asszonyok a háztartásban serénykedtek, szóttek, fontak. A gyerekek hamar megtanulták egymás nyelvét, a családok megismerték egymás szokásait. Ez volt a hőskor kezdete.

Időközben szerződést kötöttek Haruckern Ferenc báróval, aki az orosházi pusztán nemcsak szántó- és legelőterületet biztosított nekik, hanem engedélyezte evangélikus vallásuk szabad gyakorlását, saját költségükön imaházat építhettek, lelkészt hívhattak és tanítót alkalmazhattak.

A város- és egyházalapítók előtt tisztelgünk ma. Az ő örökségüket folytatták és ápolták azok az evangélikus lelkészek

és tanítók, akiknek az elmúlt esztendőben állítottunk emléket. Ma ismét két emlékkövet helyezünk el egyháztörténeti emlékparkunkban. A 29. Kálmán Rezső lelkész, a 30. Fabriczy Pál tanító nevét őrizet után.

Kálmán Rezső népszerű ember volt Orosházán. Nemcsak az 1920–1930-as években 17 ezer lelket számláló evangélikusság körében, hanem – felekezetre való tekintet nélkül – a község teljes társadalmában. Állandó résztvevője volt Orosháza kulturális életének, gyakran szervezett műsoros esteket, műkedvelő előadásokat, tartott ünnepi beszédeket. „Melegsívű barát volt, sok emberi jó tulajdonsággal felvértezve, aki mindenkit szeretett és őt is mindenki szerette” – írta róla halálakor az Orosházi Friss Újság.

Újpesten született, 1889. január 23-án. Apja Kapoun Rezső gyári munkás, édesanyja Gere Anna. Nyolcan voltak testvérek, ő a legnagyobb és a legtehetségesebb. A kispesti elemi iskola hat osztályának elvégzése után szülei úgy határoztak, beíratják a budapesti farsori evangélikus főgimnáziumba. Itt csak a kiemelkedő képességük és a szorgalmasak tudtak helytállni a versenyben. Ő pedig ki akart emelkedni. Eredményes értekezési vizsgája után beiratkozott a pozsonyi teológiai akadémiára. Hite elmélyült, jól érezte magát Pozsonyban. A teológián együtt tanult, illetve a teológusotthonban együtt lakott – többek között – Endreffy Jánossal, Gáncs Aladárral, Zeman Mihállyal, Szeberényi Gusztávval és a később püspökké lett Túróczy Zoltánnal. 1913-ban elnyerte lelkészi oklevelét. Scholtz Gusztáv püspök Budapesten lelkészé szentelte, majd 1913. július 1-jével Orosházára

helyezte. Veres József esperes mellett kezdte segédlelkészi pályáját, aki azonban néhány hónap múlva meghalt. Kitört a világháború is, Kálmán Rezső táborig lelkészként teljesített szolgálatot.

Az orosházi hívek azonban emlékeztek rá, ragaszkodtak hozzá és 1916 januárjában – távollétében – parókus lelkészé választották. Májusban beiktatták és elfoglalta a felvégi parókiát. Ugyanakkor Zomborban feleségül vette Orosz Lídiát, akit mai gyülekezetünk tagjai közül is sokan ismertek, hiszen Kálmán Rezsőné Lidi néni mindvégig Orosházán élt, rendszeresen itt volt a templomban. Utánanéztem, 1977-ben, 83 évesen halt meg.

Kálmán Rezsőről írják, hogy szép tehetségű, ékesen szóló papja volt egyházunknak, becsületesen betöltötte hivatását, napi lelkészi munkája mellett mindig serényen tevékenykedett híveinek templomon kívüli lelki gondozása érdekében is. Volt egy ideig szarvasi körlelkész, váltakozva igazgatólelkész, a helyi Luther Társaság elnöke, egyházmegyei főjegyző is.

Nevét több helyi kiadvány is megőrizte, amit ma is haszonnal forgathatunk. 1917-ben megírta az *Orosházi Polgári Olvasókör története* című kis könyvecskét, 1925-ben kiadták *Az orosházi evangélikus hősök emlékezte* című munkáját, amelyben a háborúban elhalt 800 fő adatait gyűjtötte össze. Név nélkül is megjelentette egy érdekes füzetet, de mindenki tudta a faluban, hogy ő írta. A címe: *Orosházi öröknaptár, avagy hová menjek köszönteni?* Ebben a január 1-jétől december 31-ig besorozott, névnapokat tartalmazó kiadványban több száz orosházi lakos névnapjára hívta fel a figyelmet. Itt-ott voltak pihenőnapok, de a Julianna, Zsuzsanna,

Erzsébet, Katalin, Sándor, József, István, János és más népszerű névnapok lelkiismeretes teljesítése, a napi húsz-harminc helyen való vendégeskedés próbára tette a köszöntők állóképességét.

Érdekelte a helyi egyháztörténet, járt Zombán, meglátogatta Pesten a már igen idős özvegy Győry Vilmosné Székács Etelkát, aki mint „kis papné” élt az orosháziak emlékezetében. 1928-ban elvállalta, hogy *Békés megye monográfiájába* megírja az *Orosháza története az alapítástól napjainkig* című részt, valamint az *Ipar és Az orosházi katona a világháborúban* című fejezetet. A kötet végül nem valósult meg, bizonyára Kálmán Rezső sem jutott tovább az anyaggyűjtésnél. Társzerkesztője volt a *Jöjjetek énhozzám!* című országos egyházi folyóiratnak, ugyanakkor 1927. májustól 1933. februárig szerkesztette az *Orosházi Evangélikusok Lapja* című újságot, amelynek példányai ma már ritkaságnak számítanak. (A múlt héten megnyílt gyülekeztörténeti kiállításon láthatjuk és belelapozhatunk az újság bekötött évfolyamaiba).

Mindennapi lelkészi munkája mellett hosszú időn át tagja volt a község képviselő-testületének, a vármegye törvényhatósági bizottságának, a helyi iskolán kívüli népművelési bizottságnak. Jó pap volt, szerette egyházát, hazáját, Orosházát, és őt is szerették.

Másfél évig betegeskedett, hónapokig ágyban feküdt, mikor mindössze 44 éves korában, 1933. június 22-én befejezte földi pályáját. Nem öregedett meg. Voltak korán elhunyt orosházi lelkészek: Balassa Pál 45, Ágoston István 46, Győry Vilmos 47 esztendősen távozott. Kálmán Rezső 44 évével az orosházi lelkészek közül eddig a legfiatalabb volt. Fájdalmasan korán bekövetkezett halálakor hatalmas részvét nyilvánult meg. Ötezer fős gyászoló tömeg kíserte utolsó földi útjára, a felvégi temetőbe, ahol Kovács Andor és Horémusz Pál lelkészársai mellett Gyurán György hitoktatótól Tóth László tanítóig még legalább tíz szónok méltatta Kálmán Rezső életpályáját.

Fia, Lajos Nagymágocson volt lelkész, lánya, Olga Mezőtúron lakott, a közel-múltban bekövetkezett haláláig tartotta a

kapcsolatot egyházközségünkkel. Kálmán Rezső unokái közül többen környezetünkben élnek. Születésének 100. évfordulóján, 1989-ben emlékkiállítás rendezett az orosházi múzeum. Családjá a hagyatékában lévő könyveket, fényképeket és a Kasztner Lajos által készített Kálmán Rezső-szoborportrét a múzeumnak ajándékozta.

Az idősebb orosháziak emlékeznek még az úgynevezett Fabriczy-iskolára, amely 1884-től a Rákóczi utca és a Tas utca sarkán volt, később óvoda lett, néhány éve bontották le.

A Fabriczy családban sok jeles ember született az évszázadok folyamán. Például 1610-ben a Gömöri egyházmegye első esperese Fabriczy György, az 1700-as években Fabriczy András poprádi lelkész, akinek fia Fabriczy Sámuel ügyvéd, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Itt-ott feltűnik Fabriczy Pálné Madách Jolán neve is, aki Madách Imre testvére volt.

Az orosházi evangélikus tanítónak lett *Fabriczy Pál* Szarvason született 1867. január 15-én. Édesapja Fabriczy István molnár és ácsmester, édesanyja Zsirkai Mária. Iskoláit is szülőhelyén végezte: hat elemi, öt gimnáziumot, majd három év tanítóképzőt. 1886. július 1-jén Szarvason kapta meg oklevelét. Első és utolsó munkahelye az orosházi evangélikus egyházközségnél volt. Kezdetben öt esztendeig Kovács János „elagott tanító mellett” segédtanító volt, majd 1891-ben rendes tanítónak választották meg.

Évtizedekig a Rákóczi utcai iskolában I. és II. osztályos gyerekekkel ismertette meg az írás, olvasás, számolás alapjait, s tanította nekik a bibliai történeteket. Nevelésében két vezéreszme húzódott végig: a hazaszeretet és a hit. E két érzést oltotta a kisgyermek szívébe, lelkébe. Ezzel olyan kincset adott nekik, amellyel később, a mindennapi életben is megállták helyüket, elégedett, kiegyensúlyozott polgárai lettek a hazának.

1896-ban kötött házasságot Podsztrelen Jolánnal, idősebb tanítótársa, Podsztrelen György lányával. 1898-tól a helyi iparos iskolában is tanított, egészen 1917-

ig. Közben 1903-ban, Temesváron rajztanári képesítést is szerzett.

Igen szép kézírással bírt, évekig volt az egyházközség jegyzője, az egyházmegegyei és a járásköri tanítóegylet elnöke. Több esztendeig az evangélikus iskolák igazgató tanítójaként működött, az egyházmegye világi jegyzője, a presbitérium és az iskolaszék tagja. Tíz esztendeig vezette az egyházi énekkart, evangélikus énekes füzetet készített el, tanügyi cikkei is napvilágot láttak, többek között a Kálmán Rezső szerkesztette Orosházi Evangélikusok Lapjában.

Kikkel tanított együtt Podsztrelen Györgyön kívül? 1910-ben az egyházközség tanítói voltak: Fabriczy Pál, Brósz János, Jankó Bálint, Sass Ferenc, Mendöl Ernő, Ambrózy József, Borcsiczky Károly, Sass János, Csonka János, Fürst János, Molnár Imre, Noszlopy Elek és Balázs Béla. A lelkészek közül vele együtt szolgált Harsányi Sándor, Veres József, Kovács Andor, Hajts Bálint, Okályi G. Adolf, Horémusz Pál és Kálmán Rezső.

1927-ben Raffay Sándor püspök, Fabriczy Pál 60. születésnapjára és 40 esztendei egyházi tanítói pályája után tiszteletbeli igazgatói címet adományozott neki. A kultuszkeresztélytől pedig rendkívüli személyi pótlékot folyósítottak „a népművelés terén szerzett kiváló érdemeinek elismeréséül”.

Végül 44 éves orosházi tanítói munka után, 1931. április 1-jén vonult nyugdíjba. Az elkövetkező esztendőkből még hatalmas változásokat kellett megélnie Deák Ferenc utcai családi házában. 1949. június 27-én végelgyengülésben adta vissza lelkét Teremtő Urának. Fia, az 1897-ben született Pál banktisztviselő volt, Budapesten élve is kapcsolatot tartott az orosházakkal, haláláig gondozta a családi sírokat is.

Egy igével fejezem be: „Aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya” [Jn 12, 26]. Mi, mai orosháziak is becsüljük meg egykori jeles lelkészünk, Kálmán Rezső és lelkiismeretes tanítónk, Fabriczy Pál emlékét!

(Elhangzott 2009. április 26-án)

KOSZORÚS OSZKÁR

Fénysugár Nyugdíjas Klub

- Nyáron is megtartja alkalmait keresztyén civilszervezetünk, így minden kedden és csütörtökön 14.00 órától várjuk tagjainkat a közösség megélésére. Keddenként az énekes Halleluja kör 15.30-tól énekel együtt, illetve áhítatra is sor kerül.
- Köszönettel említjük, hogy az önkormányzat képviselő-testülete anyagi támogatást is biztosít a klubnak, és ez teszi lehetővé például június második felében a Parlament meglátogatását, a nyár végén pedig – a tervek szerint – utazást Kenderesre.
- Közben Orosháza nyári fesztiváljának bizonyos alkalmait is közösen tervezik látogatni, így pl. Ella István orgonaművész koncertjét június 28-án (vasárnap, 19.30 órától), illetve Tolcsavay László Magyar Miséjét július 5-én (vasárnap, 20.00 órától).
- Terített asztal melletti közösséggyakorlásra is sor kerül majd a tagokkal való előzetes egyeztetés után.
- Sikeres műtét után felgyógyultan vezeti tovább a klubot Koszorús Oszkárné Hajnalka.

Lépni kell!

Tapasztalatok a ProChrist műholdas evangelizációról

Egyházi hetilapunkban, az Evangélikus Életben egy igen érdekes cikk jelent meg a ProChrist műholdas evangelizációról. (Aki nem tudná: a ProChrist az evangelizációnak egy modern formája, amely a legkorszerűbb technika felhasználásával juttatta el a Jézus Krisztusról szóló örömmüzenetet Európa számos országába. Élő műholdas közvetítés segítségével több mint ezer gyülekezet kapcsolódott be a nyolc estét betöltő programba. Az orosházi evangélikus gyülekezetben is volt sugárzás.)

Ebben az említett írásban egy fiatal ember összefoglalta a ProChrist evangelizáció tapasztalatait. Mindezt egy nagyon jól eltalált mottóval kezdte: „ProChrist – kis egyházak show műsora vagy a nagy egyházak utolsó mentőöve.”

Nagyon jó a kérdés! Mi volt a ProChrist evangelizáció a mi számunkra? Mit jelentett ez a nyolc nap annak a 70–80 embernek, aki napról napra eljött az istentiszteletre? Különös show műsor volt, vagy első csírája egy új gyülekezeti korszaknak?

Amíg a napokban csak gondolkodtam a válaszon, az fogalmazódott meg bennem, hogy egyik sem: nem show műsor volt, de nem is utolsó menedék. Most, hogy már le is kell írnom a gondolataimat, meglepődve tapasztalom, hogy egy új válasz kezd megfogalmazódni bennem: *lehet, hogy mégis valamilyen szinten utolsó lehetőség? Igen, úgy érzem, hogy ha nem ragadjuk meg, és nem építjük be ezeknek az istentiszteleteknek a három legfontosabb üzenetét, akkor lassan el fog halni hitünk és keresztyén életünk!* (Meggyőződésem, hogy ezt a lépést már az én generációmnak – és a most élő összes generációnak! – meg kell tenni, mert e nélkül nagyon nehéz helyzetben levő gyülekezeteket fogunk átadni az utánunk jövő nemzedéknek.)

Miből áll ez a változás? Mit kell megragadnunk a ProChrist sorozatból?

– Sokan talán először a megújuló zenére gondolnak és meg is ijednek attól, amit eddig írtam, pedig nem ez az első! Amit én a legfontosabbnak tartok, az az oda-szánt, szolgáltni kész élet! A ProChrist létrejöttéért több mint 10 000 ember dolgozott. Minden helyen, ahol volt sugárzás, ezen kívül újabb és újabb segítők végezték a feladatokat.

Orosházán nagyon rosszak az ilyen irányú tapasztalatok. A gyülekezet méretéhez képest nagyon kevés, aki önzetlen

szolgálatot vállal a közösségért. (Lehet, hogy ebből látszik a valódi gyülekezeti létszám?) Itt kellene először és leghatározottabban megújulni! Szolgálni nem a lelkeseknek, hanem az élő Úrnak és a másik embernek!

– *A második terület, ahol változni kell: az igazi közösség kialakítása.* A ProChrist istentiszteleteken természetes volt a biztonyságtétel, amikor emberek őszintén beszéltek bukásaikról és bűneikről, s ami ennél is fontosabb, az ezekből szabaddal adó Jézus Krisztusról. Nem féltek attól, hogy mit fognak mondani róluk ezután, nem érdekelte őket, hogy fogják az emberek az istentisztelet után elfordítani a fejüket, mert korábban drogosok, prostitúáltak vagy más terheket hordozó emberek voltak. Nem érdekelte őket, mert nem ez történt, nem kellett ilyentől félniük! (Mi lenne, ha valaki nálunk vallaná meg így bűnét?)

A ProChrist résztvevői erősítették, bátorították – és ami a legfontosabb – SZERETTÉK az ilyen embereket. Úgy érzem, hogy ezen a területen még nagyon sokat kell erősödnünk – meggyőződésem szerint úgy, hogy minél jobban átéljük, hogy mindannyian kegyelemből élő emberek vagyunk! „Én pedig a legkevesbé sem törődöm azzal, hogy ti hogyan ítéltetek felettem, vagy más emberek hogyan ítélték meg egy napon; sőt magam sem ítélek meg önmagam felett... Egyáltalában nem ítéltetek azért addig, míg el nem jön az Úr. Ő majd megvilágítja a sötétség titkait, és nyilvánvalóvá teszi a szívek szándékait, és akkor mindenki Istentől kapja meg a dicséretet. Mert ki tesz téged különbbé? Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel,

mintha nem kaptad volna?” (Első Korinthusi levél)

– *A harmadik téma (és csak a harmadik!) a megújuló istentiszteleti liturgia.* Természetesen tudom, hogy a Szentlélek munkája nincs istentiszteleti formákhoz kötve. Megszólíthat bárkit a mostani keretek között éppúgy, mint más felépítésű istentisztelet alkalmával. Mégis azt mondom, hogy lassan elkerülhetlenné válik a változtatás. Erről a témáról nagyon sokat lehetne írni, akár a megújuló éneklésről, átalakuló liturgiáról stb. (Egyszerű példa: nagyon nagy örömmel és szeretettel várják az idősök a keddenkénti Halleluja énekkört, ahol Deák Gabi vezetésével korábbi evangéliumi és a megújulási mozgalmakhoz kapcsolódó énekeket énekelnek gitárkísérettel.) Én most ezeken túl egy dolgot szeretnék kiemelni: *A gyülekezeti tagok aktívabb részvételét az istentiszteleteken.* Ma ezenalkalmaink egyfajta „one-man show”-k. Egy ember (a lelkész) végez mindent, a többiek közönségként nézik végig a „műsorát”. (Igaz, mostanában nagy divat a „stand-up comedy”, de az egyházban nem ez a követendő.)

A ProChrist istentiszteleteken a gyülekezet tagjai biztonyságtétellel szolgáltak, ígét olvastak vagy énekeltek.

Orosházán már korábban elindult ez a fajta megújulás, hiszen a vasárnap reggeli családi istentiszteletek állandó szolgálói a gyermekek. Ezt vittük tovább azzal, hogy néhány hónapja minden vasárnap 3-4 gyermek készül imádsággal, amit el is mond a többiek előtt.

A megújulás másik területe a vasárnap esti istentisztelet, amelyen nyárig laikus igehirdetők (Deák Gabriella, Révész Rita, Bánki-Horváth György, Madarász Géza) is szolgálnak. Szeptembertől még inkább megújul ez az alkalom: reményesség szerint fiatal felnőttekből álló lelkes közösség szervezésében. A családi istentiszteleteket szervező Sámuel csoport mintájára szeretnék egy „ProChrist”, azaz „Krisztusért” nevű csapatot összeszedni, akik ezeket az esti könnyűzenei istentiszteleteket szerveznék.

Ezeket a tapasztalatokat adta elem az Isten a ProChrist evangelizációk alkalmain. A következő hónapokban és években ezen az úton szeretném, szeretnék vezetni a gyülekezet életét.

Visszatérve a címhez: Lépni kell, DE EGYÜTT!

DEÁK LÁSZLÓ
igazgatólelkész

Hősökre emlékezünk

Emlékbeszéd

*Tisztelt Emlékező Gyülekezet!
Tisztelt Hozzáértők!
Hölgyeim és Uraim!*

Azért gyűltünk ma össze, hogy fejteintsünk a világháborúk hősi halottainak emléke előtt. Nem tudom, az időnek vannak-e határai, ha vannak, akkor azok valószínűleg valami kifejezhetetlen távolságban érnek véget. S mi mindannyian ebbe a bizonytalan időbe kapaszkodva élünk. Minden találkozás egy emberi vállalkozás! *Hiszen annyiféle ember van és annyiféle fáj nekik.*

Történelmünk lapjairól, több mint négyszáz év távolából is olyan bátor férfiak példája tekint vissza ránk, mint Zrínyi Miklósé, a szigetvári hősé és másoké, akik a törökkel vívott harcokban áldozták fel életüket a haza oltárán. De emelt fővel emlékezhetünk a hozzánk időben és térben közelebb eső példára, a dicsőséges szabadságharcra. 1848–49 a társadalom egészének élménye volt, olyan élmény, amelyben a társadalom nem külső erők hatására vagy a hatalom birtokosainak kísérleti alanyaként, hanem önnön sorsának alakítójaként szerepelt.

Orosházán és környező falvakban az 1848-as mozgalmak hírei nagy lelkese­dést keltettek. Megyénk népközgyűlésen mondta ki csatlakozását a forradalomhoz. Küldöttein­ket a hallottakat szívük lán­goló tüze­nél tovább hevítették, s így adták tovább: „Fel mindnyájan a hon védelmére!”

Októberben Máriássy őrnagy, az Orosházán és vonzáskörzetében toborzott ezer népfelkelő élén lépte át Pécskánál a Marost. Zászló lengett a szélben! Hurrák és patadöngés. „Jézus Krisztus megy az élen!” Átgázoltak idegen me­zsgyéken, bevették Száadorlakot és Új-Aradot.

1849 februárjában jött Aradról a gyász­hír: Mikolay István orosházi evangélikus lelkész jogász fia, Mikolay Albert elesett Ó-Aradon! Három golyót kapott a HAZÁÉRT! Ő nemcsak Orosháza, de a megye első tiszt­i hősi halottja volt.

S földiek még huszonheten. Egyéb­ként a helyét becsülettel megállt szabad­csapatokban erről az Istenáldotta vidék­ről 74 altiszt és közvitéz volt, akik közül: Balog Ferenc, Balog József, Verasztó János nem tért vissza.

Orosháza és a közeli települések pénzt, étel­met, fuvart, lovakat és fiatal

életeket áldoztak a szent forradalomért. *„És aki elesett az ostromlott csűr előtt, / mert elfoglalta önmaga halálát, / már nem hátrál soha, / nem lesz neki Világos, / és a fegyver­letelt meg nem éri.”* Írta a költő.

Talán nem véletlen, hogy itt, Kardoskúton rendhagyó módon, de jó történelmi érzékkel közös emlékművet állítottak az 1848–49-es és az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére.

Nemcsak a 161 év előtti események egy része felderítetlen, hanem az azt követő két világháború adatai, veszteségei sem teljesen kiderítettek. A kutatás, az adatgyűjtés általában azért válik szükség­sé, hogy a történet, amikor történet rész­ket lehetőség szerint hiteles adatokkal tudjuk helyettesíteni. A hiányzó adatok­kal viszont általában az a baj, hogy vagy nem kerülnek elő, vagy nem is készült ró­luk írásos feljegyzés, máskor meg az idő végzi el a szükségtelen törléseket.

Az első világháború hőseire való emlé­ke­zések az országunkra rákényszerített gyilkos háború jajszavaitól voltak hangosak: *„Vérüket csorgatták, életüket adták oda a hazáért, akiknek emlékezetét egyre szaporodó emlékművek őrzik, melyek köré meghatott lélekkel gyülekeznek az élők, hogy leróják kegy­letüket a hősi halottak iránt.”*

Élet, reménység, tervek, álmok fonalát tépte szét a háború, s a mi hőseink nem a győzelemért adták életüket. A veszteség betetőzését az ország szét­darabolása, megcsonkítása, Trianon jelentette. Így aztán nem könnyű dolog a történelembe vezet­ő útról szólni. A magyar törvényhozás 1917. évi VII. törvénye mondta ki először, hogy „nemzetünk hősi halottainak kegyelemteljes tiszteletét megfelelő módon kifejezésre kell juttatni és az utókor szá­mára meg kell örökíteni.”

Ekkor tették kötelezővé hősi emlékművek állítását. Az 1924. évi XIV. törvény­cikk május utolsó vasárnapját – a világháborúban hősi halált haltak emlékére – nemzeti ünneppé avatta. Ezen a napon szerte az országban a települések, az egy­házak, az iskolák mindig méltó módon megemlékeztek a helyi áldozatokról. Aztán jött az újabb világháború, az újabb szenvedések, újabb, a korábbinál is nagyobb emberveszteség.

A II. világháború után politikai és szimbolikus tartalma miatt ezt az ünne­pet tilalommal sújtották. Az utána követ­kező négy évtizedben ország­szerte hivatalosan csak a szovjet, román és más nem­zetiségű áldozatok síremlékeit lehetett

koszorúzni. Az elesett magyar hősök sír­jára (mivel a vesztesek oldalán harcoltak) a mi környékünkön is csak a hozzá­tar­to­zók helyezték el virágaikat.

Az ünnep csak a rendszerváltást kö­vetően nyerte vissza eredeti jelentését. A Magyar Köztársaság Országgyűlése, adózva az elmúlt ezredév mindazon ma­gyar hőseinek emléke előtt, akik a haza szabadságáért és függetlenségéért életük­et áldozták, a nemzet erkölcsi adósságát törlesztve 2001-ben a Magyar Hősök Em­lék­ün­ne­péről szóló új törvényt fogadott el.

Az 1941 és 1944 között elesett hősi halottaink számát a felkutatható adatok alapján 310-320 ezer főre becsülik. A keleti hadszíntér vesztesége meghaladja a 200 ezret, de név szerint csak az elesettek alig harminc százalékát sikerült megállapítani. Gondoljunk csak a Don-kanyar áldo­zataira.

Emlékművek előtt, „tört köveken és porladó kereszteken” máig a világháborúban elesett hősök nevét keressük. Sok helyütt nevesek és névtelenek fekszenek a közös földben.

Az emlékhelyek (mint ahogy ez a kardoskúti is) nem egyszerűen csak a hősök nevének gyűjtőhelyei, hanem egyben történelemkönyvünk legmegrendítőbb lapjai is. Szimbolikus kegyeleti helyek, ahová nemcsak hivatalos ünnepen, de az év bármely napján letehetünk egy szál virágot.

Ez a kőemlék a családok álma, átsírt éjszakák emlékköve, a hitvesről, a katonavagy leventefiúról, aki épségben, állig fel­szerelve indult el, és akitől csak tábori levelezőlapok érkeztek, s talán egy hivatalos értesítés maradt. Elesett, inkább el­tünt.

Számolnunk kell azzal is, hogy „földi törvényeink szerint” megritkul, nyoma vész annak a nemzedéknek, melynek közvetlen „élmény” alapján köze volt a háborúhoz. Hiszen már a második világháború óta is betelt bő hatvan esztendő.

Itt, a „Hős katonák és leventék emlékére 1941–1945” feliratú emlékmű előtt hajtunk fejet, melynek avatási ünnepségére 1990. május 5-én került sor.

Az emlékmű kapcsán most, 19 év után is jó érzéssel említjük meg Gombkötő Mihály nevét, aki kezdeményezte és végig kézben tartotta az emlékhely felállításával kapcsolatos munkákat.

A 48 katonára és 10 leventére nevével, emlékét méltóképpen őrzi a márvány. Akikre ma itt felemelt szívvel emlékezünk, ők a messzire ment, meg nem jött kardoskúti hősök...

Tisztelt emlékező gyülekezet, ők azok, akiknek a költő szerint: *„létük csodáját elnyelte a golyóba zárt sötétség.”*

Megalázottak és megszomorítottak

Avagy szegény nyugdíjasok, mert hol van már a 0,5%!

Együttérzésünket fejezzük ki azokkal a nyugdíjas testvéreinkkel, akik minimálbér alatti nyugdíjban részesülnek. Tegyük fel, havi ötven- vagy hatvanegynéhány ezernyi forintot kapnak, amiből rezsit kell fizetni, gyógyszert, élelmiszert kell vásárolni, és rendkívül szűkösen jut mindenre.

Mellesleg most kivétel nélkül minden nyugdíjastól 8%-ot vett el a szocialista kormány azzal az intézkedésével, hogy megszüntette a 13. havi nyugdíjat, amit csak úgy lett volna szabad megtenni, ha beépítik a nyugdíj havonta történő kifizetésébe. Természetesen akik nyugdíja kb. 150 ezer forint felett van, azok könnyebben vészelik át a megvonást, mint azok, akiké sokkal kevesebb.

Dosztójevszkij egy híres regényének címét kölcsönöztem írásomhoz (Megalázottak és megszomorítottak), az Európa Könyvkiadó még akkor – 1963-ban – adta ki magyarul, amikor a mostani nyugdíjasok derekasan és becsületesen dolgozva álltak helyt a munkahelyen, és nem ők tehetnek arról, hogy akkor egy rossz, haszontalan, hosszú távon impotensnek bizonyuló ostoba társadalmi filozófiára épülő államrendszer működött.

Harangszó gyülekezeti újságunk lapjain is dohogtunk a 90-es évek közepén, amikor a szocialista Horn-kormány a nyugdíjasoknak tragikomikus mértékben, 0,5%-kal emelte a nyugdíját, és ez az emelés az akkori infláció miatt megszegyenítően kevés volt, és az újságunkban mintegy bocsánatot kértünk a nyugdíjasoktól azért, hogy szégyenszemre emelik ezzel a csak fél százalékkal a kicsinyke nyugdíját (kivétel a nagynyugdíjasok, a volt pártkatonák). S akkor még a legrosszabb rémálmainkban sem hittük volna, hogy bekövetkezik az a drasztikus, sok százalékos nyugdíjcsökkentés, amire a mostani – természetesen szocialista – kormány idején kerül sor a 13. havi nyugdíj elvételével.

Tessék kiszámolni: ha valakinek havi 60 ezer forintos nyugdíja van, a 13. havi-val együtt 780 ezer forintot kapott egy évre. Most ebből elvesznek tőle 60 ezer forintot! Tessék kiszámolni, hogy ez hány százalékos csökkentés! Akkor, amikor az árak pedig erőteljesen növekednek (gáz, villany, élelmiszerek). A propaganda (média) szorgalmas föllentései ellenére 1998–2002 között tisztességesen növekedett a nyugdíjak reálértéke. Most hirtelen jelentőset zuhan, amikor az árak – áfa

csűrös-csavarása ellenére is – jelentősen emelkednek. 8 %-os veszteség ér minden nyugdíjast.

A 0,5 %-os emelés mégiscsak emelés volt, ha megközelítőleg sem követte az akkori (20% körüli) inflációt, ám a mostani radikális csökkentés még tovább szűkíti a nyugdíjasok életterét, mert valamiről majd mindenképpen le kell mondanuk. Ez a szomorú és drámai realitás. Ezt alaposan át kell gondolni és le kell vonni a megfelelő következtetést minden kisnyugdíjasnak.

Azon kívül, hogy a mindennapi társadalmi élet vonatkozásában is le kell vonni a következtetést, szükséges az életünket egy nagyobb lelki, szellemi (spirituális) összefüggésbe is behelyezni, hogy még

se legyünk annyira „megalázottak és megszomorítottak.” Ez a nagyobb összefüggés pedig a Gondviselő Istenbe vetett – ám nem fatalista, hanem – élő hit! Nem vakhit, hanem élő hit! Nem az éhhalálba vagy a téli megfagyásba vagy a gyógyszerrelenségbe beletörődő fatalista (= előre elrendelt sorsban hívó, a „meg van írva” téves elképzelésének foglya) hitéről van szó, hanem arról, hogy a mennyei Atya az övéiről csodálatos módon gondoskodik. Az övéiről! Azokról, akik nemcsak szájjal, hanem teljes lelkükkel, életükkel ráhagyatkoznak (Mk 12,30). Az Úr Jézus Krisztus csodálatos szavait szükséges nekünk ebben az összefüggésben is tanulmányozni (Mt 6,25–34). S ha valaki

fellapozza a Bibliát és elolvassa ezt a megjelölt szakaszt, akkor azt is látni fogja, hogy Jézus hogyan fogalmaz: „a ti mennyei Atyák pedig tudja, hogy szükségetek van minderre. De keressétek először az Ő országát és igazságát, és ezek mind ráadásul megadotnak nektek.”

Legyen világos néhány dolog:

1.) A „ti” mennyei Atyátok kifejezés kölcsönösséget fejez ki, vagyis a megszólítottaknak is szükséges konstatálniuk a mennyei Atya szent valóságát és a ráhagyatkozást, vagyis annak a tudatosítását, hogy van egy Gondviselő Mennyei Atyánk. Ezt tanulnunk kell nap mint nap.

2.) Ennek a ráhagyatkozásnak nagyon fontos része annak tudatosítása, hogy életünk teljességének összetartó célja az Ő országa és igazsága. Az Ő országa (vö. Miatyánk: jöjjön el a te országod) az örökévalóságára céloz, és az „ő igazsága” részben a megigazító kegyelemre, részben pedig a hétköznapi életvitelünkre utal.

3.) Ennek a kettőnek a teljes szívvel, értelemmel, lélekkel való tudatosítása, elfogadása, megélése feltételezi számunkra a mennyei gondviselést (Mk 12,30).

Hangsúlyozzuk, a passzív (azaz tétlen) fatalizmus (azaz: ahogy lesz úgy lesz) nem egyeztethető össze a Gondviselő Istenbe vetett hittel, mert az Istenre való ráhagyatkozás lelki szabadesés Jézus Krisztus által a mennyei Atya kezébe. Közben evilági kötelességeinknek maradéktalanul eleget kell tennünk. Akik csak megaláznak és megszomorítanak, nem valószínű, hogy alkalmasak egy egész társadalom irányítására. A teremtett világ iránti felelősségünket az Isten, azaz a Mennyei Atya gondviselésére való ráhagyatkozás hitbeli művészete nem csökkenti, hanem növeli.

RIBÁR JÁNOS

Január 1-je óta komoly formai és tartalmi változáson átment „Evangélikus Élet” országos hetilapunkat szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe, presbitereknek és képviselő-testületi tagoknak különösen. A Lelkészi Hivatal szívesen segít a megrendelésben. A hetilapot a vasárnapi istentiszteleten is meg lehet vásárolni, de a behatárolt példányszám miatt nem mindig jut mindenkinek.

Cogito ergo sum II.

Ha elfogadom azt a tételt, hogy földi világunk bináris (kettős) rendszerben létezik, abból adódik számomra a feladat, hogy a test és a lélek kettősségének gondolatával foglalkozzam. A „test” a létezés látható része, és anyag, ami olyan tulajdonságok hordozója, amelyeket a teremtés során a Teremtő táplált bele. A test/anyag jelenleg az ismert legtokéletesebb szerkezet, szervezet, páratlan fizikai és szellemi képességek és a Földünk egészét betöltő, benépesítő élet hordozója. Itt és most koncentrálnék csak az állatokra és az emberekre, melyek között ezen a ponton van egy lényeges különbség.

A Biblia szerint az ember anyag és lélek egyszerre és együtt. A Szentírásban azt olvassuk, hogy Isten az embert a maga képre és hasonlatosságára teremtette (1Móz 1,26–27), és azt is, hogy „*azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és élet leheletét lehelte orrába.*” [1Móz 2,7] Így érintkezik a lélek és az élet, és kifejezésre jut mindez – szép magyar nyelvünkben – a lélegzetvétel szóban.

Milyen érdekes, amikor a csecsemő elhagyja édesanyja méhét, első cselekedete, hogy felsír. Ilyenkor a tüdeje megtelek levegővel, és úgy mondjuk, hogy lélegzik. Gondolhatunk arra, hogy az isteni lelket veszi magába. Ha már valaki látott jószágot (kiscsikót vagy borjút) világra jönni, akkor megfigyelhette, hogy azok nem sírnak fel. S ezt egy nagyon fontos különbségnek tartjuk az embergyermek javára. Az állat csak szuszog! Világos, hogy az ember és az állatvilág anyagi építőelemei megegyeznek egymással, de az állatvilág anyagi valósága nem hordozója az isteni lélek valóságának.

A mennyek országában egészen biztosan regisztrálják az emberke világra jöttét, mert még a próféta szerint is azt

mondja az Úr, hogy „*ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!*” [Ézs 43,1], és egy másik helyen: „*Íme, tenyerembe véstelek be.*” [Ézs 49,16] Regisztrálva vagyunk! Ez egy nagyon fontos mozzanat. Egy képpel kifejezve – a telekommunikációs rendszerek szisztémája szerint – úgy is mondhatnánk: hívószámot kaptunk. S szól is nekünk a hívás! Mi pedig imádságban válaszolhatunk. S vannak a meghallgatott imádságok, amelyek az ember legnagyobb élményei közé tartoznak.

Megszólít minket Isten a lelkiismeretünkön keresztül, amikor bűnt vagy gonoszsgót követünk el. A lelkiismeretnek ezt a működését fejezi ki például Ágnes asszony esete a fehér lepellel vagy Eduárd király a walesi bárdok között, de számos költői példát lehetne idézni.

Az más kérdés, hogy valaki hajlandó

e fogadni a mennyei hívást, de a fogadástól függetlenül a mennyei hívás újra és újra megszólal. Ha nem fogadjuk, az utolsó ítélet alkalmával bizony nehéz helyzetbe, reménytelenül keserves helyzetbe kerülünk.

Ám az is egy szomorú kérdés, hogy hogyan ismerje fel valaki a lelkiismerete jelentkezését, ha azt sem tudja, hogy van lelke. Hatvan évig – meg amennyivel régebben is – sokan tagadták ezt. A léleknek ez a le- és megtagadása lehet korunk összes bajának a gyökere. Az emberekkel meg kell értetni, hogy van lelkük. Ha én lelkipásztor lennék, mindig csak erről beszélnék, akár a szószéken, akár az utcán. Ismét meg kell az embereket tanítani arra, hogy van lelkük, és az működik, amikor örülnek vagy sírnak.

TÓTH SÁNDOR ISTVÁN

Olvasónk írja

Engedje meg az evangélikus gyülekezet, hogy katolikus létemre az Orosházi Harangszóban jelenjen meg néhány gondolatom Tóth Sándor István „*Cogito ergo sum*” (Orosházi Harangszó, 2009. böjt-húsvéti lapszám, 9. o.) című cikkének mintegy folytatásaként.

Előljáróban csak annyit: sokkal könnyebb bebizonyítani, hogy *Isten van*, mint azt, hogy nincs. Az ateisták szerint minden az anyag szüleménye. Hát a föld – „buta, mint a föld” –, abból ugyan nem születik semmi törvényszerűség. A fizika törvényei pedig fényes bizonyítékot adnak a Teremtőre.

De ha ez nem elég, íme, a bizonyíték: – *a matematika nem anyag*, áthághatatlan, logikus törvényei ugyan kitől erednek? „*Ho Theos aritmei*” – mondták a görögök. *Az Isten számol.*

A Pythagoras-tétel már akkor igaz volt, mikor még a dinoszauruszok legelték a páfrányt. A görög bölcs meglátta ezt a törvényt és leírta. Amerikát sem Kolumbusz csinalta, ő csak megtalálta. Akinek szeme van, lássa – akinek esze van, értse!

Dr. KOVÁCS ISTVÁN

Vaktábor 2009

Ahogy azt rendszeres olvasóink már bizonyára nagyon jól tudják, minden évben megrendezésre kerül egy vidám, programokban és lelki táplálékban gazdag tábor látássérült és látó fiatalok részvételével. Idén sem lesz ez másként, július 13–19. között Szegeden rendezzük táborunkat.

Programjaink közül nem hiányozhatnak a kézműves-foglalkozások, a séták, városnéző körutak; nagy figyelmet fordítunk a hétköznapi nehézségeinek megbeszélésére is. Istennel való kapcsolatunkat pedig áhítatokkal és közös éneklésekkel tesszük még szorosabbá.

A tábor népszerűségét mutatja, hogy egyre többen jelzik részvételi szándékukat, egyre több látássérült fiatalhoz jut el a ki-

kapcsolódás, a lelki feltöltődés e módjának híre és természetesen egyre több látó fiatal érzi úgy, hogy részt szeretne venni ennek a közösségnek az életében.

Ha bárki indítást érez a Tisztelt Olvasók közül, hogy adománnyal támogassa táborunkat, úgy megteheti a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetségen (MEVISZ) keresztül, melynek OTP számlaszáma a következő: 11705008-20409597. A közleménybe, kérjük, írják bele: „vaktábor 2009”. Akinek kérdése van a táborral vagy a közösséggel kapcsolatban, megkereshet a Hack.janos@oroscom.hu e-mail címen vagy a 20/824-7589-es telefonszámon.

HACK JÁNOS táborvezető

Konfirmáció és Mustármag

Népes csapat konfirmált gyülekezetünkben

Az idei esztendőben 31 fiatal – evangélikus iskolánkból 23-an, 8-an pedig a világi iskolákból – vallotta meg hitét a konfirmációi vizsga alkalmával, és ennyien kérték Isten áldását életükre az ünnepi istentisztelet keretében.

Tartalmas felkészülés áll mögöttünk. Ahogy az előző lapszámban írtam, a péntekenként megtartott órákon a témák megbeszélésénél a jól ismert konfirmációs káté háttérbe szorult, a kérdez-felelek feldolgozás helyett sokkal több volt a beszélgetés, egy-egy témakör közös átgondolása. A hangsúly nemcsak egyházi tanításaink megismerésén volt, hanem az Istennel való találkozás megélésén és új impulzusok elindításán a fiatalokban.

Az oktatás részeként háromnapos konfirmandustáborban is voltunk Szegeden, a Luther-házban. Itt – a tanulás és éneklés mellett – sokat játszottunk, megcsodáltuk az esti fényben ragyogó Dóm teret és minden gyermekkel személyesen is elbeszélgettem az életéről. (A tábor lebonyolításában Deák Gabriella, Gyömrei Éva, Csehi József és Domjáné Szólik

Anikó, a 6. b osztály osztályfőnöke segített, aki együtt konfirmált diákjaival.)

Május 16-án délután egy újfajta „vizsgával” ismerkedhetett meg a gyülekezet. Minden gyermek egy teológiai témát foglalt össze, kiegészítve saját történetekkel, élményekkel vagy énekekkel.

Másnap mindannyian szép albába öltözöttek hallgatták az oltár elé térdelve konfirmációi ígéjüket és vették életükben először magukhoz Jézus testét és véréit. Kérem a gyülekezet, hogy imádságban hordozza ezeket a gyermekeket és családtagjaikat!

Mustármag – Inkább már parányi hajtás!

Véget ért a konfirmáció és fel kell tennünk gyülekezeti életünk egyik legnehezebb és legfájóbb kérdését: Mindez „*KI-KONFIRMÁLÁST*” is jelent?

Sajnos az a szomorú tapasztalatunk – nemcsak Orosházán, hanem szinte minden evangélikus gyülekezetben –, hogy a megkonfirmált gyerekek többet alig-alig vagy egyáltalán nem jönnek a templomba. (Ezt jelenti nekik, hogy a gyülekezet nagykorú tagjai lettek.) Számukra a kon-

firmáció valaminek a végét jelenti és nem valaminek a KEZDETÉT! (Erről szólt a „Ballagás és konfirmáció” című vezércikk a május 10-ei Evangélikus Élet első oldalán.)

Nem szeretnénk ebbe a negatív tendenciába belenyugodni, ezért október óta a konfirmációi oktatásra szervesen ráépült a *MUSTÁRMAG* ifjúsági alkalom. Ez egy vidám, játékos, de mégis tartalmas gyermek/ifjúsági kör, amelyen egyrészt többen ottmaradtak a mostani konfirmandusok közül, valamint rendszeresen jöttek vissza a tavalyiak is. Ahogy teltek a hónapok újabb gyerekek bukkantak fel, az állami iskolákba járó 6–7-es fiatalok.

A különféle osztályokból, sőt iskolákból érkezettek közösségének erősítését szolgálta a május elején megtartott csendesnap is. Nagyszénásra vittük el a gyerekeket, ahol szolgáltunk a gyülekezet vasárnapi istentiszteletén, valamint a beszélgetésekben és játékokban még jobban meg tudták ismerni egymást, és persze Isten ígéjét. (Ez a közösségépítést folytatódtott a május közepén megtartott szegedi konfirmandustábor alkalmával.)

Ezen az úton megyünk tovább, egy apró változással: *A Mustármag ifjúsági alkalmak május közepétől 16.00 órától lesznek az ifjúsági lakásban.* (Egész nyáron várjuk Deák Gabival a fiatalokat!)

DEÁK LÁSZLÓ

Életrajz és/vagy igehirdetés

Nem lehetne egy kicsit másképpen?

Nagyon messze áll tőlünk, hogy lelkesíti szolgálatunk legszomorúbb alkalmain – a temetéseken – semlegesen, közömbösen, vagy a konkrét helyzettől elvonatkoztatva végezzük szolgálatunkat, s úgy tegyük, mintha ott nem lennének megszorodott, könnyes tekintetű, szívfájdalmat hordozó résztvevők, de az utóbbi időben egy kínos jelenség harapódzott el, és csak tapintattal, megértést kérve merünk hozzászólni.

Teljesen mindegy, hogy korábbi szolgálati helyeimen (Budapest, Monor, Cegléd, Szeged) ismeretlen szokás volt az, hogy felmondjuk az elhunyt életrajzát, csak az tartozott a temetéshez, hogy – legtöbbször erre koncentráltunk – a közvetlen családtagok búcsúzzanak név szerint, a többieket összefoglaló módon neveztük meg. Sőt Szegeden az is gyakori volt, hogy a család csak a hozzátartozói fok (felesége, férje, gyermeke, testvére stb.) megnevezését tartotta szükségesnek, s csak az igehirdetésben utaltunk egy-egy személyes történetre, jellemvonásra.

Orosházán általában egy temetésre a ravatalozóban mintegy 20 perc áll rendelkezésünkre, és a lelkész ezt az időt igyekszik kénytelenül megosztani a liturgia, az igehirdetés, az énekek és az életrajz között. S a probléma az egyre részletesebb életrajzi igényekben rejlik. Eddig egy, az egész életet összefoglaló életrajz volt a gyakorlat, és búcsúztak a családtagok, rokonok, szomszédok, ismerősök. De az utóbbi években felbukkant egy olyan új jelenség, elvárás, amely nagyon részletes, sztorikkal tűzdelt életrajzot kíván. (Mivel senkit nem szeretnénk megbántani, ezért példát nem idézünk.)

Vajon miért akarjuk visszahallani az elhunyt életét? Azt, amit úgyis ismerünk. Mert akik szerették és tisztelték az elhunytat, úgyis eleve tudják, ismerik, hogy mikor született, házasodott, hány gyermeke volt, mit dolgozott, hogyan élt és miben halt meg, nekik maguknak aligha lehet szükségük arra, hogy ezt újra hallják. Akik pedig nem ismerik, miért a temetésen kell ezzel megismerkedniük?

Egyre részletesebb életrajzigények kerülnek előtérbe a korábban megszokott és normálisnak tartható életrajzi vázlat helyett, bár elegendő lenne az is, amit a legtöbb helyen gyakorolnak, hogy az igehirdetésbe szövik bele a személyes jelleget.

Az egyre részletesebb életrajzok olykor már-már abszolút nem a nyilvánosságra tartozó részletek felemlegetését is elvárják tőlünk, és különösen is kellemetlen a szertartás komolyságához nem illeszthető becenevek emlegetése. Néha csüggedten nézünk magunk elé, mert olyan részletességgel kívánják sorolni a történeteket, hogy arra a rendelkezésünkre álló 20 perc (én bizony nem tagadom, ezt 5-6 perccel átlétem, a temetkezési vállalatok dolgozóinak bosszúságára) sem lenne elegendő, mert hát hogy is képzeljük el, hogy kimerítő részletességgel sűrűsíthető bele egy ember élete az adott néhány percbe. Sokszor bántásnak, sértesnek érzem az elhunyttal szemben, hogy a 70-80-90 esztendő életét 10-12 perc alatt és néhány mondattal „elinté-

zük”, és úgy érezzük, hogy eleget tettünk, mintha ez által adtuk volna meg a tiszteletet. Másik szomorú része ennek a történetnek az, hogy bűnbánat helyett inkább ösztönítlenség és öndicséret van. A temetőben csak boldog házasság létezik, csak a jók mennek el.

Amikor 2003 januárjában szegény édesapámat temettük Csanádapácán, és sok orosházi evangélikus testvérem kijött a temetésre, amit most is köszönettel és hálával említek, akkor nem engedtem a szolgálatvégző lelkészeknek, hogy életrajzot mondjanak. Elmondtam nekik, hogy én ismerem édesapám élettörténetét, nekem nem kell visszahallanom a korporsó mellett, hogy árva volt, hogy a kommunisták kifosztották téveszesítés címén, hogy milyen beteg volt és hogy december 31-én úgy döntött, elmegy végleg. Azt kértem a lelkészektől, hogy hirdessék az ígét, az evangéliumot, nekem és a gyászoló gyülekezetnek Jézus Krisztust hirdessék, a megbocsátást és a feltámadást; engem ebben erősítsenek, és ne egy sok fájdalomtól átítatott életet vázoljanak fel, amit úgyis ismerek, és amit nem

lehet 5-10 percben összefoglalni, mert édesapám emlékét sérteném ezzel a lerövidítéssel.

Hangsúlyozom, nem zárkózunk el az élettörténettől, de mégis... egy kicsit másképpen kellene. Érzelemmentesen nem lehet és nem is szabad végeznünk a szolgálatunkat, de meg kellene találnunk a helyes arányt az elhunyt földi élete és Isten ígéje között.

Az elhunytak talán ez az utolsó „méltatása”? Amit földi életében hiányolnia kellett, azt a temetésen pótoljuk? Nem lenne csodálatosabb addig mondani neki, hogy szeretjük őt, amíg hallja és érti? Mennyivel inkább boldogító lett volna, ha azt a sok jót, amit elmondhatnak velünk a temetésen, azt az édesanya, az édesapa vagy a nagymama, a nagypapa, a családtag, a rokon, az ismerős, a barát még földi életében hallhatta volna. Mennyivel nemesebb és emelkedettebb lenne az egész szertartás és búcsúzás, ha a hitből fakadó viszontlátás reménységében történe? Ha az fejeződne ki, hogy valóban szeretjük őt, és ezért nem vagyunk hajlandók elhinni, hogy a halál megsemmisülést je-

lent – az lenne egyedül méltó az emberhez!

Mert balga módon belekerültünk egy szellemi széthasadozottságba, egy kaotikus szellemi zűrzavarba. Egyszerűen azért, mert a semmit, a megsemmisülést nem értjük, elképzelni sem tudjuk, csak pislákoló tudatunk felszínén emlegetjük, és ezzel elzárjuk az utat Isten vigasztaló és reménységet felmutató ígéjéhez. Pedig az eltávozott, szeretett hozzátartozónkra nem tudunk másként gondolni, mint személyre. Ezért tragikomikus jelenet – szemtanúk beszámolója alapján –, amikor a gyászoló egy polgári, vagyis Istent és egyházat megtagadó temetésen beszél a sírba, hogy „Isten veled és vigyázz magadra!”. Persze a tagadás nem a temetéssel kezdődött, és sajnos Jézus szavai szerint kárthatba torkollik: „Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözül, aki pedig nem hisz, elkárhozik.” [Mk 16,16] Vö. még Jn 3,18; Jn 3,36 és 1Jn 5,10.

Úgy vélem, mégis egy kicsit (nagyon) másképpen kellene.

RIBÁR JÁNOS

Tisztelettel emlékezünk Dr. Kiss A. Sándorra

2009 nagyszombatján jutott el hozzánk a hír, hogy előző nap, azaz nagypénteken Dr. Kiss A. Sándor tudós és presbiter testvérünk visszaadta lelkét Teremtő és Megváltó Istenének. Megemlékezünk róla, mint az orosházi evangélikus egyházközség presbiteréről, s ha valaki fellelő a jegyzőkönyveket, akkor egyrészt azt állapítja meg, hogy a „kimentésüket kérők” között nagyon ritkán szerepel a neve, másrészt pedig azt, hogy alig van olyan gyűlés, hogy fontos témákhoz értelmesen és továbbsegítő módon, jó ötleteivel ne szólta volna hozzá. Bár szegedi lakos volt, de ha itthon járt Orosházán, nem mulasztotta el az istentiszteletet, szinte törzshelye volt a Zombai harang mellett az első padosorban. Igényes és figyelmes igehallgató volt, általában nem mulasztotta el a reflexióit a hallott igehirdetéssel kapcsolatban, és volt biztató szava.

Gyülekezeti újságunknak is rendszeres munkatársa volt, és ha számba vesszük írásait, akkor látható, hogy nem szűkölt be saját – magnéziumra koncentráció – szakterületére, hanem nagyon fontosnak tartotta a hitbeli és etikai kérdéseket is. Igazi tudós módjára viszonyult ezekhez, vagyis nem vakon, hanem értelmesen akart hinni, és Isten még meg is ajándékozta az értelmes, gondolkodó hit talentumával.

Emberi értelemben sok jót elmondhatunk idős (84 éves) korában elhunyt test-

vérünkről, mégis tudjuk – és igyekszünk tudatosítani mindenkiben –, hogy egyedül és kizárólag Isten Krisztusban adott kegyelme számít. Bátran és boldogan hisszük, hogy Jézus Krisztus, a mi Urunk és Megváltónk szerint a mennyi Atya „parancsolata az örök élet” (Jn 12,50). Sőt az Úr Jézus szó szerint azt mondja, hogy „én pedig tudom, hogy az ő parancsolata az örök élet.” Ezzel a bizodalommal igyekezzünk előre nézni.

A temetési igehirdetés testvérünk kérésére a 2Tim 4,7 alapján szólt, és néhány részletet idézünk belőle szerkesztett, rövidített változatban:

„Dr. Kiss A. Sándor professzor és testvérünk az Úrban... 2009. április 10-én adta vissza lelkét teremtő és megváltó Istenének, és nemcsak ezért volt ez különös nap. Legyen érzékünk a jelképekhez: mert ez a nap nagypéntek napja volt. Azon a napon ment el, amikor a világ keresztyénsége és mi is az Úr Jézus Krisztus passiójára, szenvedéstörténetére, megváltó halálára emlékeztünk feketébe öltözött templomainkban.

Tudós testvérünk bizonyágtételére épül ez a pár mondatom. Tőle kapott útmutatás szerint énekeljük az éneket, hogy „ki dolgát mind az Úrra hagyja”, s még énekeljük is, ha „szent keze int, itt az óra.” Nagypénteken intett az Úr Jézus átszögezett szent keze Dr. Kiss A. Sándornak, hogy itt az óra. S az is az ő bizonyágtétele, hogy majd a sírnál énekeljük:

mint a szép híves patakra a szarvas kívánczik. S a felolvasott szent ige is az ő bizonyágtétele, ő választotta, és benne van az ő tudós filozófiája, hogy az élet „nemes harc” és a „futásomat elvégeztem”. Szabad asszociáció, hogy a futó mindig egy cél felé fut. A futást a céltudat itatja át, a célba vetett hit. Egyetlen futó sem tudna lelkesen futni, ha nem volna cél. S ebben a küzdelemben – Pál apostol szerint – a nagy lelki döntés, hogy a „hitet megtartottam”. Jöhetett akármilyen embertelen kor, élet- és munkahelyveszélyes idő, de a hitet megtartotta. Akkor is, amikor titokban kellett tartani a hitet, és amikor színre lehetett lépni, megtette. A hit. Az életnek ez a – egy filozófus után szabadon – szubsztanciája. Az élet összes többi része csak akcendencia. Vannak, akik értik.

A szent ige bizonyágtétele: végezetre eltételek nekem az örök élet (igazság) koronája, és mindazoknak, akik várva várják Krisztust. Mi így tekintünk végleges elmenetelünkre, a meghalásra. A nemes harc befejeződött, a futó célba ért, és az Úr Jézus Krisztus neki ajándékozta az örök élet koronáját.

Végezzük céltudattal a futásunkat, őrizzük a hitet, és majd szívünk utolsó dobbanása után – Krisztus által – megérkezhetünk az örök célba. Ámen”

A temetési szolgálatot e sorok írója, Ribár János végezte, a liturgiában Deák László lelkész segített.

Száz éve halt meg Mokry Sámuel

A 2009-es esztendőben már megemlékezünk az Orosházán született Székács József püspök kettőszázadik, Pukánszky Béla teológiai tanár születésének 150. évfordulójáról. Június 10-én pedig 100 esztendeje lesz annak, hogy az egykori orosházi evangélikus segédlelkész, az első magyar búzanemesítő, Mokry Sámuel 77 esztendő korában, Budapesten befejezte földi pályafutását. Holttestét az orosházi alvégi temetőbe szállították, azóta ott pihen a Mikolay család sírboltjában.

Ki volt Mokry Sámuel? 1832. május 8-án született a Bács vármegyei Monostorszezen (más forrás szerint Kissztrapáron). Apja, Mokry György mérnök a Ferencsatornánál, anyja Ágoston Vilma, feltehetően az orosházi lelkész, Ágoston István lánya. Mokry Sámuel Pozsonyban, majd a németországi Halléban végezte teológiai tanulmányait, néhány írás azt tanúsítja, hogy a keszthelyi gazdasági akadémiát is látogatta.

Mindössze két és fél esztendőt töltött Orosházán, 1856 tavaszától 1858 őszéig. Nem volt parókus lelkész, de segédlelkészként is beírta magát a helyi egyháztörténetbe. Most mint a magyar búzanemesítés úttörőjére emlékezünk.

Az egyházközség jegyzőkönyvében sem ideérkezésének, sem eltávozásának pontos idejét nem rögzítették. Az viszont teljes bizonyossággal megállapítható, hogy az 1856. április 16-ai egyházi gyűlésen már Mokry Sámuel segédlelkész vezette a jegyzőkönyvet. Ez az első írásbeli nyom ittétéről.

Ideköltözésének körülményeiről annyit, hogy a 65 esztendő Mikolay István igazgatólelkész 1856 januárjában átadta az elnökséget nála 22 évvel fiatalabb lelkészársának, Torkos Károlynak. Előző év augusztusában Mikolay kérte, hogy saját költségére állítsanak segédlelkészt, akinek a szállását is biztosítja. Vállalta, hogy a paplakban, az addig kamrának használt szobát alakítja ki a káplán számára. (Az egyházközség végül fedezte a költségeket). Aztán nem más, mint Mokry Sámuel költözött ide, az alvégi parókiára. (Ennek a későbbiekben még jelentősége lesz).

Mokry Sámuel segédlelkész beállt az orosházi evangélikus egyházközség szolgálatába. Az idősödő Mikolay István és az ereje teljében lévő Torkos Károly mellett bekapcsolódott a napi lelkészi munkába, a 11 ezer evangélikus lelket számláló gyülekezet életébe. Hirdette az ígét, keresztelt, esketett, temetett, végezte a hit-

oktatást, a család- és beteglátogatást, az irodai és minden egyéb lelkipásztori munkát.

1856-ban 70, 1857-ben 59, 1858-ban 29 esketést végzett, összesen 158-at. A fenti időszakban az általa elvégzett keresztelesek száma 102, temetésen pedig 48 esetben szolgált.

Az egyházközség jegyzőkönyvében olvashatunk arról is, hogy az 1857-ben Szarvason megtartott esperességi gyűlésre Orosházáról két főt küldtek, Mokry Sámuel segédlelkész mellett Ravasz Ferenc képviselte a gyülekezetet.

A búzatermesztés és a malmok már Orosházán is érdekelték. Bizonyítja az, hogy 1858. március 17-én az egyházi gyűlésen Székács Pál ügyvéd, a presbitérium

tagja (nem mellékesen Székács József püspök öccse, egyúttal Petőfi Sándor selmecbányai osztálytársa) azt indítványozta, hogy az evangélikus egyházközség malmait bocsássák áruba. Előzőleg azonban azt javasolta, hozzanak létre egy bizottságot, vizsgálják meg az elmúlt 10 esztendő jövedelmét és a malmokra fordított költséget, aztán döntsenek. (Két malomról volt szó, egy kétköves és egy egyköves malomról). Ennek megvizsgálására Székács Pál, Varga György, Kis István, Vitéz István és „Tiszt. Mokry Sámuel urakból álló választmányt küldött ki az egyház”. Bizonyára okos hozzászólásait tükröző szakértelme miatt nem véletlenül esett rá a választás. Ugyanakkor javasolták azt is, hogy „a két náddal fedett malom” tűz ellen biztosítsasson.

A malmokat végül mégsem adták el, Mokry Sámuel viszont a tanév kezdetével Békéscsabára távozott. A halotti anyakönyv szerint szeptember 10-én még Orosházán temetett. Aztán 1858. november 27-én – már mint csabai gimnáziumi tanár – itt, Orosházán kötött házasságot mentora – a neki egykor szállást biztosító Mikolay István lelkész és felesége Tessedik Johanna – lányával, Jankával, a szellemiségével máig ható szarvasi reformátor, Tessedik Sámuel unokájával.

Egy-két mondatot szólnunk kell a Mikolay famíliáról, ahova Mokry Sámuel benősült. A protestáns szellemet, a magyar nemzetudatot lelkesen ápoló és támogató Mikolay család soha nem tudott megbékélni a Habsburg önkényuralommal. Feleségének, Mikolay Jankának testvére, a joghallgató Albert volt Békés vármegyében az 1848–49-es polgári forradalom és szabadságharc első tiszti halottja, másik testvére, a mérnöki diplomát szerzett Ferenc pedig a bukás után 10 évi várfogságot kapott.

Mokry 1858-tól 1864-ig a békéscsabai evangélikus algimnáziumban tanított, közben két esztendeig igazgató volt. Aztán – ki tudja ma már, hogy mi történhetett – úgy alakult, hogy a csabai egyházközség presbitériuma nem választotta meg tanárnak. Az indoklás szerint „súlyos szembaja” miatt, így aztán elhagyta a pedagógusi pályát.

Gerendásra költözött, további életét a búzanemesítésnek szentelte. Bekapcsolódott az akkortájt életre hívott Békés Megyei Gazdasági Egylet munkájába. Két évtizedig a rendkívül sok feladattal járó titkári tisztséget is betöltötte. Az egyletben aztán olyan – Békés megyei birtokkal is rendelkező – államférfiakkal dolgozott együtt, mint a miniszterelnökké emelkedett gróf Wenckheim Béla, aki egyik elindítója volt az Orosházához tartozó Csáköpusztai Vadászegyletnek. Aztán szintén alapítója volt a Gazdasági Egyletnek báró Eötvös József, az 1848-as és az 1867-es kormányok minisztere, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, akinek itt, Pusztaszentotnyán (a máig Eötvös-majornak nevezett határrészen) voltak földjei. Ugyancsak szoros kapcsolatot tartott az egylettel Trefort Ágoston csabacsüdi birtokos, aki szintén miniszter és az akadémia elnökévé emelkedett.

Az 1863-as hatalmas aszály után a szárazságnak ellenálló, jól bokrosodó búzát igyekezett termesztetni. Nemesítési tapasztalatait szaklapokban, évkönyvekben, majd 1875-ben *Búzanemesítés* című

☞ kötetében tette közzé, ami ezekben a napokban hasonló kiadásban lát napvilágot.

Neve és munkássága ismertté vált szerte a hazában, sőt külföldön is. A piac is visszajelezte nemesítési eredményeit. Hatalmas vagyont gyűjtött össze.

A családi tragédiák azonban őt sem kímélték. Felesége mellett Sámuel fia és Emma lánya is meghalt. Három és fél év tizedes gerendási munka után a századforduló éveiben a fővárosba költözött. Idősebb lánya, az Orosházán született Szobotka Rezsőné, Juliska gondoskodó szeretettel vette körül. Mikor 1909. június 10-én (pontosan 100 éve!) Budapesten bekövetkezett halála, ő szállíttatta Oroshá-

zára. A Mikolay család sírboltjában talált örök nyugalomra felesége, lánya, anyósa és apósa mellett.

Végrendeletében egészen egyedülálló összeget, 180 ezer aranykoronát hagyott egy Békéscsabán létesítendő protestáns egyetemre. (Hogy az összeg nagyságát érzékeltessük: ma egy átlagos tartású és évszámú 10 koronás aranypénz 20 ezer forint. Tehát Mokry alapítványa 360 millió forint lenne, mai pénzbe átszámolva). Az egyetem végül nem valósult meg.

Az Orosházi Gazdakör 2008 decemberében – Horváth József elnök vezetésével – 2009. június 12-ére Mokry Sámuel emlékkonferenciát kezdeményezett az orosházi Petőfi Művelődési Központban, ne-

ves szaktekintélyek részvételével. Mint említettük, napvilágot lát Mokrynak a *Búzanemesítés* című füzet, valamint egy másik kötetben a konferencia előadásainak rövidített változata, néhány fénykép. Az ünnepséghez kapcsolódik a helyi múzeum kiállítása is.

Az emlékkonferencia előestéjén, június 11-én, 18.00 órakor, az alvégi temetőben a Mikolay/Mokry család sírjainál lesz megemlékezés, ahol Ribár János esperes, Deák László igazgatólelkész, Dominkó Sándor, az Orosfarm Zrt. elnöke és e sorok írója szolgál, illetve tart emlékezőbeszédet.

KOSZORÚS OSZKÁR

Nyár és fesztivál Orosházán június 26.–július 12.

Örömmel tesszük közzé, hogy idén is lesz „Orosháza Fesztivál”. A már megjelentetett ízléses műsorfüzet valóban sok szép ünnepi órát, alkalmat tartalmaz, ezek közül néhányat kiemelünk a Harangszó olvasói számára:

- Június 27-én, szombaton Folkográfia koncert 19.30 órai kezdettel az Árpád-kertben. A 2007-ben alakult zenekar a népzene-t ötvözi a rockzenével.
- Június 28-án, vasárnap este 19.30 órai kezdettel Ella István orgonál templomunkban, akit 1999-ben Liszt-díjjal tüntettek ki. Ella István korábban már többször volt vendége egyházközségünknek, és felejthetetlenül szép orgonakoncertekkel ajándékozott meg minket. Most jegyvásárlásra hívjuk fel a figyelmet. Elővételben 1000 Ft, június 15. után 1500 Ft egy jegy ára.
- Július 4-én, szombaton, 14.00 órakor kezdődik az Árpád-kertben az Immanuel zenekar szervezésében a II. Keresztyén Könyvzenei Találkozó. A többórás zenei alkalmon hazánk különböző városaiból érkeznek keresztyén, zenélni tudó fiatalok, hogy hitükről ilyen módon is bizonyosságot tegyenek.
- Július 5-én, vasárnap este, 20.00 órai kezdettel Tolcsvay László és Tolcsvay Béla „Magyar Mise” című rockoratóriumának előadása lesz templomunkban. Ez a csodálatos hangulatú zenedarab 1987-ben keletkezett, és egy igazi istentisztelet. Szólót énekel Sáfár Mónika, Sasvári Sándor és Tolcsvay László, valamint közreműködik a Rotunda Énekegyüttes. Idézzük fel a Credo (hitvallás) szövegét, ami természetesen énekelve sokkal gyönyörűbb:

*Légy hű hitedhez rendületlenül!
A tisztaság ragyogjon a szívedben belül!
Vezéreljen téged az igaz szeretet!
Annak higgy, ki szeretettel nyújt feléd kezét!
Érintsd meg a lelkem! Érintsd meg a lelkem!
Nem hiszem, hogy gondolatunk nem lehet szabad!
De úgy hiszem, ha mély a sár, a lábunk leragad!
Nem hiszem, hogy erőszakkal rendet teremthetsz!
De hiszem, hogy a lelked mélyén békét kereshetsz!
Nem hiszem, hogy a tudásnál jobb a számítás!
De hiszem, hogy az igazság több mint ámitás!
Nem hiszem, hogy kétség nélkül mindent el kell hinnem!
De hiszem, hogy a hitemet magammal kell vinnem!*

Sanctus rész:

Szoprán:

*Szent vagy, szent vagy, szent vagy Mindenség Ura, Istene!
Dicsőséged betölti a mennyet és a földet.*

*Hozsanna a magasságban! Áldott, aki jön az Úr nevében!
Szerelmem szeméből te nézel rám, te vagy a találkozás;
gyermekem léptében te jössz felém, te vagy a megújulás;
ez az a fény, mi bennetek él.*

*Te vagy a tavaszi virágzás, örökös feltámadás,
lelket békítő megnyugvás, megváltó biztatás,
ez az a fény, mi bennetek él.*

*Szent vagy, szent vagy, szent vagy Mindenség Ura, Istene!
Dicsőséged betölti a mennyet és a földet.*

*Hozsanna a magasságban! Áldott, aki jön az Úr nevében!
A bánat, a magány, a félelem, hidd elmúlandó!
Az öröm és a szeretet örökké való!*

Kórus:

*Szent vagy, szent vagy, szent vagy Mindenség Ura, Istene!
Dicsőséged betölti a mennyet és a földet.*

Hozsanna a magasságban! Áldott, aki jön az Úr nevében!

Erre az alkalomra a Lelkészi Hivatalban egyházi tagoknak egy jegy ára elővételben 1900 Ft. Az élmény felejthetetlen lesz!

Sebestyén Márta, Sasvári Sándor, Sáfár Mónika és Tolcsvay László a kecskeméti római katolikus templomban, 2008. április 10-én.

- Július 8-án, szerdán Berecz András ének- és mesemondó előadása lesz, 18.00 órai kezdettel az Árpád-kertben. Ízesen beszélő, különleges tehetségű, nagyszerű meseművész.

Sok egyéb, nagyon értékes alkalom is lesz még Orosházán június 26. és július 12. között, javaslatunk a műsorfüzet beszerzése és az események figyelemmel kísérése.

ELBALLAGTAK

2009. május 2-án 48 diák búcsúzott az alma matertől. A szép ünnepség alkalmat adott arra, hogy a középiskolai tanulmányok végén köszöntsük a maturandusokat és Isten gazdag áldását kérjük rájuk. Hiszünk abban, hogy a zárt családi és az erős iskolai baráti kötelékből kilépve keresztyén emberként állják meg a helyüket az életükben. Az ünnepségen a 12. évfolyam nevében Kozmer Vivien búcsúzott. Az itt maradók útravaló üzenetét az iskola igazgatója, Jantos Istvánné tolmácsolta a fiataloknak. A város nevében Németh Béla polgármester úr levélben köszöntötte a diákokat.

Tisztelt Vendégeink! Kedves Diáktársaink!

Engedjék meg, hogy Kerényi Grácia gondolataival nyissam meg beszédemet:

*„Kellenek még helyek,
ahol igazat mondanak.
Kellenek emberek,
kik nem motyognak orr alatt.
Kellenek gyerekek,
kik tudást kérnek és hitet”*

Hogy miért választottam ezt az idézetet? Mert megfogalmazódnak benne azok a gondolatok, vágyak, melyek örökérvényűek, s melyeket az iskola szellemisége is magában hordoz.

Igazat mondó hely: a keresztyén iskolák az örök igazság keresésére és megőrzésére akarják nevelni diákjaikat, s ez alól a mi intézményünk sem kivétel.

Emberek, kik nem motyognak orr alatt: akik a kapott tanítást, értéket, hitüket nem ségyellik, s vállalják azt környezetük előtt.

Gyerekek, kik tudást kérnek és hitet: ezek pedig ti vagytok, kedves diáktársaim, hi-

szén azért választottátok ezt az iskolát, hogy tanuljatok egy olyan környezetben, ahol nemcsak materiális, hanem szellemi, hitbeli tudásra is gondot fordítanak.

Életünkben a hétköznapiakat felváltják az ünnepek, családi és közösségi események. Ezek közül van, ami hamar a feledés homályába vész, és van, amelyikre hosszú-hosszú ideig emlékezni fogunk. Ennek az estének néhány pillanatát is sokáig szívetekben fogjátok őrizni, hiszen életetek fordulóponthoz érkezett. A gyermekévek felhőtlenésege véget ért. Hamarosan komoly döntéseket kell meghoznotok, számot kell adnotok tudásotokról, felkészültegetekről. Bizom benne, hogy az alma materben kapott nevelés, tanítás, és persze a ti munkátok elegendő lesz ahhoz, hogy az elvárásoknak megfeleljetek.

Amikor újoncként beléptetek ide, izgatottan tekintettek szét magatok körül. Meg akartátok találni helyeteket abban a közösségben, melyhez most is tartoztok, s tartozni is fogtok. Megszeppent gyerekként léptetek be az épületbe, s rengeteg kérdés foglalkoztatott benneteket: meg tudok-e felelni az elvárásoknak, be-

tudok-e illeszkedni a közösségbe, elfogadnak-e a társaim?

Kezdetben idegennek éreztetek magatokat, s az iskola is kiismerhetetlennek tűnt. Az a néhány év azonban gyorsan elrepült. A régi kép megváltozott. Már ott-honosan mozogtok az épületben, osztálytársaitok és tanáraitok közel állnak hozzátok, részesei lettek mindennapjaitoknak. Élményekben gazdag időszakot töltöttetek el közöttünk, s az elkövetkező is bizonyára sok izgalmat és élményt tartogat még. Kívánom, hogy életetek úgy alakuljon, ahogy szeretnétek! Gondolataimat egy régi fohással fejezem be:

*„Istenem: adj nekem higgadságot,
hogy el tudjam fogadni azokat a dolgokat,
amelyeket nem tudok megváltoztatni.
Adj nekem bátorságot,
Hogy megváltoztathassam mindazokat,
amelyeket meg tudok változtatni.
Adj bölcsességet,
Hogy ezt a kettőt
Sose tévesszem össze!”*

KOZMER VIVIEN (12/6)

Tisztelt Vendégeink! Kedves Ünneplők! Kedves Ünnepeltek, Ballagó Diákjaink!

Beköszöntött a május, ez a természeti szépségeket, megújulást ígérő gyönyörű hónap, mely a középiskolás végzős diákok számára a mindennapi iskolába járás megpróbáltatásainak végét is jelenti.

Kedves Végzős Diákjaink!

Az imént említett megpróbáltatások után vár rátok egy eddigieknél szabadabbnak látszó élet. Megszűnik a tanórákra osztott szoros időbeosztás, az öltözködést befolyásoló iskolai elvárás, a „Miért nincs rajtad a köpenyed?” kérdés-

sel együtt járó szemrehányó nevelői pillantás, a dohányzás, az egészségtelen életmód tilalma... és sorolhatnánk tovább – hiszen tudjátok, itt éltetek velünk. De vajon könnyebb lesz-e ezzel a szabadsággal élni? Bizonyosan nem, mert ettől kezdve nagyobb a felelősséged és a következmények súlya is jobban nehezedik rád.

Ezért hát itt és most, az utolsó pillanatokot kihasználva jó volna valami életre szóló bölcsességet adni útravalóul, mely átsegít a nehézségeken és segít a szabadsággal okosan élni. Évről évre sok-sok középiskolai igazgató próbálkozik ezzel, higgýétek el, egyre nehezebb. Senki sem

ígérhet gondtalan jövőt, senki sem tudhat olyan tanácsot adni, mely segítségével elkerülhetők a következő évek sokak által megjósolt nehézségei. A szegénység, a munkanélküliség, a nélkülözés réme ott lebeg mindannyiunk feje felett.

Ne féljete, nem folytatom tovább ebben a pesszimista hangvételben. Nem folytatom, mert megtaláltam a megoldást. Bibliai ígéret hoztam nektek erre az alkalomra. Újra és újra megbizonyosodhatunk arról, hogy a Bibliában minden élethelyzetben, minden alkalomra megtaláljuk a legmegfelelőbb üzenetet, segítséget, kapaszkodót. Miért is van az, hogy ez a könyv más mint a többi? Ti már tud-

játok: azért, mert ezek nem holt betűk, hanem élő szavak, az élő Isten személyesen nektek szóló szavai. Mindannyiátokhoz szól egyenként, mert szeret. Annyira szeret, hogy megszülött fiát adta, hogy aki hisz Benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Ezért hát újra mondom, nem... idézem a Bibliából: ne féljete! (Több mint ötvenszer fordul elő különböző igehelyeken.) Bármilyen jövő vár rátok, jusson eszetekbe ez az ige, mert Ő ott lesz és megsegít.

A tanév igéjével folytatom a bátorítást: „Akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál”. Akkor, ha valami jó történik velünk, milyen könnyű elfogadni, hogy az a javunkra válik, és milyen nehéz a rosszat is alázattal elvenni Isten kezéből. Jusson eszetekbe, hogy Ő jobban tudja, hogy adott élethelyzetben éppen mi szolgálja a javunkat, hagyatkozzunk Őrá és fogadjuk el az intést, a próbát is hittel és bizakodással.

A 2009. év útmutatói igéjét már nem hallottátok olyan gyakran. Íme: „Ami lehetetlen az embernek, az Istennek lehetséges”. Sokféle dologban nyújthat segítséget, adhat reménységet ez az ige. Azt

tasunk az érettségi után is méltán illet majd titeket. Tekintsünk vissza együtt, vegyük számba az Úr segítségét és azt, amit ezzel a segítséggel eddig elértetek.

Kedves 12/6 Osztály!

Örömmel hallottam továbbtanulási terveitekről. Igényesen és reálisan válogattatok a lehetőségek közül. Bízom benne, kaptatok annyi muníciót ebben az iskolában, hogy felsőbb, egyetemi tanulmányokban megálljátok a helyeteket. Kívánom, hogy így legyen! Vannak közöttetek számosan, akik a jók között is kitűntek kiválóságukkal, versenyeredményekkel vagy többletjelítéssel.

Kiemelkedő tanulmányi eredményével több tanév folyamán kitűnt: Kozmer Vivien, Novák Csenge, Nyerges Anita, Tóth Melinda.

Tanulmányi versenyeket nyertek országos és területi szinten: Nyerges Anita latin országos első, Zámbo Krisztina német területi dobogós, Kozmer Vivien évről évre szavalóversenyeken: 1., 2., 3. Csizmadia Kristóf szintén versmondással nyert hosszú éveken keresztül, évenként több alkalommal is, öregbítve iskolánk hírnevét.

azonban tudni kell, hogy a megjelölt bibliai helyen az üdvösségről van szó. Az üdvösség a keresztyén ember számára a legfontosabb elérendő cél. Jó, ha ezt egy ilyen alkalommal, mint a középiskolai ballagás különösen hangsúlyozzuk. És jó az is, ha tudjuk és hisszük, hogy nem csupán rajtunk, embereken múlik annak elnyerése.

Kedves Búcsúzó Diákok!

A hagyomány szerint ballagási ünnepségünk iskolánk harangjának kondulásával kezdődött. Tudjátok-e, még melyik ige áll az iskolai harangon, mely a templomi zombai kisharangon is olvasható – nem véletlenül? „Mindaddig megsegített minket az Úr” – így szól az ige, melyet mindkét búcsúzó osztály elmondhat bizonyágtételként, és elmondhatjuk mi is mindannyian, akik itt ünnepelünk veletek együtt: szüleitek, rokonaitok, barátaitok és iskolai közösségünk. Bizony, megsegített, hiszen mindannyian örömmel és büszkeséggel nézünk rátok, és abban reménykedünk, hogy büszke pillan-

öt tanuló rendelkezik nyelvvizsgával, közülük Csizmadia Kristóf német felsőfokúval. Hét tanulóknak ECDL-vizsgája van számítógép-ismeretből.

Kedves Diákok!

Nem csak a tanulmányi eredmény miatt dicsérhetünk titeket! Jó volt benneteket végigkísérni azon az úton, melyen haladva évről évre komolyodott gondolkodásotok, tisztult értékrendetek. Iskolai közösségünk hasznos tagjai voltatok, akik példát mutattak a kicsiknek és segítettek a rájuk való vigyázásban. Gróza Misi ügyelvezetői munkájával felejtethetn emléket magyá után.

Azt is jó megtapasztalni, hogy magyarságát büszkén megvalló és azért tenni is kész fiatalok vannak közöttetek. Értő elfogadásra talált az iskolai nevelés ezen a téren is. Köszönjük, hogy megértettétek és elfogadtátok szavainkat.

Ne felejtsetek el, hogy az emberré formálódás küzdelmében soha sem voltatok egyedül. Hálás szívvel forduljatok most osztályfőnökötek, Oláh Tyukodi Rita fe-

lé, és gondolatok rá ezután is ugyanígy, mert neki is és minden korábbi és jelenlegi nevelőtöknek sokat köszönhetek. Tudom, hogy ezt érzitek és tudjátok.

Kedves Tanulóink a 12/4 Osztályban!

Nem volt könnyű veletek az iskolai élet, és bizonyára Ti is elmondhatjátok, hogy nektek sem volt könnyű mivelünk. De, Istennek hála, a végére összecsiszolódtunk.

Szeretreméltó kedves fiatalok vagytok, akik valamilyen rejtélyes ok miatt nem kifejezetten a tanulás miatt vagytok itt ebben az iskolában. Évek hosszú során győzködtük egymást ennek fontosságáról. Bízom benne, hogy érettségire ezt mindenki elfogadja.

Rátok különösen jellemző az az iskolai nézet, miszerint mindenki tehetséges valamiben, és ezt igyekeztünk is elismerni. Lássuk csak: a gimnáziumi évek alatt kitaró szorgalommal folyamatosan jó tanulmányi eredményt értek el: Perjés Hajnalka, Mihály Csaba, Hajnal Edina. Kiváló közösségi emberként másokért dolgozott és mellette végig hangsúlyozgalmal tanult Sárközi Nóra. Voltak

köztetek focisták, akik öregbítették iskolánk jó hírét városunkban és távolabbi helyeken: Bakos Tibor, Marton Lajos, Fehér László, Gulyás Richárd, Melis Gábor és Mile Sebastián.

Az iskolai rendezvények állandó aktív szereplői voltok: Gulyás Richárd, Marton Lajos és Fehér László.

Vannak még névtelenül, akik az osztályfőnökük szerint folyamatosan feszegették teljesítőképességük határát. Ha az előbb úgy szóltam, hogy a másik osztály hálával tartozik nevelőinek, a ti esetekben ezt még hangsúlyosabban mondom, hiszen sokszor inkább rajtuk múltott az eredményes tanulás, mint rajtatok. Köszönjétek meg osztályfőnököteket áldozatos törődését is. Deák Péter tanár úr nevelői munkája küzdelmes, önfeláldozó volt köztetek, és minden, amit tett, szeretetből fakadt. Ugye, észrevettétek ezt? Legyetek hálásak érte!

Kedves Ballagó Diákok!

Osztályonként már szó esett azokról a nevelőkről, akiknek ilyenkor, ballagáskor

illő köszönetet mondani. Amellett, hogy nem feledkezhetünk meg a hálaadásról, Istennek megsegítő kegyelméért mondjatok köszönetet mindazoknak, akik eddig segítettek előrejutásotokat, gondoskodtak rólatok.

Nevetekben megköszönöm a fenntartó evangélikus egyház és az orosházi egyházközség törődését, ránk figyelését. Iskolai életetek minden jelentős eseményét figyelemmel kísérték, most is velünk ünnepelek és rátok gondolok. Mindenekelőtt gondoljatok hálaival kedves szüleitekre, akik nehéz időkben is itt állnak mellettetek és szeretettel, gondoskodással segítik életutatok alakulását.

Kedves Szülők!

Szeretettel gratulálunk érettségi előtt

álló, középiskolát befejező, majdnem felnőtt gyermekükhöz. Kívánjuk, hogy legyen velük sok öröme és kevesebb gondjuk ezután. Mi a Biblia szerint úgy neveltük őket, hogy megtanulják a parancsolatot. És meg is tartásák: „Tiszteld a te Atyádat és Anyádat!” Köszönjük, ha Önök viszonzásképpen ugyanezt kérték tőlük, velünk, pedagógusokkal kapcsolatban.

Köszönjük a szülők iskolánkat támogató jó szándékát és segítségét. Ilyenkor intézményünkben az a hagyomány, hogy egy-egy, a szolgálatban különösen élenjáró szülőnek név szerint is megköszönjük a segítséget: 12/6 Dankóné Megyeri Ildikó, 12/4 Balog Istvánné, Dr. Csizmadia Ferencné, aki az iskolai szülői közösség vezetője 17 év óta.

Kedves Búcsúzó Diákok, Ünneplő Közösség!

A hagyományhoz híven a búcsúzó-kézfogást egy-egy igés lap és ajándék átadásával szeretném megpecsételni. Az ajándékok sora ebben az évben bővült egy könyvvel, melyet az Országos Evangélikus Egyház küldött minden végzős tanulóknak. Iskolánktól Luther-rózsa kitzőt kaptok ez évben is. Viseljétek büszkén és hitvalló lelkülettel. Örülünk, ha látjuk rajtatok az érettségi alkalmával.

Befejezésül térjünk vissza a Bibliához. Hangozzék az ige útra bocsátásként: „Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” [Mt 28,20]; „Menjetek el békességgel! Gondja van az Úrnak az útra, amelyen jártok.” [Bír 18,6]

JANTOS ISTVÁNNÉ igazgató

Tisztelt Ballagó Diákok! Kedves Fiatalkorú Barátaim!

Önök életük egyik legfontosabb, legnehezebb, de egyben a legszebb ifjúkori szakaszát hagyják maguk mögött hamarosan. Lezárulóban egy korszak, ami után legszívesebben egy könnyed mozdulattal sétálnának át a gyermekkor és a felnőtté válás határmezsgyéjén. Mert ifjú türelmetlenségükben minél előbb szeretnék megélni a jövőt, a nagybetűs ÉLET minden ígéretével és kudarcával együtt. A fiatal, időnként csapongó lelkületüket megzabolázó érettség stációját azonban nem érdemes, nem szabad és nem is lehet megkerülniük.

Önök most az utolsó olyan közösségtől (tanároktól, diáktársaktól, barátoktól)

búcsúznak el, akikre egész életükben szívesen emlékeznek majd vissza. Kezdetben még a friss élmények, az érdeklődő telefonok, az internet segítségével emlékeznek. Később már csak megfakult tablók, eldugott számítógépes könyvtárak digitális fotói fölé hajolva, az érettségi találkozó idején idézik fel ezt az időszakot. Így vagy úgy, de egész életükben emlékezni fognak az iskolafalakra, a köztük megért kudarcokra és sikerekre.

Sokan folytatják tanulmányaikat, mások megpróbálnak munkába állni. Bárhol is sodorja azonban az élet Önöket, ilyen erős köteléket, ilyen meghatározó élményt nyújtó közösséget már nem lesz módjuk kialakítani sem főiskolán, egyetemen, sem egyetlen munkahelyen.

Becsüljék meg, legyenek rá büszkék, hogy ennek az intézménynek a diákjai lehettek! Képviselek méltó módon mindig és mindenütt iskolájukat, tartsák meg és gyarapítsák azt a szellemi és erkölcsi hagyományt, amelyet tanáraiktól kapnak! Legyenek törekvők, kitartók és szorgalmasak! Legyenek szolidárisak, tiszteltudók és emberségesek! Szeressék hazájukat, jobbitsák nemzetünket, legyen sikeres családi életük! Találják meg a módját, hogy boldog, kiteljesedett, emberhez méltó életet élhessenek szeretteik körében! Ehhez kívánok Önöknek jó egészséget, hosszú életet és – nem utolsósorban – sikeres érettségi vizsgát!

NÉMETH BÉLA polgármester

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ DÉLI EGYHÁZKERÜLET
1088 Budapest, Puskin u. 12.

D-62/ 2009. sz.
Melléklet: könyvjutalom

A Déli Egyházkerület vezetősége értékelte a gyülekezetektől kapott hírleveleket, újságokat, és erről beszámolt az egyházkerület közgyűlésének. Örömmel forgattuk az Orosházi Harangszó immár 16. évfolyamának első számát. Köszönjük a gazdag, sokszínű tartalmat és az igényes kivitel. A közgyűlés nevében is sok áldást, erőt és örömet kívánunk további gyülekezetépítő munkájukhoz, melynek fontos része a nyomtatott betű szolgálatba állítása is. Erős vár a mi Istenünk!

Radosné Lengyel Anna
Radosné Lengyel Anna
egyházkerületi felügyelő

Budapest, 2009. április 24.

Gáncs Péter
Gáncs Péter
püspök

Mit üzen Székács József 200 év távlatából a mai 6–10 éves kisgyermekeknek?

Nagyon sok orosházi ember még ma sem ismeri igazán városunk nagy szülöttének, Székács Józsefnek nagyszerű emberi alakját, munkásságát, életútját. Öröksége int minket arra, hogy a legkisebb gyermekekben is elültessük a szépségnek és a jónak megbecsülését. A hála és a hazafiság is kötelez bennünket erre.

Takács Sándornak, a múlt század első felében élt írónknak egyik nagyszerű gondolatát idézve: „Aki élteti az elhunyt nagyokat, az együttélve az élőkkel is. S míg azok részére a hála és az elismerés koszorúját fonja, addig tüzet is szít az élők szunnyadó szívében.”

Székács József alakját, szellemét bármikor megidézhetjük írásaival, életútjával, tetteivel.

Márciusban az emlékezésre szánt szép nappal, reméljük, sikerült városunk nagy szülöttjét minden kisgyermek szívébe lopni.

Azt gondolnánk, hogy egy kisgyermek keveset ért meg abból az életútból, amelyet Székács József bejárt 1809–1876

között. Igaz lenne ez az állítás akkor, ha nem sietnénk a segítségére, hogy életközbe hozzuk a 200 évvel ezelőtti eseményeket.

Az ünnep részeseivé váltak azzal, hogy már hetekkel előtte gyűjtögethették azokat az emlékeket, amelyek az „ország papjához” fűződnek. Lelkesen keresgéltek az interneten, a város és az egyház múltját feldolgozó könyvekben, nagyszülei, dédszülei hagyatékában.

Osztályonként elkészültek és a falakra kerültek a múltat idéző tablók. Előkerült néhány régi orosházi mesterséget bemutató szerszám, dísz tárgy, rajz és fénykép is.

Hálásak vagyunk a Szántó Kovács János Múzeumnak az erre az alkalomra szervezett kiállításáért. Gyermekeink áhítattal nézték a korabeli öltözékeket, használati tárgyakat.

A tímármesterség szerszámait meg is érintették. Ezeket Székács József is nagyon jól ismerte, hiszen a környező települések vásárain lelkesen segített édes-

apjának. Még a szlovák nyelvet is hajlandó volt ezért elsajátítani.

Korabeli mesterségek, foglalkozások mai megfelelőjével játékos formában ismertetett meg a kedves múzeumi kalauzunk. Nagy sikert aratott gyermekeink körében a még nagyanyaink által is süttött görhe, melyből jóízűen falatoztak.

Miután minden alsós osztály életkorának megfelelő szinten megismerkedett Székács József életútjával, számot is tudott adni ebbéli tudásáról. Feladatlapok megoldásával bizonyították, hogy városunk nagy szülötte ismerőssé vált számukra.

Ez az életút arra tanított bennünket ezen a napon, hogy tanuljunk szorgalommal, éljünk becsületben és mindenekelőtt legyünk erősek a hitben. Ez a tanítás nemcsak erre a napra, de a jövőre is útmutatóként szolgálhat mindannyiunk számára.

Dr. SZABÓ ISTVÁNNÉ
munkaközösség-vezető

Székács József-emléknap

Az idei tanévben került először megrendezésre iskolánkban a Székács József-emléknap. Ennek kettős oka volt: az idén ünnepeljük városunk jeles szülöttjének 200. születési évfordulóját, illetve iskolánk tervei között szerepel nevének felvétele is.

Az emléknapot – mely során próbáltunk megismerkedni Székács életével, munkásságával – közös templomi áhítattal kezdtük, Kopf András iskolalelkész vezetésével. Ezután visszatérve az iskolába két előadást hallgathattunk meg. Koszorús Oszkár Székács orosházi kötődéséről, gyermekkorának életkörülményeiről beszélt. Zászkaliczky Péter pedig bemutatva életútjának üzenetét, egészen haláláig.

Az előadások után az iskolában különböző állomásokon ismerkedhettek tovább a gyermekek az életúttal. Megtekinthették a legjobb prezentációkat, amelyek Székács életének legfontosabb fordulópontjait mutatták be. Ezeket a gimnáziumi osztályok tanulói készítették. Az aulában szintén az életúttal foglalkozó tablókat láthattak, amelyek a felsős osztá-

lyok munkái voltak. Két helyen is érdekességekkel várták a diákokat: Deák László, gyülekezetünk lelkésze családfáját mutatta be, amelyet Székács József is lehetett visszavezetni. A másik érdekesség a Zászkaliczky Péter által bemutatott Deák téri emlékek gyűjteménye volt. A négy állomás megtekintése közben Székács életével kapcsolatos totót és kereszt-rejtvényt tölthettek ki a tanulók.

A nap végül a díszteremben zárult, ahol az életúttal kapcsolatos műsort láthattuk, illetve zárásként a Székács József által írt gyülekezeti énekeinket énekeltük el.

Összességében a nap jól szolgálta azt, hogy megalapozzuk tudásunkat iskolánk leendő névadójáról. Több szempontból is megismerhettük őt, munkásságát, életét, mely példa lehet minden evangélikus iskolában tanuló diák számára.

HAJDU ATTILA
tanár

Nyári alkalmaink

- Vasárnap, 10.00 óra: istentisztelet, a hónap első vasárnapján ünnepeljük az Úr szent vacsoráját. (Nyári vasárnapokon 9.00 órakor gyermekistentiszteletet nem tartunk.)
- Vasárnap esti alkalmunkkal is szünetet tartunk július és augusztusban. Szeptembertől természetesen újraindítjuk ezeket az alkalmakat úgy, hogy szeretettel felajánljuk hitüket megvallani szerető testvéreknek az igei áhítat szolgálatát liturgikus keretben. A liturgiát mindig lelkész végzi, de az igei áhítat szolgálatára szeretettel invitálunk testvéreket, akik készek hitüket megvallani mások előtt.
- Kedd, 8.00 óra: reggeli áhítat. 15.30-tól Halleluja énekkar, áhítat a nyugdíjas klub keretében.
- Szerda, 17.00 óra: bibliaóra, imaközösség.
- Csütörtök, 18.00 óra: istentisztelet (minden harmadik csütörtökön úrvacsorai alkalom).
- Péntek, 8.00 óra: reggeli áhítat.
- Péntek, 15.00–16.30: Mustármag ifjúsági alkalom (18 év alattiaknak).
- Szombat, 18.00 óra: „korosabb” fiatalok ifjúsági alkalma.

Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket!

Tudósítás az evangélikus iskolai beiratkozásról

„Az Úrnak szolgáljatok. A reménységben örövendeztetek, a nyomorúságban legyetek kitaratók, az imádkozásban állhatatosak.”
[Róm 12,11]

Hálatelt szívvel állhatunk meg ebben az évben is Isten színe előtt akkor, amikor az iskolánkba beiratkozott gyermekek sokaságára gondolunk. Bizony, nem volt ez mindig így, éppen ezért megtanultunk örülni minden egyes kisgyermeknek és gimnáziumba iratkozó fiatalnak, akit iskolánkba vezetett a Mindenható.

Ha visszagondolunk az előző évek nehezebb időszakára, az iskolai gyermeklétszámmal kapcsolatos szűkös évek alatt a fent idézett ige üzenete átsegített bennünket a nehézségeken.

Egyházi iskolai szolgálatunk célja és lényege az ige első üzenetének betartása: *Az Úrnak szolgáljatok.*

A következő üzenet a reménységről szól, mely a próbás időszakokban megóvott bennünket a csüggedéstől és meg-

tartotta iskolai közösségünket: *A reménységben örövendeztetek.*

Voltak évek, amikor nagyon alacsony létszámú osztályokat tudtunk csak indítani. Ez azzal a következménnyel is járt, hogy az iskola működtetésére kiutalt állami normatíva – anyagi fedezet – is kevesebb volt, de Isten akkor is gondolt ránk üzenettel: *A nyomorúságban legyetek kitaratók.*

Nem szűntünk, nem szűnünk meg imádkozni abban a biztos tudatban, hogy imáink meghallgattatnak. Azt is tudjuk, hogy sokan imádkoztak és imádkoznak ma is iskolánkért, a biztonságos gyermeklétszámért úgy, ahogy azt Pál apostol írja: *Az imádkozásban (legyetek) állhatatosak.*

Isten az utóbbi években megjutalmazott bennünket a kitartásért, az állhatosságért. Szeretnénk megosztani örömminket mindenkiel, hiszen ebben az évben is van okunk az örövendezésre, a reménységre az iskolánkba jelentkező és iratkozó gyermeklétszámmal kapcsolatban.

Az általános iskolai első osztályosok számára ősszel két 24-24 fős osztályt indítunk. Köszönettel gondolunk azokra a szülőkre, akik ránk bízták legdrágább kincsüket, a gyermeküket.

Négyosztályos gimnáziumi osztályunkba háromszoros túljelentkezés után 30 tanulót tudtunk felvenni. Közöttük vannak azok a gyermekek, akik most végzik iskolánkban a 8. osztályt és tanulmányi eredményük alapján maradhatnak továbbtanulni evangélikus gimnáziumunkban. (A gimnáziumi beiratkozásra június 22-én kerül sor.)

Hatosztályos gimnáziumi osztályunkba elsősorban a mi iskolánk tanulói jelentkeznek, akik tanulmányi eredményük alapján nyernek felvételt. A következő tanévben a 7/6 osztály tervezett létszáma 28 fő lesz.

Végezetül a tanév igéjével Isten szeretetébe ajánlom iskolánk új tanulóit: *„Akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál.”* [Róm 8,28]

JANTOS ISTVÁNNÉ
igazgató

Akikre büszkék lehetünk

Iskolánk tanévre szóló munkatervének egyik kiemelt része a tehetség-gondozás. Tanító-nevelő munkánk során igyekszünk változatos, színes szakköri kínálattal és tantárgyi versenyekre való felkészítéssel megszilárdítani, bővíteni tehetséges tanulóink ismereteit.

Az alábbi összefoglalóban a 2008/2009-es tanév 2. félévében elért legszebb versenyeredményeket szeretném bemutatni, megismertetve a kedves gyülekezeti tagokkal diákjaink és felkészítő tanárik nevét, akikre méltán büszkék lehetünk.

Megyei angol és német nyelvű szóbeli verseny, Békécsaba

Angol I. hely: Kiss Péter 11/6

(Felkészítő: Bacsurné Nagy Ildikó)

Német II. hely: Glembóczki Aletta 10/6

(Felkészítő: Görbicsné Szente Judit)

Ordas Lajos Retorika Verseny, Bonyhád

II. hely: Zsiga Zsolt 10/4 primer

kategória

(Felkészítő: Vigyikán Éva)

Bartók Béla Népdaléneklési Verseny, Pusztaföldvár

I. kategória: Bacsur Fanni 4. o. I. hely

III. kategória: Sarkadi Krisztina 8/6

II. hely

(Felkészítő: Domjánné Szólik Anikó)

Területi német vers- és prózam. verseny

II. hely: Palacsik Kinga 10/6 vers

(Felkészítő: Görbicsné Szente Judit)

Kozmer Vivien 12/6 próza

(Felkészítő: Szitó Tímea)

III. hely: Madarász Dóra 5. a vers

(Felkészítő: Szitó Tímea)

Krámlí Lola 8/6 próza

(Felkészítő: Szitó Tímea)

Béres Bence 8/6 vers

(Felkészítő: Csicsely Szilvia)

Glembuczki Aletta 10/6 vers

(Felkészítő: Görbicsné Szente Judit)

Földrajzverseny (városi-területi)

I. hely: Palcsek Balázs 7/6

(Felkészítő: Mudráné Juhász Gabriella)

II. hely: Gombkötő Klaudia 8/6

(Felkészítő: Mudráné Juhász Gabriella)

Városismereti Vetélkedő (városi verseny)

II. helyezes: 6. b csapata:

Csizmadia Emese, Pribelszki Norbert,

Gyenge Krisztián, Fekete Levente

(Felkészítő: Domjánné Szólik Anikó)

Területi angol nyelvű vers- és prózamonó verseny, Tótkomlós

I. hely: Koncz Karolina 8/6

(Felkészítő: Schmitter Anikó)

III. hely: Csizmadia Réka 9/6

(Felkészítő: Kovácsné Misurda Ilona)

Városi-körzeti természetismereti verseny

Csapatverseny I. hely: Pribelszki

Norbert 6. b., Szilágyi Kristóf 6. b,

Veres Bence 5. a, Trenyik Eszter 5. a

(Felkészítő: Mudráné Juhász Gabriella)

Városi-körzeti mesemondó verseny (alsó tagozat)

III. hely: Dimák Gréta 2. b

(Felkészítő: Dérné Csepregi Klára)

Országos Bibliaismereti verseny

II. hely 2. b osztály
(Felkészítő: Balczó Jánosné,
Dérné Csepregi Klára)

**Országos Szent-Györgyi Albert
természettudományos verseny, Aszód**
Biológia I. hely: Quintz Boglárka 7/6
(Felkészítő: Feketéné Erhardt Ildikó)

**Evangelikus gimnáziumok közötti
országos latinverseny, Sopron**
I. hely: Nyerges Anita 12/6
(Felkészítő: Madarászné Jantos Szilvia)

Területi helyesírási verseny (3–4. évf.)
I. hely: Szemenyei Mónika 3. a

(Felkészítő: Dr. Szabó Istvánné)

**Sporteredmények (orosházi klubokban
versenyző diákjaink)**

Karate: II. Kyokusin Fesztivál, Magyar Bajnokság: Zsiga Zsolt 10/4 I. hely
Birkózás: Sepeczán János 8. o. (országos diákolimpia szabad és kötöttfogás I. hely, nemzetközi verseny, Norvégia kötöttfogás I. hely, országos verseny, szabadfogás I. hely, nemzetközi verseny, Cegléd kötöttfogás II. hely), Vági Zoltán 8. o. (Országos Ranglista Verseny III. hely), Szilágyi Martin 4. b (területi versenyeken többszöri dobogós, I–II. h.)
Atlétika: Laczi Ronald 6. b városi bajnokságban távolugrás I. hely,

Homonnai Luca 4. a városi mezei futóverseny III. hely
Országos Moderntánc Bajnokság: I. hely Bakos Bettina 1. b, Fáber Martin 2. b
XI. Szarvasi Körös Íjászverseny: Lengyel Balázs (ifi kategória) III. hely

A felsorolás után zárószóként Jókai Anna sorait idézem, melyekben ars poétikaként megfogalmazva olvashatjuk feladatunkat oktató-nevelő munkánk során: „Szeretni kell tanítványainkat, s külön-külön, saját személyiségükben kibontakoztatni. A lelkiüket – mint a fehér papirusz vízjeleit – a napfénybe tartani, megerősíteni a halvány vonalakat, ha azok nemesek és szépek – s segíteni elhalványítani a zavarót, a feleslegeset...”

NAGYNÉ GYÖRGYI SZILVIA

Szabadkai üdvözlét

A hívő magyarság számára nincsenek határok. Gondolt egy nagyot iskolánk tantestülete, s úgy döntött, hogy nevelési értekezletét egy határon túli iskola megismerésével tölti. Ilyenkor a magyarországiak mindig Erdély gyönyörűségei vidékeire gondolnak. Ám Székács József püspök úr – aki 200 éve született Orosházán, és akinek elévülhetetlen érdeme a szerb irodalom fordításán keresztül a két nép kulturális közeledése – megihlette a közösséget. Indulhatnánk új utakon, felfedezve azt a világot, amely hozzánk tartozik, mégis ismeretlen.

Szabadka Kosztolányi Dezső szülővárosa, a magyar szecesszió és az alföldi szecessziós építészet gyönyörű példája, s csak 100 km-re fekszik Orosházától. Sokkal több az a város pusztán egy hatalmas piacnál. Történelmünk-kultúránk része ezen gyönyörű hely, ahol a városháza tezején Zsolnay-cserepek, falain a magyar képzőművészet remekei és csodás ablakain a legnagyobb szerb magyar királyok és nemesek hirdetik, hogy népünk kultúrája elpusztíthatatlan.

Mivel hosszú évek óta kiváló barátság fűz össze a szabadkai Dolinszky Gábor iskolalelkéssel, így kínálkozott a lehetőség, hogy tőle kérjünk segítséget az alkalmas iskola megtalálásában. Ezek után nagyon szép napot tölthetett tantestületünk az Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztény Egyház Szerbiában–Vajdaságban vendégként. Egy evangélikus püspök adta a gondolatot és egy másik tette valósággá a vajdasági utazás álmát.

Th. Mg. Dolinszky Árpád szuperintendes úr már reggel várta a tanárok közösségét finom reggelivel, jó szóval, áldáskívánással és egy mesésen megszerzett programmal.

Az Ágostai Hitvallású Evangélikus

Keresztény Egyház Szerbiában–Vajdaságban egy, a hamvaiból feltámadó egyház. A második világháború utáni borzalmak szinte teljesen elpusztították a magyar-német evangélikusságot a Délvidéken. A megmaradó közösségeket az ottani szlovák anyanyelvű egyház olvasztotta magába erővel, és szervezett meg egy magyar esperességet. Isten kegyelme, hogy a szuperintendens úr – nem engedve világi és egyházi hatalmaknak – kiállt a magyarság és az igaz lutheránusság érdekében és a szinte földig rombolt templomokból újra működő gyülekezeteket emelt, Krisztus dicsőségére!

A nap folyamán Feketicsen (Bácsfeketehely) láthattunk egy olyan újjáépülő evangélikus templomot, amelyet – elpusztítva berendezéseit, megroppantva szerkezetét – magtárként használva becselenített meg. Előttünk mégis teljes szépségében bontakozott ki az épület, mert az Úr Jézus nem hagyja az övét elveszni.

A legmegdöbbentőbb és egyben a leginkább megható az volt, hogy nem találtunk gyűlölködést vagy népek közötti acsarkodást a Vajdaságban. A magyarságot tisztán őrző közösség képes és elkötelezett mellett, hogy együtt éljen és dol-

gozzon szerbvel, horváttal és bunyeváccal.

Szabadkán, miután megtekintettük a legszebb épületeket, együtt zarándokoltunk el a magyarság eme gyönyörű ékkövébe, a szabadkai városházára (lásd kép). Innen vezetett tovább az út a Zsolnayszökökutak mellett a katolikus székesegyházhoz, illetve a Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnáziumba.

Megdöbbentő volt, hogy Szerbia oktatáspolitikája lehetővé teszi azt, hogy a magyar gyerekek is, komoly előkészítéssel, képesek lehessenek a magas szintű nyelvi tudás elsajátítására. Szentanúi voltunk, hogyan emeli fel tudatosan a nehézsorból – a jó oktatáspolitikai kihasználásával – egy felelősségteljes magyar tanárközösség a többre érdemes gyereket és ezzel a magyarságot. (Isten és a magyar nemzet elleni súlyos véték, hogy ezt Magyarországon azért nem tudjuk megcsinálni, mert a „nagypolitika” másfajta oktatásban érdekelt.)

Ebédre a püspök úr invitált minket Feketicsre, ahol sosem tapasztalt vendéglátásban volt részünk. Köszönet Pál Károly polgármester úrnak és természetesen a vajdasági evangélikusságnak.

A nap zárásaként még maradt idő egy üdítő sétára a Palicsi tó körül, majd nehéz szívvel indultunk vissza, mert kint azt éreztük, otthon vagyunk. Szívében őrzi mind a mai napig az egész tantestület annak a szeretetnek a drága emlékét, amit ott tapasztalhattunk meg szabadkai barátainknál. A hívő magyarság igaz vendéglátása testvéreinek. Imádságban várjuk, hogy egyszer elmosódjon minden határ, ami nemzetünk húsába vágta.

KOPF ANDRÁS
iskolalelkész

Lelki megújulás az iskolában

„Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál.” [Róm 8,28]

A 2008/2009-es tanév csodálatos lelki megújulást hozott az evangélikus iskola életében. Az Orosházi Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium messze földön híres valódi hitéletéről és szeretetteljes közösségéről. Erre méltán szolgált rá! Idén azonban új lendületet kapott lelkisége. Isten igéje indította el mindezt.

A tanévkezdő pedagógus-csendesnap a csorvási Eszter-tanyán összekovácsolta a tanárokat és az óvónőket. Együtt választották ki a már említett, Róma levélbeli ígét. Majd a Gyulán együtt töltött csendeshétvége következett. Ezután áprilisban a tantestület a Vajdasági Magyar

Evangélikus Egyház meghívására Szabadkán tarthatta nevelési értekezletét, ahol egy, Isten kegyelméből újjászülető egyház növekedésének csodáját tapasztalhattuk meg.

Közben régi alkalmak is újjáéledtek. Még az iskola indulásakor kezdte el Győri Gábor tisztelendő úr a Lévíta kör szervezését, amely hitmélyítő alkalom volt tanárok részére. Idén újjáéledt a kezdeményezés. Szeretevendégséggel és hitünk alapjainak áttekintésével gyűlnek össze tanáraink havonta egyszer, hétfő esténként. Érezni lehetett Isten lelkének áldó jelenlétét. Mellette beindult a szülői bibliaköre.

Fiatlajaink sem maradtak ki a lelki ébredésből. Egy év alatt is érezhető, mennyivel többen járnak ifjúsági istentiszteletre. Nagy áldás volt az is, hogy köztük élve, őket megismerve, iskolalelkészként

lehetőségem nyílt rá, hogy személyesebben hirdessem nekik Isten ígét, amiért nagyon hálásak.

Elkötelezettségüket bizonyították a kiváló hittanverseny-eredményekkel, a Deák Téri Evangélikus Templomban való szolgálatukkal, tartalmas passiójátékkal és a Kondoroson megrendezésre került Kerületi Missziós Napon való helytállásukkal.

Iskolalelkészként hat fiatalot keresztem meg az elmúlt tanévben. Négy végzést készítettünk fel hittanérettségire, akikből hárman katekéta (azaz hitoktató) szakra mennek a teológiára, egy fiatallelkészt pedig lelkész szolgálatra hívott el az Úr Jézus. Hálát adok, hogy ennek a csodának a részese lehetek!

KOPF ANDRÁS
iskolalelkész

Év végi események az óvodában

„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete”
[Zsolt 118,1]

Az óvodai év végéhez közeledve Isten iránti hálával tekintünk vissza a mögöttünk hagyott nevelési évre. Sok színes esemény, változatos rendezvények, ünnepélyek, nyílt napok tarkították az évet. A hétköznapiak során pedig tartalmas nevelőmunka, építő jellegű benyomások és tapasztalatok segítették a gyermekek testi, szellemi és lelki fejlődését.

Az elmúlt időszakban különösen sok versenyen, vetélkedőn vettünk részt a gyerekekkel, emlékezetes élményeket szerezve a résztvevőknek.

Egy házi mesemondó verseny továbbjutójaként Semsei Nóra, nagycsoportos óvodásunk képviselte óvodánkat május 8-án, az Orosháza Város Általános Iskolája Vörösmarty Mihály Tagintézmény által szervezett „Madarak és Fák Napja” rendezvény mesemondó-versenyén.

Május 9-én 12 nagycsoportos óvodással Albertirsára utaztunk, az I. Evangélikus Oviolimpia döntőjére. A részvételi jogot a március 21-én nálunk, Orosházán megrendezett kerületi első fordulón elért első helyezéssel érdemelték ki gyermekeink. A döntőről a serleget sajnos nem sikerült elhozunk, de nagyon büszkék vagyunk óvodásaink helytállására.

Május 11-én került megrendezésre hagyományos májusi családi délutánunk az óvoda udvarán. A rendezvényen néptánc-összeállítással léptek fel óvodásaink és iskolánk tanulói. Vendégünk volt a városi NRG táncsoport és a (F)Apácák énekegyüttes, amelynek egyik óvónőnk is tagja. A gyerekek sokféle játéklehetőség közül választhattak: volt ugrálóvár, zsákban futás, célba dobás, célba gurítás, kosárra dobás, ügyességi horgászverseny, arcfestés és persze zsákamacska, tombola. Vendégünk volt egy fazekas és egy gyékénykötő, akik e régi mesterségek szépségét, művészetét mutatták be.

Május 29-én újabb országos rendezvényre készültünk nagycsoportosainkkal. Budapestre utaztunk a „Pindúr-Pandúr Ki-Mit-Tud” közlekedési vetélkedőre.

Május hónapban több rajzpályázaton vettünk részt. Ezek közül egynek már az eredményét is ismerjük: Hangyási Balázs nagycsoportos óvodásunk ért el helyezést a Városi Tűzoltó-parancsnokság és az Őrizd a Lángot Alapítvány „Lángot láttam!” című közös rajzpályázatán.

Szintén májusban szép számú saját rendezvényünk is volt. A hónap első hetében került sor az anyák napi ünnepélyek megrendezésére, minden csoportunkban. A szívet melengető, meghitt alkalmak szeretetteljes örömet fakasztottak gyermekek és édesanyák szívében egyaránt.

Óvodai évzáró ünnepélyünkre hagyományosan pünkösdhétfőn, 10.00 órakor, templomunkban kerül sor. Szeretettel várjuk erre az alkalomra a kedves szülőket, gyülekezetünk tagjait és minden érdeklődőt!

Nagycsoportosaink ballagási ünnepélye június 5-én, 16.00 órától lesz. Nevelési évünk végén 37, iskolába készülő óvodást ballagtatunk. Rendezvényünkön a Credo énekegyüttes fog szolgálni, emelve az alkalom színvonalát és hangulatát.

Örömmel és hálával készülünk a június 7-i vasárnapra, amikor is a 9 órai családi istentisztelet keretében hét óvodásunk részül a keresztség szentségében. Az Úristen kegyelmének és a gyermekek között végzett szolgálatunk gyümölcsének érezzük, amikor sikerül egy-egy családot arra a felismerésre ébreszteni, miszerint fontossá válik számukra, hogy gyermekük az Úr Jézust követő közösséghez tartozzon.

Az Úristen kegyelméből – már a nevelési év végén – bizakodva tekinthetünk a következő tanévre, hiszen a tavaszi óvodai beíratás során 47 kisgyermeket írtattak be óvodánkba, és ez a szám évkezdés előtt, augusztus folyamán még minden bizonnal bővülni fog. Hálásak vagyunk a Gondviselésnek ezekért a gyermekekért. Már várjuk, hogy kézen fogjuk és szeretetteljes neveléssel az Úr Jézushoz vezessük őket.

VAJER TÍMEA óvodavezető

Gondolatok a „mélyben”

Vízhiány volt. A talajvíz métereket apadt a kutakban. Sívító hangra lettem figyelmes. A hidrofor szivattyúja felsívított a pincében. „Alászálllok” – gondoltam és lebaktattam a pincébe. Megnéztem a nyomásmérőt és jóval kettő alatti értéket mutatott. A tartályban nyomáscsökkenés állt be. Depresszió. S az automata bekapcsolta a szivattyút. A rendszerből megszívta a vizet a szivattyú és felnyomta a lakásba. A sívító hang arról árulkodott, hogy megerőltető munka ez. Valahol depresszió állt be és szükség a vizet továbbadni, továbbnyomni. A rendszer erre erőtlén. Kell valami, ami segít, ami erőt ad. Messze valahol, láthatatlanul hatalmas generátorok mágneses méhében útnak indul az erő, amely láthatatlanul megérkezik a pincében szunnyadó, már-már elfeledettnek hitt szivattyú kopott tekerseibe, és ott munkába áll. Megmozgat. Amikor van elegendő nyomás a hálózatban, akkor lazán átengedi magán a vizet. Nem forog a szivattyú. Amikor pedig szükség van rá, kitartóan pótolja a nyomás hiányát. Bekapcsol, visszakapcsol, kikapcsol.

Így határoznom meg a Szentlélek munkáját is. Visszakapcsol, hogy az Élő Vizet, az evangéliumot továbbadjuk. Ta-

nítványokat szerezzünk Isten dicsőségére. De ehhez magunkon keresztül át kell engedni az élő vizet. Fogyó cikk az evangélium. Olykor métereket apad, szemmel láthatóan megfogyatkozik, s hiányát pótolni kell. De erre ember képtelen. Nem cseppekben kell csörgedeztetni, hanem erővel, dinamikusán, hogy lemossa a világ szennyét rólunk. Bekapcsol, a lelkiismeret érzékeny hártájára, membránja érzékeli, hogy depresszió állt be, s a Lélek megforgatja képességeink, adottságaink, talentumaink motorját. Nem előállítja a vizet a szivattyú. Az csupán eszköz. Ön-magában halott, bár érzékeny, precíz szerkezet. Villany nélkül képtelen dolgozni. Az ő feladata a továbbadás, szűrés. A rendszer adott, s a víz is. Nem lihegi túl a dolgot, nem erőszakos. Mert akkor túlnyomás keletkezik, és többet árt, mint használ. Oldalára a gyártó ráírta a kapacitását. Ha akarna sem tudna többet, mert kiégne.

Felmegyek a lakásba. „Hol voltál?” – kérdi a feleségem. A pincében, megnéztem a hidrofort. De hát tudod, hogy működik... „Igen – válaszoltam –, de látni akartam.”

HORVÁTH CSABA

Ismét Tatrang

Ebben az esztendőben ismét meglátogatjuk tatrangi testvérgyülekezetünket. Most kisebb csoportban megyünk. Ennek két oka van: az egyik természetesen a válság, amelynek következtében kevesebben engedhetik meg maguknak az utazás költségeit. A másik, hogy sajnos mi kevésbé vagyunk vendégszeretők, mint erdélyi testvéreink, és az előző esztendőben kissé nehezen tudtuk megoldani 40 fő elszállásolását. A viszonyosságot nem mindenki tartotta magától értendőnek. A 2007-es tatrangi kirándulás résztvevői közül néhányan tavaly nem fogadtak vendéget, és a vendéglátás költségeihez sem járultak hozzá. Természetesen tisztelet a kivételnek, akik mindig is készségesek a vendégszeretben. A tatrangi vendéglátása bámulatra méltó volt, mi igyekeztünk ezt viszonzni. Ebben az évben 20 fős csoporttal vágyunk neki az útnak. Ezen kívül lesznek, akik nem központi szervezéssel utaznak. (Család a családot látja vendégül.)

A 2009. július 6-tól 12-ig tartó utunk pontos útvonalterve még nem körvonalazódott. A főbb irányvonal már világos: kevesebb távoli cél, inkább Tatrang és környéke megismerése, több gyalogtúra. Az előző évekhez hasonlóan mindennap lesz áhítat, és a végén közös istentisztelettel fogjuk zárni otlétünket.

Istennek legyen hála, hogy a 2007-ben újjáéledt kapcsolat virágzik! Reméljük, hogy egymástól eltanuljuk azokat a szokásokat, amelyek egy élő keresztyén közösség velejárói! Ez a kirándulás nem csupán kikapcsolódás célját szolgálja, hanem a tanulását is, mivel Erdélyben a közösséget kevésbé bomlasztotta fel ennyire a konzumkapitalizmus és a globalista világtrend, mint nálunk. Az utazással szeretnénk jobban megismerni a tatrangi életét és mindennapjait. Reméljük, hogy az elkövetkező esztendőkből tovább fog tartani ez a kapcsolat!

LACZKI JÁNOS

Jubilálók

40 esztendeje szolgálnak köztünk

1969. február 9-én, hatvanad vasárnapján a szószéki hirdetés 3. pontjában ez hangzott el szó szerint: „Február 16-án délelőtti istentisztelet keretében iktatjuk be tisztségükbe a presbitérium és képviselő-testület tagjait. Felhívjuk testvéreink figyelmét, hogy ez alkalommal kiszolgáltattuk a gyülekezetnek is az úrvacsorát.”

Előtte, 1969. január 5-én, a gyűlésen Benkő István igazgatólelkész felolvasta a „presbiterjelöltek és azok póttagjainak névsorát”, és ebben a felsorolásban 5. számmal Fekete Pál (Móricz Zsigmond u. 22.) és 15. számmal ifj. Koszorús Oszkár (Győry Vilmos tér 3.) testvéreink neve volt olvasható. Immáron 40 évvel ezelőtt!

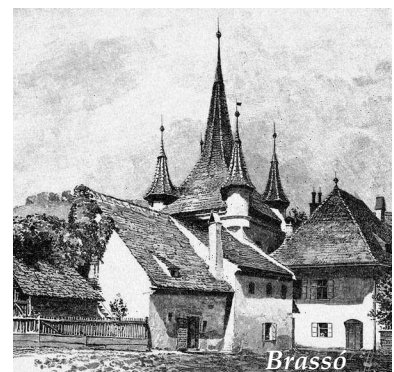
Fekete Pál presbiterként szolgált, Koszorús Oszkár presbiterként és egyházmegyei felügyelőként szolgált egyházunkban, ebből az alkalomból őszinte szeretettel, tisztelettel köszöntjük őket!

A jegyzőkönyv tanúsága szerint megtaláltuk még Király Béla testvérünk nevét is, aki a képviselő-testület tagjaként kezdte a szolgálatát 40 évvel ezelőtt.

A 40 esztendő egy jellemzően biblikus szám. Csak néhány példa: 40 napig esett az eső 1Móz 7,12 szerint, azaz 40 napig tartott az özönvíz; 40 esztendeig vándorolt a pusztában az Egyiptomból kivonuló választott nép, azaz 40 évig ették a mannákat a 2Móz 16,35 szerint; Illés 40 nap és 40 éjjel ment a Hóreb hegyéig az 1Kir 19,8 szerint; Jézus 40 nap és 40 éjjel böjtölt a Mt 4,2 szerint; a Szentírásban ezeken kívül is igen gyakran szerepel a 40-es szám. A 4-es, a 40-es az egészet, a teljeset is jelképezi.

Adja az irgalom Ura, hogy testvéreink 40 esztendei hűség szolgálat után is kitartó hallgatói legyenek Isten szent ígéjének. S köszönettel fogadjuk tőlük továbbra is a szolgálatot.

(RJ)

Isten éltesse, Lenke néni!

Mindannyian ismerjük Tóth Lenke nénit, aki Isten kegyelméből május 22-én érte meg 90. életévét. Egész életét Isten közepében és szolgálatában töltötte el, gyermekkorától kezdve hűséges tagja az orosházi evangélikus gyülekezetnek.

1919-ben született Szentetornyán, ahol édesapja, Tóth László tanyai tanító volt. Édesapja hivatását követve 1934-ben beiratkozott a szarvasi tanítóképzőbe, amit sikeresen elvégzett, ugyanakkor a kántori oklevelet is megszerezte. Egy ideig iskolai alkalmazott volt, 1943 augusztusában a Győri Diakonissza Anyaházhoz ment. Diakonissanővéként folytatta életét.

Édesapja, a kivételes tekintélyű és mély hitű Tóth László egyedül végezte a nagy orosházi gyülekezetben a kántori teendőket. A 12 évig távol lévő Lenkét hívták haza, ő örömmel jött, hogy segítsen. Orgonált főistentiszteleteken, igen sok esküvőn és temetésen látta el a szolgálatot. Emellett az egyházközség irodájában adminisztrált, délután pedig házról házra járva gyűjtötte a hozzájárulást, látogatta az evangélikus családokat. Vasárnap délelőtt vezette a gyermek-bibliakört, többször szerepelt egyházi hangversenyeken, néhány évig jegyzői feladatokról is ellátott. Bár 1974-ben nyugalomba vonult, még 25 évig naponta bejárt az egyházhoz, elkötelezetten végezte munkáját, egészen 80 esztendőskoráig.

Utazni is szeretett: kétszer járt Finnországban, volt az erdélyi Tartragon, Svédországban és Dániában is.

Jelenleg is rendszeres templomba járó, naponta olvassa a Bibliát, szorgalmasan írja az igé lapokat, tagja a diakóniai csoportnak. Két és fél esztendeje az Ezüsfenyő Idősek Otthonának lakója, ott is szervezi az istentiszteleteket, vers- és prózamondással indul a házi vetélkedőkön. Állandó kapcsolatban áll pár éve elhunyt hűgának gyermekeivel és azok családjával, most pünkösdkor is együtt ünnepel az orosháziakkal és a tiszteletére távolról összegyűvő családtagokkal.

2006-ban, az első között kapta meg az országban a Déli Evangélikus Egyházkerület hűségérmét. Most újabb elismerés várományosa. Miután 1939-ben, pontosan 70 esztendeje szerezte meg tanítónői oklevelét a szarvasi Luther Tanítónőképző Intézetben, szeptemberben nyújtják át neki a rubindiplomát.

Az Orosházi Evangélikus Egyházközség, valamint az Orosházi Harangszó olvasói nevében Isten áldását kérjük életére, jó egészséget kívánunk Lenke néninek május 22-ei születésnapja alkalmából a hónap szentigéjével: „*Nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.*” [ApCsel 4,20] Lenke néni életére is a Krisztusról szóló biznyságtétel volt jellemző. Őrizze meg őt az Úr Jézus Krisztus mindörökké! (R.)

„Közös asztal” Konferencia Választás

Az előző esztendőkhöz hasonlóan idén is lesz cigánykonferencia. Ezúttal Béren, 2009. augusztus 22-től 25-ig. Az igazat megvallva ebben az esztendőben lesz a legnehezebb a konferencia az országunkban történt erőszakos incidensek miatt.

Magyarország sikeres jövőjének záloga az, ha a cigányközösségeket, valamilyen formában integrálni tudjuk hazánk társalmába. Magyarország történelme azt bizonyítja, hogy amíg szervesen kapcsolódott egy-egy nemzetiség a hazához, addig a közös fejlődés töretlen volt. A mohácsi csatavesztésig igazán nemzetiségi probléma nem létezett, bár az ország István óta soknyelvű és többszokású volt. Honfoglalásunkat megelőzőleg valószínűleg nem volt egységes magyar közösség. A hosszú évszázadok alatt mégis egyégy kovácsolódott népünk. Később a kunokat és a jászokat és más nemzetiséget is sikerült integrálni. Ez akkor sem volt fájdalommentes folyamat. Antiszociális elemek mindig és mindenhol voltak és lesznek. A letelepült és nomád népesség együttélése kezdetben problémát jelentett. Szépen lassan átfurmálódott minden nemzetiség, és erős keresztény Magyarország keletkezett. Később, a 19. századi nacionalizmus tönkretette a békés egymás mellett élést. Nagyobb pusztítást már csak a 20. század okozott. Mára nagy feszültség keletkezett a társadalom több-

sege és a cigányság között. Sokan mondják, hogy a cigányok is legyenek olyanok, mint a magyarok. Akkor minden probléma megoldódna. Ezek után majd egyszerűen hátradőlhetünk? Nyugodt lelkiismerettel egy keresztényen sem mondja, hogy jó a mi társadalmunk, ahogy van, mert szerintem halálosan beteg. Változtatásra van szükség Magyarországon. Hitünk szerint erre csak Jézus Krisztus képes. Aki mindenki szívét át tudja formálni. Lehet, hogy ebben mi csak kicsiny szerepet tudunk vállalni, mégis úgy gondolom, hogy ami rajtunk múlik, meg kell tennünk.

A tábor főszervezője Bakay Péter országos cigánymissziós referens és Szevevényi János országos missziós lelkész. Orosházáról és Szentetornyáról – terveink szerint – kb. 8-10 fővel veszünk részt a konferencián. A költségeket pályázat útján fedezzük. Reméljük, Isten áldása lesz ezen az alkalmon és az egész misszió is!

LACZKI JÁNOS

A címként azt is megadhattuk volna, hogy a demokrácia lényege. Igen, egyik fontos velejárója az időnkénti választások lehetősége, avagy joga és kötelessége. Az egyik választás június 7-én esedékes, s ha lassan is, de közeledik az újabb országgyűlési választás vagy előrehozott formájában, vagy legvégeleg 2010 tavaszán.

Az állampolgár joga és kötelessége a választásokon való részvétel. Alkotmányos rend biztosítja ezt a jogot, de ez a kötelesség etikai (erkölcsi) követelmény!

Súlyos felelőtlenség nem kivenni részünket ebből a kötelességből. A választás nem annyiból áll, hogy alkalmanként eleget teszünk kötelességünknek, hanem az is hozzátartozik, hogy a képviselőtől a választás után is számon kérjük a munkáját. Fel kell keresni, hivatalosan megadott alkalmak és lehetőségek vannak erre, és fel kell tennünk a szembesítő kérdést, hogy mi volt a választási ígéret és mi a valóság.

Nem élni ezzel a joggal és kötelességgel felelőtlenség. Mintha a betegség tüneteinek kezdeti megjelenésekor nem fordulnánk orvoshoz. Vagy mintha majdem kiürült tankkal, elegendő benzin nélkül indulnánk hosszú útra.

Kit válasszunk? Azt, akitől számon kérhetjük Isten ősi rendjének megbecsülését, a tízparancsolat tiszteletét (vö. Mk 9.40: aki nincs ellenünk!) (rj)

Felhívás

Szeretetszolgálatunk a meglévő feladatkörök mellé (idősek klubja, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás) egy újszakfeladatot indít az idei év során. Röviden ismertetjük a témát.

A szociális foglalkoztatást aktív korú, de megváltozott munkaképességű (le-százalékolt) egyéneknek indítjuk. A szociális foglalkoztatás lényeges eleme, hogy nem passzív ellátást kap a személy, hanem aktív közreműködése eredményeként *jövedelemszerző* tevékenységet folytat, melynek során *tényleges munkavégzés, értéktermelés* történik.

Kiket lehet foglalkoztatni?

- Fogyatékos személyeket
- Pszichiátriai betegeket
- Szenvedélybetegeket
- Hajléktalan személyeket

Milyen munkákat tervezünk?

- Karbantartói kisegítő munka
- Adminisztrációs kisegítő munka
- Takarítási kisegítő munka
- Kézműves kisegítő munka
- Parkgondozói kisegítő munka

Foglalkoztatás tervezett helyszínei:

- evangélikus óvoda
- evangélikus iskola
- temetők
- parókiák
- lelkeszi hivatal (gyülekezeti ház)

Foglalkoztatás feltételei:

A foglalkoztathatóság vizsgálata

A szakértői és rehabilitációs bizottság *javaslatot tesz* az intézményvezetőnek az ellátott foglalkoztathatóságára, aki ennek alapján dönt a foglalkoztatás formájáról. A felülvizsgálat ötévente kötelező.

A rehabilitációs alkalmassági vizsgálat során annak megállapítása történik, hogy az ellátott – életkorára, fizikai és mentális állapotára, munkavégző képességére tekintettel – alkalmas-e szociális foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre, illetve alkalmassága esetén számára mely szociális foglalkoztatási forma a leginkább megfelelő. A szakértői és rehabilitációs bizottság ezt a szempontot nagyon komolyan veszi, amikor a foglalkoztathatóságról dönt.

Munkaviszonynak számít-e?

A fejlesztő-felkészítő foglalkozás a Munka Törvénykönyve szerint munkaviszony, azaz szolgálati időre jogosít.

További kérdéseikre a szeretetszolgálatnál kapnak választ.

LÓCZINÉ KRAJCZÁR EMESE

Leánygyülekezeti kirándulás

Egy gyülekezet életében fontos, hogy megfelelő közösségi élményben legyen része. Ezt a célt szolgálják a közös kirándulások is.

2009. április 18-án az Arad megyei Fazekasvarsándon jártunk. Reggel mentünk, este jöttünk. (A 18–19. században is sokan megtették ezt az utat Orosháza és Fazekasvarsánd között, persze a kor technikai színvonalának megfelelően sokkal lassabban. Az akkori utazások oka, hogy 1791-ben alapították ezt a települést, többek között orosháziaiak. Az alapítás után is élénk volt a kapcsolat. A családi kötelékek még sokáig szorosak maradtak.)

A reggeli indulásnál szokatlanul nagy köd borította az Alföldet. Az idei télen sem volt ekkora köd. Majd' egy órába telt, míg összeszedtünk mindenkit, hiszen a három leánygyülekezetből és Orosházáról is voltak utasaink. Akadt közöttünk olyan, aki életében először lépte át a határt. Az igazat megvallva ez nem is igazi külföldi utazás, hiszen mi itt is, ott is otthon vagyunk. A köd csak a határátlépés után kezdett igazán oszladozni. Az aradi hegyekben szikrázó napsütés várt ránk. A délelőtt folyamán egy pankotai helytörténész kalauzolt el minket a világosi várhoz. A rövidkének induló túránk kissé megnyúlt, és háromórás izasztó meneté változott. Ez azért történt így, mivel egy elágazásnál a hosszabb, de lankásabb utat választottuk a rövidebb, de meredekebb helyett.

A csodálatos kilátás kárpótolt minket a kissé hosszú út miatt. Emellett egy megdöbbentő élményben is részünk volt. Találkoztunk egy nyájjal, amelynek nem láttuk a pásztorát. Kis idő múlva a nyáj kutyái elkezdtek kergetni egy báránycsapatot, amelyik elkóborolt a nyájtól. Hamarosan kóbor kutyák jöttek és széttépték a báránycsapatot a nyáj kutyáival együtt. A pásztorral, aki láthatóan mit sem tudott a másik oldalon történekről, a hegy túloldalán találkoztunk. Akkor eszünkben jutott az is: mennyire örvendetes, hogy nekünk Jó Pásztorunk van, az Úr Jézus Krisztus, aki mindent tud a báránycsapatokról, és aki önmagát adta értünk, hogy mi ne kerül-

jünk tolvajok és farkasok karmai és fogai közé.

A világosi vár még mindig csodálatos, de féltő, hogy nem marad így, mivel láthatóan folyamatosan romlik az állaga. Az ottani hatóságok nemtörődömségből vagy szándékosan nem foglalkoznak ennek a műemléknek a megőrzésével.

A koradélután a fazekasvarsándi gyülekezetben tölthettük, ahol román nemzeti ételeket ettünk.

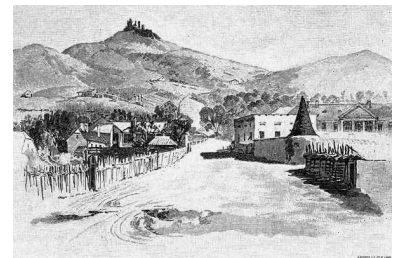
A gyülekezet nagy részével most nem találkozhattunk, egy sajnálatos haláleset miatt. A gyülekezet lelkesze, Horvát Csaba azt kérte, hogy imádságainkban emlékezzünk meg a fazekasvarsándiakról.

A nap végén Aradra utaztunk, ahol láthattuk, hogy a nevezetességek még mindig a nagy-magyarországi idők épületei. Egy újdonság mégis felkeltette a figyelmünket. A polgármesteri hivatal homlokzatát egy óriási felirat takarta el, rajta románul: „Krisztus feltámadt”.

Az ortodox húsvét előtti időszakban, választást megelőzően voltunk odakint, mégis eszünkbe juthatnak Pál apostol szavai: „Mert miről is van szó? Egyedül arról, hogy bármelyik módon, akár színlelésből, akár meggyőződésből: Krisztust hirdetjük, és én ennek örülök.” [Fil 1,18]

Lehet, hogy a románok vallása egy kissé babonás, mégis inkább keresik az Istent, mint hazánkban, és nemcsak ortodoxok ők, hanem növekszik az új, protestáns felekezetekhez tartozók aránya is.

Erdélyben – hála Istennek – magyar testvéreink megmaradtak magyarnak és evangélikusnak. A fazekasvarsándi kapcsolat (reménységünk szerint) ezután is megmarad, bár a testvérgyülekezet továbbra is a tatrangi. Egy nap alatt sokat gazdagodtunk.

Az utazás minimális költségű volt, köszönhetően az evangélikus iskola kisbuszájának és egy vállalkozónak, aki szinte ingyen vitt ki minket. Ez az út közösségépítő volt a 18 személy számára, és vannak olyan fiatalok, akik nyárra kerékpártúrát terveznek oda.

LACZKI JÁNOS

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2009. február 19.–2009. május 17.

Tóth Jánosné (Erdőkürt)	2000 Ft
Szabó Erzsébet	2000 Ft
Berta Sándorné	2000 Ft
Kátai Mihályné	1000 Ft
Dr. Szabó Ervinné	5000 Ft
Kovács Lajos és neje	1000 Ft
Kiss Ferenc	2000 Ft
Vizi József	5000 Ft
Papp Vilmosné	2000 Ft
Horváth Antalné	1000 Ft
Dr. Horváthné Csepregi Terézia	1000 Ft
Barna Béláné (Kardoskút)	1000 Ft
Czikora Lajos (Kardoskút)	1000 Ft
Verasztó Józsefné	1000 Ft
Kiss Mihályné	1000 Ft
Vetési Imréné	1500 Ft
Zsíros Ibolya	2000 Ft
Sonkolyos Ibolya	1000 Ft
Csomor Ferencné	1000 Ft
Györgyi Istvánné	1000 Ft
Kilián Lászlóné	1000 Ft
Németh Ferencné	1000 Ft
Keller Józsefné	1000 Ft
Dr. Bálint Katalin	2000 Ft
Horváth Kálmánné	2000 Ft
Sin János és neje	2000 Ft
Tompa Pál	2000 Ft
Jankó Lajosné	2000 Ft
Mórocza Antal (Kardoskút)	1000 Ft
Hegedűs Lajosné	2000 Ft
Bánki H. Jolán	1000 Ft
Kiss László és neje	2000 Ft
Dr. Lehoczky György és neje (Kaszaper)	2500 Ft
Jártó Róza	5000 Ft
Nagy Dénesné	1000 Ft
Kovács Imréné	1000 Ft
Szabó Józsefné (Szentetornya)	2000 Ft
Dancz Gyuláné	1500 Ft
Farkas József	200 Ft
Gazsi Sándorné	1000 Ft
Szabó Józsefné	1000 Ft
özv. Rágyánszky Jánosné	5000 Ft
Gombkötő Pálné	1000 Ft
Gombkötő Irén	1000 Ft
Fejes Sándorné	1000 Ft
Németh Bálintné	1000 Ft
Szabó Károlyné	500 Ft
Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimn.	5000 Ft
Benkő Barna	3000 Ft
Dobsa Józsefné	500 Ft
Kulcsár Jánosné	1000 Ft
Németh Andrásné	1000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	20000 Ft
Vári Szabó Lajosné	600 Ft
Tóth Sándorné	2000 Ft
Mucsi Istvánné	700 Ft
Vajer Tímea	2000 Ft
Szikora Józsefné	2000 Ft
Pusztainé Nagy Erzsébet	1000 Ft

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Lenti László és Bubik Szilvia leánya:

LAURA LILLA 2009. április 5.

Józsa Béla és Boros Ibolya fia:

ROLAND 2009. április 12.

Szőnyi László és Bobvos Szilvia fia:

BÁLINT 2009. május 16.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Schmidt Szabolcs és Vastag Adrienn 2009. május 16.

Szóllósi György és Dominkó Ágnes 2009. május 23.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2009. március 1.–2009. május 17.)

özv. Vizi Józsefné Tóth Mária (91) · Sitkei István (79) · Jandsó Ferenc (71) · Bolla Sándor (79) · Hosszú Zoltán (84) · Győri Dani Józsefné Sonkolyos Julianna (95) · Krausz Irénke (83) · Árvai Jánosné Balog Mária (60) · Varga Lajos (88) · Baranyai Béla (97) · Máté Mihályné Fekete Etelka (81) · Guttmann Petra Anna (10) · Kovácsné Lazanyecz Ildikó (42) · Török János (82) · Varga Rozália Katalin (84) · Dr. Kiss A. Sándor (83) · Tobak Béla (76) · Dr. Viski Mátyás (76) · özv. Borbély Mihályné Ujj Margit (87) · özv. Vági Józsefné Füvesi Etelka (88) · Görbics Szabolcs (34) · Zsófi Istvánné Fejes Ilona (59)

A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT
CSELEKSI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

Vági András	5000 Ft
Ezüst Fenyő Idősek Otthona lakói	3500 Ft
Vili István és neje	2000 Ft
Dr. Szabó Imre (Zsámbék)	2000 Ft
Baranyai Béla (Hódmezővásárhely)	1000 Ft
Tóth László (Szeged)	2000 Ft
Csákó Gyuláné (Budapest)	10000 Ft
id. Ilovszky Béla	5000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő 2 testvértől	3000 Ft
1 kardoskúti testvértől	5000 Ft